POLIROM

Georges
SIMENON

Capcana lui Maigret

Maigret

Georges Simenon

Capcana lui Maigret

Seria MAIGRET

Georges Simenon, Maigret tend un piège, 1955

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2007

Capitolul 1

Agitaţie la Poliţia Judiciară

De pe la trei şi jumătate, Maigret începu să ridice privirea din când în când ca să se uite la ceas. La patru fără zece, ştampilă ultima hârtie pe care o adnotase, împinse în spate fotoliul, îşi şterse transpiraţia şi nu ştiu ce pipă să aleagă, în scrumieră se aflau cele cinci pipe din care fumase fără să se obosească să le mai cureţe. Apăsase cu piciorul, sub birou, butonul unei sonerii, iar acum cineva bătea la uşă. Îşi şterse iar transpiraţia cu o batistă despăturită şi mormăi:

— Intră!

Era inspectorul Janvier care, ca şi comisarul, îşi scosese haina, dar îşi păstrase cravata, în timp ce Maigret se debarasase de a lui.

— Du astea la dactilografiat. Să-mi fie aduse la semnat imediat ce sunt gata. Comeliau trebuie să le primească în seara asta.

Era 4 august. Degeaba stătea cu ferestrele deschise, nu simţea nici un pic de răcoare, pentru că de afară intra un aer cald care părea că emană din asfaltul înmuiat, din pietrele încinse, din Sena chiar, pe care te-ai fi aşteptat s-o vezi scoţând aburi, ca apa pusă pe foc.

Pe Podul Saint-Michel, taxiurile şi autobuzele mergeau mai încet ca de obicei, păreau că se târăsc, şi nu numai bărbaţii de la Poliţia Judiciară erau în cămaşă, ci şi cei de pe trotuare, care îşi ţineau haina pe braţ, iar Maigret observase mai devreme câţiva în şort, ca la mare.

Poate doar un sfert dintre parizieni mai rămăseseră în capitală şi probabil că toţi se gândeau cu nostalgie la cei care aveau norocul, la acea oră, să se scalde sau să pescuiască, la umbră, în apele unui râu liniştit.

— Au venit cei de vizavi?

— Încă nu i-am văzut. Lapointe e cu ochii pe ei.

Maigret se ridică din fotoliu ca şi cum această mişcare ar fi cerut un mare efort, alese o pipă, o curăţă şi începu s-o umple, apoi se apropie de o fereastră şi rămase în faţa ei, căutând cu privirea o anumită cafenea-restaurant de pe Quai des Grands-Augustins. Faţada era vopsită în galben. Coborai două trepte şi înăuntru probabil că era răcoare ca în pivniţă. Tejgheaua era una adevărată, din cositor, după moda veche, pe perete atârna o tablă de scris, pe care meniul era trecut cu cretă, iar aerul mirosea întotdeauna a rachiu de cidru.

Până şi unii buchinişti de pe cheiuri îşi închiseseră tarabele!

Rămase nemişcat preţ de patru-cinci minute, trăgând din pipă, apoi văzu un taxi oprindu-se nu departe de micul restaurant; din maşină coborâră trei bărbaţi şi se îndreptară spre intrare. Cea mai familiară dintre cele trei siluete era cea a lui Lognon, inspectorul din arondismentul XVIII, care, de departe, părea chiar mai mic şi mai slab şi pe care Maigret îl vedea pentru prima dată purtând o pălărie de pai.

Ce aveau să bea cei trei bărbaţi? Probabil bere.

Maigret deschise uşa de la biroul inspectorilor, unde domnea aceeaşi atmosferă lenevoasă ca în restul oraşului.

— Baronul e pe culoar?

— De o jumătate de oră, şefule.

— Alţi jurnalişti?

— Adineauri a sosit Rougin.

— Fotografi?

— Unul singur.

Culoarul lung de la Poliţia Judiciară era şi el aproape pustiu, doar cu doi-trei „clienţi” care aşteptau la uşa unor colegi de-ai lui Maigret. La cererea lui, Bodard, de la Secţia Financiară, îl convocase la ora patru pe omul despre care ziarele scriau în fiecare zi, un anume Max Bernat,

necunoscut cu două săptămâni înainte, devenit brusc eroul ultimului scandal financiar în care erau în joc miliarde de franci.

Maigret nu avea nici o treabă cu Bernat. Iar Bodard nu avea ce să-l întrebe pe acesta în stadiul actual al anchetei. Dar, pentru că Bobard anunţase în mod neglijent că va sta de vorbă cu escrocul la ora patru, în acea zi, pe culoar se aflau cel puţin doi dintre specialiştii în fapte diverse şi un fotograf. Şi aveau să stea acolo până la sfârşitul interogatoriului. Iar în cazul în care s-ar fi răspândit zvonul că Max Bernat era la Poliţia Judiciară, n-ar fi fost imposibil să vină şi alţii.

La patru fix, din biroul inspectorilor se auzi o uşoară zarvă, anunţând sosirea escrocului adus de la Sante.

Maigret mai aşteptă vreo zece minute, învârtindu-se prin birou, fumându-şi pipa, ştergându-şi transpiraţia din când în când, aruncând câte o privare spre micul restaurant de pe celălalt mal al Senei, apoi, în sfârşit, pocni din degete şi îi strigă lui Janvier:

— Haide!

Janvier ridică un receptor şi sună la restaurant. Acolo, Lognon, care aştepta lângă cabină, probabil că-i spusese patronului:

— Sigur e pentru mine. Aşteptam un telefon.

Totul se derula conform previziunilor. Maigret, cam greoi, puţin îngrijorat, se întoarse în biroul lui şi, înainte de a se aşeza, îşi umplu un pahar cu apă de la chiuvetă.

După zece minute, o scenă familiară avu loc pe culoar. Lognon şi încă un inspector din arondismentul XVIII, un corsican pe nume Alfonsi, urcau încet scara, având între ei un bărbat care părea stânjenit şi îşi ascundea faţa cu pălăria.

Baronul şi confratele lui, Jean Rougin, în picioare în faţa uşii comisarului Bodard, înţeleseră dintr-o privire şi se repeziră, în timp ce fotograful se şi apucă de treabă.

— Cine e?

Îl ştiau pe Lognon. Cunoşteau personalul poliţiei aproape la fel de bine ca pe cel al ziarului lor.

Doi inspectori, care nu erau de la Poliţia Judiciară, ci de la comisariatul din Montmartre, aduceau pe Quai des Orfèvres un tip care îşi ascundea faţa chiar mai înainte de a-i fi zărit pe jurnalişti, şi asta nu putea să însemne decât un singur lucru.

— L-aţi adus la Maigret?

Lognon nu răspunse, se îndreptă spre uşa comisarului şi bătu discret. Uşa se deschise şi se închise imediat în urma celor trei.

Baronul şi Jean Rougin se priviră ca nişte oameni care au surprins un secret de stat, dar, ştiind că amândoi gândeau la fel, nu simţeau nevoia vreunui comentariu.

— Ai făcut o fotografie bună? îl întrebă Rougin pe fotograf.

— Doar că pălăria îi ascunde faţa.

— Aşa e întotdeauna. Expediaz-o repede la ziar şi întoarce-te să aştepţi aici. N-avem de unde să ştim când vor ieşi.

Alfonsi părăsi biroul aproape imediat.

— Cine e? îl întrebară.

Inspectorul păru încurcat.

— Nu pot să spun nimic.

— De ce?

— Astea sunt ordinele.

— De unde vine? Unde l-aţi pescuit?

— Întrebaţi-l pe comisarul Maigret.

— E un martor?

— Nu ştiu.

— Un nou suspect?

— Jur că nu ştiu.

— Mersi pentru cooperare!

— Presupun că dacă ar fi fost ucigaşul i-aţi fi pus cătuşele?

Alfonsi se îndepărtă, cu un aer întristat, ca unul căruia i-ar fi plăcut să spună mai multe, iar pe culoar se instală din nou calmul şi, mai bine de o jumătate de oră, nu se înregistra nici o mişcare.

Escrocul Max Bernat ieşi din biroul Secţiei Financiare, dar trecuse deja pe planul doi al interesului celor doi jurnalişti. Îl întrebară totuşi pe comisarul Bodard, ca să fie cu inima împăcată:

— A dat nume?

— Nu încă.

— Neagă că a fost ajutat de unii politicieni?

— Nu neagă, nici nu recunoaşte, ci lasă să planeze îndoiala.

— Când îl veţi interoga din nou?

— Îndată ce vor fi verificate unele lucruri.

Maigret ieşi din birou, tot fără haină, descheiat la cămaşă, şi se îndreptă foarte grăbit spre biroul şefului.

Alt semn: deşi era vacanţă şi caniculă, Poliţia Judiciară se pregătea să trăiască una dintre serile ei importante şi cei doi reporteri se gândeau la anumite interogatorii care duraseră toată noaptea, iar uneori douăzeci şi patru de ore şi chiar mâi mult, fără să se poată şti ce se petrecea în spatele uşilor închise.

Fotograful se întorsese.

— Ai spus ceva la ziar?

— Doar să developeze filmul şi să aibă fotografiile pregătite.

Maigret stătu o jumătate de oră în biroul şefului şi se întoarse la el în birou, îndepărtând reporterii cu un gest ostenit.

— Spuneţi-ne măcar dacă are vreo legătură cu...

— Deocamdată n-am nimic de spus.

La ora şase, chelnerul de la braseria *Dauphine* aduse o tavă plină cu pahare de bere. Lucas ieşise din biroul lui şi intrase la Maigret, de unde nu mai ieşise. Apoi Janvier ieşise în fugă, cu pălăria pe cap, şi urcase în una dintre maşinile Poliţiei Judiciare.

Fapt şi mai neobişnuit, Lognon îşi făcu apariţia şi se îndreptă, la fel ca Maigret, spre biroul şefului. E adevărat că nu stătu acolo decât zece minute, după care, în loc să plece, intră în biroul inspectorilor.

— N-ai remarcat nimic? îl întrebă Baronul pe confratele lui.

— Pălăria de pai, când a sosit?

Era greu să ţi-l imaginezi pe inspectorul Nasolu', aşa cum îi spuneau toţi din poliţie şi din presă, cu o pălărie de pai aproape veselă.

— Altceva şi mai şi!

— A zâmbit cumva?

— Nu. Dar are la gât o cravată roşie, întotdeauna purtase cravate închise la culoare.

— Ce să însemne asta?

Baronul ştia totul şi povestea secretele fiecăruia, cu un zâmbet abia schiţat.

— Nevastă-sa e plecată în vacanţă.

— Parcă era neputincioasă.

— Era.

— S-a vindecat?

Ani de zile, bietul Lognon fusese obligat, între orele de serviciu, să meargă la piaţă, să gătească, să deretice în locuinţa sa de pe strada Constantin-Pecqueur şi, pe deasupra, să-şi îngrijească soţia, care se declarase invalidă.

— A cunoscut o nouă locatară din imobil, care i-a vorbit de Pougues-les-Eaux şi i-a băgat în cap să facă acolo o cură. Oricât ar părea de ciudat, a plecat, nu cu bărbatul ei, care nu poate părăsi Parisul în acest moment, ci cu vecina respectivă.

Cele două femei au aceeaşi vârstă. Vecina e văduvă...

Foiala prin birouri se înteţea. Aproape toţi cei din brigada lui Maigret plecaseră. Janvier se întorsese. Lucas umbla de colo-colo, agitat, cu fruntea asudată. Lapointe se arăta din când în când, la fel şi Torrence şi Mauvoisin, care era nou în

serviciu, dar şi alţii, de la care jurnaliştii încercau să smulgă o vorbă din zbor, fără să reuşească.

Micuţa Maguy, reporter la un ziar de dimineaţă, sosi şi ea curând, proaspătă de parcă n-ar fi fost toată ziua treizeci şi şase de grade la umbră.

— Ce faci aici?

— Ce faceţi şi voi.

— Adică?

— Aştept.

— De unde ai aflat că se întâmpla ceva?

Ea dădu din umeri şi îşi rujă buzele.

— Câţi sunt înăuntru? întrebă Maguy, arătând spre uşa lui Maigret.

— Cinci sau şase. Nu-i poţi număra. Intră şi ies întruna. Parcă fac cu rândul.

— Interogatoriu cu schimbul?

— În orice caz, probabil că pe tip îl trec deja toate apele.

— A venit berea?

— Da.

Era un semn. Când Maigret comanda bere, însemna că mai avea mult de stat.

— Lognon e tot cu ei?

— Da.

— Triumfător?

— Greu de spus, în cazul lui. Poartă o cravată roşie.

— De ce?

— Nevastă-sa e plecată la cură.

Se înţelegeau. Făceau parte din aceeaşi tagmă.

— L-aţi văzut?

— Pe cine?

— Pe cel interogat.

— Mai puţin faţa. Şi-o ascundea cu pălăria.

— Tânăr?

— Nici tânăr, nici bătrân. Trecut de treizeci de ani, după cât am putut să-mi dau seama.

— Cum era îmbrăcat?

— Ca toată lumea. Ce culoare avea costumul lui, Rougin?

— Gri-fer.

— Eu aş fi zis bej.

— Cum arăta?

— Ca orice om de pe stradă.

Se auziră paşi pe scară şi Maguy murmură, pe când ceilalţi întorceau capul:

— Trebuie să fie fotograful meu.

La şapte şi jumătate, pe culoar erau cinci reprezentanţi ai presei; îl văzură urcând pe chelnerul de la braseria *Dauphine* cu alte sandvişuri şi beri.

De data asta era treabă serioasă! Reporterii se îndreptară pe rând spre un mic birou, în capătul culoarului, ca să telefoneze la ziar.

— Mergem la masă?

— Şi dacă iese între timp?

— Şi dacă trebuie să stăm aici toată noaptea?

— Cerem să ni se aducă şi nouă sandvişuri?

— Aş!

— Şi bere?

Soarele dispărea după acoperişuri, dar era încă lumină şi, chiar dacă aerul nu mai era atât de fierbinte, căldura rămânea destul de apăsătoare.

La opt şi jumătate, Maigret deschise uşa: părea epuizat şi avea părul lipit de frunte. Aruncă o privire pe culoar, vrând parcă să meargă la ziarişti, apoi se răzgândi şi uşa se închise în urma lui.

— S-ar părea că e lată rău!

— Ţi-am spus eu că o să stăm toată noaptea.

Ai fost aici când l-au interogat pe Mestorino?

— Eram încă la mama în braţe.

— Douăzeci şi şapte de ore.

— În luna august?

— Nu mai ştiu ce lună era, dar...

Rochia de bumbac imprimată a lui Maguyi se lipea de corp şi era pătată de transpiraţie la subsuori, iar sub pânză se vedea conturul sutienului şi al chiloţilor.

— Facem o belotă?

Becurile din tavan se aprinseră. Se lăsa întunericul. Omul de serviciu care făcea de noapte îşi ocupă locul la capătul culoarului.

— Nu s-ar putea face puţin curent?

Omul intră într-un birou, deschise fereastra, apoi, mai departe, în alt birou şi, după câteva clipe, cu multă atenţie, reuşiră să identifice ceva care semăna cu o adiere uşoară.

— Asta e tot ce pot să fac pentru dumneavoastră, domnilor.

În sfârşit, la unsprezece se produse o agitaţie în spatele uşii biroului unde se afla Maigret. Lucas ieşi primul şi îl scoase pe necunoscut, care îşi ascundea şi acum faţa cu pălăria. Apoi apăru şi Lognon. Toţi trei se îndreptară spre scara care legă Poliţia Judiciară de Palatul de Justiţie, de unde se ajungea la celulele de la Souriciere.

Fotografii se îmbulziră. Blitzurile luminau culoarul. Peste nici un minut, uşa cu geam se închidea şi toată lumea se precipită spre biroul lui Maigret, care semăna cu un câmp de bătălie.

Peste tot pahare, chiştoace de ţigări, scrum, hârtii rupte, iar aerul mirosea a fum de tutun. Maigret, tot fără haină, cu corpul pe jumătate intrat în dulap, se spăla pe mâini la chiuveta improvizată.

— Ne daţi câteva informaţii, domnule comisar?

Se uită la ei cu expresia mirată pe care o avea întotdeauna în astfel de cazuri, părând că nu recunoaşte pe nimeni.

— Informaţii? repetă el.

— Cine e?

— Cine?

— Omul care a ieşit de-aici.

— Cineva cu care am avut o conversaţie destul de lungă.

— Un martor?

— N-am nimic de spus.

— L-aţi trimis în arest cu mandat de reţinere?

Maigret păru că-şi revine cât de cât şi se scuză, blajin.

— Domnilor, îmi pare rău că nu pot să vă răspund, dar, sincer, n-am nici o declaraţie de făcut.

— Dar aveţi de gând să faceţi una în curând?

— Nu ştiu.

— Aveţi întâlnire cu judecătorul Comeliau?

— Nu în seara asta.

— Are vreo legătură cu ucigaşul?

— Încă o dată, nu vă supăraţi pe mine, dar nu vă pot da nici o informaţie.

— Vă duceţi acasă?

— Cât e ceasul?

— Unsprezece şi jumătate.

— În acest caz, braseria *Dauphine* e încă deschisă şi mă voi duce acolo să mănânc ceva.

Maigret, Janvier şi Lapointe plecară. Câţiva jurnalişti îi urmăriră până la braserie, unde comandară ceva de băut la bar, în timp ce poliţiştii se aşezau la o masă în a doua sală şi dădeau comanda chelnerului, obosiţi, preocupaţi.

După câteva minute, Lognon li se alătură, nu însă şi Lucas.

Cei patru bărbaţi stăteau de vorbă cu glas scăzut şi era imposibil să auzi ce spuneau sau să ghiceşti ceva după mişcarea buzelor.

— O ştergem? Te duc acasă, Maguy?

— Nu. La ziar.

Maigret se destinse abia după ce uşa se închise în urma lor. Pe buze îi apăru un zâmbet vesel, tineresc.

— S-a făcut! exclamă el, oftând uşurat.

Janvier spuse:

— Cred că au căzut în plasă.

— Păi, cum!

— Ce vor scrie?

— Habar n-am, dar vor reuşi să scoată ceva senzaţional. Mai ales Rougin.

Era un nou-venit în branşă, tânăr şi agresiv.

— Dacă îşi vor da seama că i-am tras pe sfoară?

— Nu trebuie să-şi dea seama.

Lângă ei aveau aproape un alt Lognon, un Lognon care, de la patru după-amiaza, băuse patru halbe de bere şi care nu refuză păhărelul cu tărie de după cafea oferit de patron.

— Cum se simte soţia ta, bătrâne?

— Cura îi priește, aşa-mi scrie. Îşi face griji doar pentru mine.

Asta nu-l făcea totuşi să râdă, nici să zâmbească. Există subiecte „sfinte”! Dar era destins, aproape optimist.

— Ţi-ai jucat foarte bine rolul. Îţi mulţumesc.

Sper că, în afară de Alfonsi, nimeni nu ştie nimic la tine la comisariat?

— Nimeni.

Se despărţiră pe la douăsprezece şi jumătate.

La terase încă erau consumatori; lumea, mai multă decât în timpul zilei, ieşise să respire aerul răcoros al nopţii.

— Luaţi autobuzul?

Maigret făcu semn că nu. Prefera să meargă pe jos până acasă, singur, şi, în timp ce străbătea oraşul, entuziasmul îi dispărea, iar pe faţă i se întipărea o expresie mai gravă, aproape îngrijorată.

I se întâmpla de câteva ori să depăşească femei singure, care mergeau pe lângă zidurile caselor, şi de fiecare dată acestea tresăriră, gata s-o ia la fugă la cel mai mic gest sau să strige după ajutor.

În şase luni, cinci femei care, ca şi ele, se întorceau acasă sau se duceau la prietene, cinci femei care mergeau pe străzile Parisului fuseseră victimele aceluiaşi asasin.

Lucru ciudat, crimele fuseseră comise toate într-un singur arondisment din cele douăzeci ale Parisului, arondismentul XVIII, în Montmartre; şi nu doar în acelaşi arondisment, ci şi în acelaşi cartier, într-un sector foarte restrâns care putea fi delimitat prin patru staţii de metrou: *Lamarck, Abbesses, Place Blanche* şi *Place Clichy.*

Numele victimelor, ale străzilor unde avuseseră loc atentatele, precum şi orele respective

deveniseră familiare cititorilor ziarelor, iar pentru Maigret constituiau o adevărată obsesie.

Cunoştea tabloul pe de rost, putea să-l reproducă fără să se gândească Ia el, ca pe o poezie învăţată la şcoală.

2 februarie. Avenue Rachel, lângă Piaţa Clichy, la doi paşi de bulevardul Clichy şi de luminile lui: Arlette Dutour, douăzeci şi opt de ani, prostituată, locuind într-o cameră cu chirie pe strada Amsterdam.

Două lovituri de cuţit în spate, dintre care una îi provocase moartea aproape instantaneu. Hainele tăiate metodic şi câteva scrijelituri pe corp.

Nici o urmă de viol. Nu-i fuseseră luate nici bijuteriile, nici poşeta unde avea o anumită sumă de bani.

3 martie. Strada Lepic, puţin mai sus de *Moulin de la Galette.* Ora opt şi un sfert seara.

Josephine Simmer, născută la Mulhouse, moaşă, în vârstă de patruzeci şi trei de ani. Locuia pe strada Lamarck şi se întorcea acasă, după ce ajutase să nască o clientă care locuia chiar sus pe colina Montmartre.

O singură lovitură de cuţit în spate, care îi atinsese inima. Hainele tăiate şi zgârieturi pe corp. Trusa a fost găsită pe trotuar, lângă cadavru.

17 aprilie. (Din cauza coincidenţei cifrelor, 2 februarie şi 3 martie, se aşteptaseră la un nou atentat pe 4 aprilie, când nu se întâmplase însă nimic.) Strada Etex, la marginea cimitirului Montmartre, aproape în faţa spitalului Bretonneau.

Ora nouă şi trei minute seara. Monique Juteaux, croitoreasă, douăzeci şi patru de ani, celibatară, locuind cu mama ei pe bulevardul Batignolles. Se întorcea de pe bulevardul Saint-Ouen, de la o prietenă. Ploua şi avea umbrelă.

Trei lovituri de cuţit. Hainele tăiate. Nu i se furase nimic.

*15 iunie. Î*ntre orele nouă şi douăzeci şi două şi jumătate. Strada Durantin, în acelaşi sector, Marie

Bernard, văduvă, cincizeci şi doi de ani, angajată la poştă, locuind cu fiica şi ginerele într-un apartament de pe bulevardul Rochechouart.

Două lovituri de cuţit. Hainele tăiate. A doua lovitură de cuţit îi secţionase carotida. Nu i se furase nimic.

21 iulie. Ultima crimă. Georgette Lecoin, căsătorită, mamă a doi copii, în vârstă de treizeci şi unu de ani, locuind pe strada Lepic, nu departe de locul unde fusese comis al doilea atentat.

Soţul ei lucra noaptea la un garaj. Unul dintre copii era bolnav. Se afla pe strada Tholoze în căutarea unei farmacii deschise şi viaţa îi fusese curmată pe la ora nouă şi patruzeci şi cinci de minute, aproape în faţa unui local de dans.

O singură lovitură de cuţit. Hainele tăiate.

Era hidos şi monoton. Poliţia din cartierul Grandes-Carrieres primise întăriri. Lognon şi colegii lui îşi amânaseră concediul. Aveau să mai apuce oare să-l ia?

Străzile erau patrulate. Agenţii erau ascunşi în toate punctele strategice. Dar erau şi după comiterea primului asasinat.

— Eşti obosit? întrebă doamna Maigret, deschizând uşa apartamentului exact în momentul în care soţul ei ajungea pe palier.

— A fost cald azi.

— Tot nimic?

— Nimic.

— Am auzit adineauri la radio că la Poliţia Judiciară a fost agitaţie mare.

— Au şi dat la radio?

— Se presupune că ar avea legătură cu crimele din arondismentul XVIII. E adevărat?

— Mai mult sau mai puţin.

— Aveţi o pistă?

— Nu ştiu.

— Ai mâncat ceva?

— Da, acum o jumătate de oră.

Doamna Maigret nu insistă şi, puţin mai târziu, amândoi dormeau, cu fereastra larg deschisă.

A doua zi, Maigret ajunse la ora nouă la Poliţia Judiciară, fără să fi avut timp să citească ziarele.

Le găsi pe birou şi, când se pregătea să le deschidă, sună telefonul. Îşi recunoscu interlocutorul de la prima silabă.

— Maigret?

— Da, domnule judecător.

Bineînţeles, era Comeliau, însărcinat cu instruirea celor cinci crime din Montmartre.

— E adevărat?

— La ce vă referiţi?

— La ce scriu ziarele din dimineaţa asta.

— Încă nu m-am uitat pe ele.

— Vreo arestare?

— Nu, după câte ştiu.

— Poate că ar fi preferabil să treci imediat pe la biroul meu.

— Bucuros, domnule judecător.

Lucas intrase şi asistase la convorbirea telefonică. Înţelese strâmbătura comisarului, care îi zise:

— Spune-i şefului că sunt la Palatul de Justiţie şi că probabil n-am să pot veni la raport.

Plecă în aceeaşi direcţie în care o luaseră în ajun Lognon, Lucas şi misteriosul vizitator de la Poliţia Judiciară, omul care îşi ascundea faţa cu pălăria. Pe culoarul judecătorilor de instrucţie jandarmii îl salutară, deţinuţii preventiv sau martorii care aşteptau îl recunoscură, iar unii îi adresară câte un mic semn.

— Intră. Citeşte.

Evident, se aştepta să se întâmple aşa, să-l găsească pe Comeliau nervos şi agresiv, reţinându-şi cu greu indignarea care făcea să i se zbârlească mustăcioara.

Unul dintre ziare scria:

A pus poliţia în sfârşit mâna pe ucigaş?

Altul:

Agitaţie la Poliţia Judiciară

A fost prins maniacul din Montmartre?

— Îţi atrag atenţia, comisare, că ieri la oră patru mă aflam aici, în biroul meu, la mai puţin de două sute de metri de biroul dumitale şi având la îndemână un aparat telefonic. Tot aici eram la cinci, la şase, şi n-am plecat, chemat de alte obligaţii, decât la şapte fără zece. Dar chiar şi atunci puteam fi găsit, mai întâi la mine acasă, unde s-a întâmplat să-mi telefonezi de multe ori, apoi la nişte prieteni, a căror adresă avusesem grijă s-o las servitorului meu.

Maigret, în picioare, asculta fără să crâcnească.

— Atunci când un eveniment atât de important precum...

Comisarul ridică uşor capul şi murmură:

— N-a avut loc nici un eveniment.

Comeliau, prea pornit ca să se calmeze dintr-o dată, lovi ziarele cu mâna.

— Şi astea? Vrei să-mi spui că sunt invenţii jurnalistice?

— Presupuneri.

— Cu alte cuvinte, nu s-a întâmplat nimic, iar aceşti domni au presupus că ţi-a fost adus un necunoscut în birou, că l-ai interogat mai bine de şase ore, că apoi l-ai trimis la Souricière şi că...

— N-am interogat pe nimeni, domnule judecător.

De astă dată, Coméliau, tulburat, îl privi ca un om care nu mai înţelege nimic.

— Ai face mai bine să-mi explici, ca să pot şi eu să furnizez explicaţii procurorului general, care m-a şi sunat în dimineaţa asta.

— Este adevărat că o anumită persoană a venit ieri după-amiază să mă viziteze însoţită de doi inspectori.

— O persoană arestată de aceşti inspectori?

— E vorba mai curând de o vizită amicală.

— De asta omul îşi ascundea faţa cu pălăria?

Coméliau arătă o fotografie care ocupă două coloane pe prima pagină a ziarelor.

— Poate a fost o întâmplare, un gest reflex.

Am stat de vorbă...

— Timp de şase ore?

— Timpul trece repede.

— Şi ai comandat la braserie bere şi sandvişuri.

— Aşa e, domnule judecător.

Coméliau lovi iar cu palma în ziar.

— Am aici un raport detaliat al tuturor mişcărilor pe care le-ai făcut.

— N-am nici o îndoială.

— Cine e omul?

— Un tânăr fermecător pe nume Mazet, Pierre Mazet, care a lucrat în serviciul meu în urmă cu vreo zece ani, imediat după ce-şi luase examenele.

Mai târziu, sperând într-o avansare mai rapidă şi, cred, din cauza unei dezamăgiri sentimentale, a cerut să fie mutat în Africa Ecuatorială, unde a stat cinci ani.

Coméliau nu mai înţelegea; se uita la Maigret, încruntat, întrebându-se dacă nu cumva comisarul îşi bătea joc de el.

— A fost nevoit să părăsească Africa din cauza frigurilor şi medicii i-au interzis să se mai întoarcă acolo. După ce se va reface fizic, probabil că va cere reintegrarea în Poliţia Judiciară.

— Ca să-l primeşti pe el ai creat ceea ce ziarele nu ezită să numească o agitaţie ca înainte de luptă?

Maigret se apropie de uşă ca să vadă dacă ascultă cineva.

— Da, domnule judecător, recunoscu el. Aveam nevoie de un om cu semnalmente cât se poate de obişnuite şi a cărui faţă să nu fie cunoscută nici publicului, nici presei. Bietul Mazet s-a schimbat mult cât a stat în Africa. Înţelegeţi?

— Nu prea bine.

— N-am făcut nici o declaraţie reporterilor.

N-am pronunţat nici un cuvânt din care să se înţeleagă că această vizită ar avea vreo legătură cu

crimele din Montmartre.

— Dar nici n-ai negat.

— Am repetat că n-am nimic de spus, adică adevărul.

— Rezultatul...?! izbucni micul judecător, arătând din nou spre ziare.

— Rezultatul la care doream să ajung.

— Fără să mă consulţi, bineînţeles. Fără măcar să mă ţii la curent cu ce vei face.

— Asta, domnule judecător, doar ca să nu împărţiţi cu mine responsabilitatea.

— Ce speri să obţii?

Maigret, a cărui pipă se stinsese de câteva clipe, o aprinse, părând că se gândeşte. Apoi răspunse lent:

— Încă nu ştiu, domnule judecător. Am crezut pur şi simplu că merita să încerc ceva.

Comeliau nu mai ştia ce să spună şi se uita fix la pipa lui Maigret, cu care nu se putuse obişnui niciodată. Comisarul era singurul care îşi permitea să fumeze în biroul lui şi judecătorul vedea asta ca pe un fel de sfidare.

— Stai jos, zise el în cele din urmă, cu regret.

Şi, înainte să se aşeze şi el, se duse şi deschise fereastra.

Capitolul 2
Teoriile profesorului Tissot

Vineri, cu o săptămână mai înainte, Maigret şi soţia lui se îndreptaseră liniştiţi, seara, spre strada Picpus; pe străzile din cartierul lor, oamenii stăteau în pragul casei, mulţi aducându-şi scaunul pe trotuar. Tradiţia cinelor lunare acasă la doctorul

Pardon continua, cu o uşoară variaţie de aproape un an încoace.

Pardon luase obiceiul ca, în afara soţilor Maigret, să invite pe unul dintre confraţii săi, aproape întotdeauna un om interesant fie prin personalitate, fie prin cercetările lui, iar comisarul se pomenea deseori stând la masă în faţa unui cunoscut şef de clinică sau a unui profesor ilustru.

La început, nu-şi dăduse seama că tocmai aceşti oameni cereau să-l întâlnească şi îl studiau, punându-i tot felul de întrebări. Toţi auziseră de el şi erau curioşi să-l cunoască. Nu aveau nevoie de mult timp ca să găsească un teren comun şi unele conversaţii de după cină, aţâţate de câte o licoare veche, în salonul liniştit al soţilor Pardon, unde ferestrele erau aproape întotdeauna deschise spre strada aglomerată, duraseră până târziu în noapte.

De zece ori, în urma uneia dintre aceste discuţii, interlocutorul lui Maigret îl întrebase brusc, privindu-l cu gravitate:

— N-aţi fost niciodată tentat să vă consacraţi medicinii?

Comisarul răspundea, aproape roşind, că aceasta fusese prima lui vocaţie şi că moartea tatălui său îl obligase să renunţe la studii.

Nu era ciudat că ei intuiau asta după atâţia ani? Modul lor şi al lui de a se interesa de om, de a-i lua în considerare frământările şi eşecurile era aproape acelaşi.

Şi poliţistul nu încerca să ascundă că era măgulit că profesori cu renume ajungeau să vorbească cu el despre meseria lor ca şi cum ar fi fost confraţi.

Oare Pardon o făcuse intenţionat în seara aceea, din pricina ucigaşului din Montmartre, la care toţi se gândeau de câteva luni? Posibil. Era un om foarte simplu, desigur, dar, în acelaşi timp, dovedea o fineţe remarcabilă. În anul acela, fusese nevoit să-şi ia concediu devreme, în iunie, pentru că doar atunci găsise un înlocuitor.

Când sosiseră soţii Maigret, un cuplu se afla deja în salon în faţa platourilor cu gustări: bărbatul era robust, cu o constituţie de ţăran, cu părul cărunt şi des, tuns perie, şi cu o faţă sanguină, iar femeia era oacheşă şi deosebit de vioaie.

— Prietenii mei, soţii Maigret... Doamna Tissot...

Profesorul Tissot..., făcuse prezentările Pardon.

Era faimosul Tissot, care conducea azilul de alienaţi Sainte-Anne din stradă Cabanis. Deşi fusese deseori chemat ca expert la procese, Maigret nu avusese niciodată ocazia să-l întâlnească, iar acum descoperea un tip de psihiatru solid, uman, jovial, pe care nu-l cunoscuse încă.

Curând se aşezară la masă. Era cald, dar, spre sfârşitul cinei, începu să cadă o ploaie blândă şi măruntă, al cărei zgomot domol intra pe ferestrele deschise, sporind plăcerea acelei seri.

Profesorul Tissot nu pleca în vacanţă, pentru că, deşi avea un apartament la Paris, se întorcea aproape în fiecare seară la proprietatea lui de la Ville-d'Avray.

Ca şi predecesorii săi, tot vorbind de una şi de alta, începu să-l observe pe comisar, cu priviri scurte şi rapide, ca şi cum de fiecare dată ar fi adăugat o tuşă nouă imaginii pe care şi-o forma despre el. Abia în salon, după ce femeile se adunară în chip firesc într-un colţ, Tissot îl întrebă direct:

— Responsabilitatea pe care o aveţi nu vă sperie puţin?

Maigret înţelese imediat.

— Presupun că vă referiţi la asasinatele din arondismentul XVIII?

Interlocutorul se mulţumi să clipească. Adevărul e că acest caz putea fi considerat, pentru Maigret, unul dintre cele mai îngrijorătoare din cariera lui. Nu era vorba despre descoperirea autorului unei crime. Pentru societate, problema nu era, cum se

întâmplă aproape întotdeauna, aceea de a pedepsi un asasin.

Era o problemă de apărare. Cinci femei muriseră şi nimic nu permitea să se presupună că lista fusese închisă.

Or, metodele de apărare obişnuite nu funcţionau. Dovadă era faptul că, de la prima crimă, întreaga maşinărie poliţistă fusese pusă în mişcare fără să poată însă împiedica următoarele atentate.

Maigret credea că înţelege ce voia să spună Tissot vorbind despre responsabilitatea lui. De el - mai exact, de *felul în care avea să privească problema* - depindea soarta unui anumit număr de femei.

Oare Pardon intuise şi el asta şi de aceea aranjase întâlnirea?

— Deşi, într-un fel, ar fi specialitatea mea, adăugase Tissot, nu mi-ar plăcea să fiu în locul dumneavoastră, având în vedere populaţia care intră în panică, ziarele care nu fac nimic s-o liniştească şi persoanele cu funcţii importante care cer măsuri contradictorii. Cam aşa arată situaţia?

— Cam aşa.

— Presupun că aţi notat caracteristicile diferitelor crime?

Intră imediat în subiect şi Maigret ar fi putut să creadă că stătea de vorbă cu unul dintre colegii săi de la Poliţia Judiciară.

— Aş putea să vă întreb, domnule comisar, ce v-a frapat cel mai mult?

Era aproape o întrebare încuietoare şi Maigret, căruia i se întâmplă rar să fie pus într-o asemenea situaţie, simţi că roşeşte.

— Tipul victimelor, răspunse el totuşi, fără ezitare. M-aţi întrebat de caracteristica principală, nu-i aşa? Nu v-am vorbit de celelalte, care sunt destul de numeroase. Când se întâmpla, ca în cazul de faţă, să fie comise crime în serie, prima noastră

grijă, a celor de la Poliţia Judiciară, este să căutăm punctele comune dintre ele.

Cu paharul de armaniac în mină, Tissot aproba dând din cap. Cina îi colorase puternic faţa.

— De exemplu, ora? spuse el.

Intuiai că dorea să arate că acel caz îi era cunoscut şi că, prin intermediul ziarelor, îl studiase şi el sub toate aspectele, inclusiv cel pur poliţienesc.

Atunci Maigret zâmbi, pentru că era ceva destul de mişcător.

— Într-adevăr, ora. Primul atentat a avut loc la ora opt seara, şi era în luna februarie. Prin urmare, era întuneric. Crima din ziua de 3 martie a fost comisă cu un sfert de oră mai târziu şi aşa mai departe, sfârşind cu cea din iulie, comisă câteva minute înainte de ora zece. Este clar că asasinul aşteaptă să se facă noapte.

— Datele?

— Le-am studiat de nu ştiu câte ori, încât au ajuns să se încurce în mintea mea. Aţi putea vedea, pe biroul meu, un calendar plin de notiţe cu negru, albastru şi roşu. Ca în cazul descifrării unui limbaj secret, am încercat toate sistemele, toate cheile. Mai întâi a fost vorba de lună plină.

— Oamenii acordă o mare importanţă lunii când e vorba de fapte pe care nu le pot explica.

— Credeţi în asta?

— Ca medic, nu.

— Ca om?

— Nu ştiu.

— Oricum, explicaţia nu se potriveşte, pentru că doar două atentate din cinci au avut loc în seri cu lună plină. Aşa că am căutat altceva. De exemplu, ziua din săptămâna. Unii se îmbată în fiecare sâmbătă. Numai o singură crimă a fost comisă sâmbătă. Există profesiuni în cazul cărora ziua liberă nu-i duminica.

Avea impresia că Tissot se gândise şi el la aceste diferite ipoteze.

— Prima constantă, dacă pot să-i spun aşa, continuă el, pe care am reţinut-o e cartierul. Este evident că asasinul îl cunoaşte la perfecţie. Această cunoaştere a străzilor, a locurilor luminate şi a celor lăsate în umbră, a distanţelor dintre două puncte l-a ajutat nu numai să nu fie prins, dar nici să nu fie văzut.

— Presa a scris despre martori care afirmă că l-ar fi văzut.

— I-am ascultat pe toţi. De exemplu, locatara de la primul etaj al imobilului de pe Avenue Rachel, care e cea mai categorică şi pretinde că e înalt, slab şi poartă un impermeabil gălbui şi o pălărie de fetru cu borul tras peste ochi. Mai întâi, e vorba de o descriere tipică, care se repetă prea des în asemenea cazuri şi faţă de care noi, la Poliţia Judiciară, suntem întotdeauna circumspecţi. Apoi, a fost dovedit că, de la fereastră unde această doamnă spune că a stat, e imposibil să vezi locul cu pricina. Mărturia băieţelului e mai serioasă, dar atât de vagă, încât devine inutilizabilă. Mă refer la asasinatul de pe strada Durantin. Vă amintiţi?

Tissot dădu din cap afirmativ.

— Pe scurt, omul cunoaşte de minune cartierul şi de aceea toţi îşi închipuie că locuieşte acolo, ceea ce a creat o atmosferă de spaimă. Fiecare se uită bănuitor la vecinul lui. Am primit sute de scrisori care ne semnalează comportamentul ciudat al unor oameni perfect normali. Am încercat ipoteza unui om care nu locuieşte în cartier, ci lucrează acolo.

— E o muncă uriaşă.

— Înseamnă mii de ore. Şi nu mai vorbesc de căutatul în dosarele noastre, de listele cu toţi criminalii, cu toţi maniacii, pe care le-am adus la zi şi le-am verificat. Probabil că aţi primit, ca şi celelalte spitale, un chestionar despre pacienţii externaţi de un anumit număr de ani încoace.

— Colaboratorii mei au avut grijă să-l completeze.

— Acelaşi chestionar a fost adresat azilelor din provincie şi din străinătate, precum şi medicilor curanţi.

— Aţi pomenit şi de altă constantă.

— Aţi văzut fotografia victimelor în ziare. Fiecare dintre ele a fost publicată la o dată diferită. Nu ştiu dacă aţi avut curiozitatea să le aşezaţi una lângă alta.

Tissot făcu iar semn că da.

— Aceste femei au origini diferite, mai întâi din punct de vedere geografic. Una e născută la Mulhouse, alta în sudul Franţei, alta în Bretagne, iar două la Paris sau la periferia lui. În sfârşit, din punct de vedere profesional, nu există nici o legătură între ele: o prostituată, o moaşă, o croitoreasă, o angajată la poştă şi o casnică. Nu toate locuiau în cartier. Am stabilit faptul că nu se cunoşteau şi că, mai mult decât probabil, nu se întâlniseră niciodată.

— Nu-mi imaginam că abordaţi o anchetă din atâtea unghiuri diferite.

— Am mers şi mai departe. De exemplu, am ajuns la concluzia că nu mergeau la aceeaşi biserica sau la acelaşi măcelar, că nu aveau acelaşi medic sau dentist, că nu se duceau într-o zi mai mult sau mai puţin fixă la acelaşi cinematograf sau la aceeaşi sală de dans. Când vă spuneam adineauri de mii de ore...

— Şi nici un rezultat?

— Nu. Nici nu speram, de altfel, dar aveam obligaţia să verific. Nu avem dreptul să lăsăm neexplorată nici cea mai mică posibilitate.

— V-aţi gândit la concediu?

— Înţeleg. Femeile ar fi putut să meargă în fiecare an în concediu în acelaşi loc, la ţară sau la mare, dar nu e nicidecum aşa.

— Astfel încât asasinul le alege la întâmplare, după cum se iveşte ocazia?

Maigret era convins că profesorul Tissot nu credea asta, că făcuse şi el aceeaşi observaţie.

— Nu. Nu chiar. Aceste femei, după cum v-am spus, dacă le examinezi bine fotografiile, au ceva în comun: corpolenţa. Dacă nu te uiţi la feţe, dacă priveşti doar silueta, observi că toate cinci sunt destul de scunde şi mai curând durdulii, aproape grase, cu o talie groasă şi şolduri puternice, chiar şi Monique Juteaux, cea mai tânără dintre ele.

Pardon şi profesorul se uitară unul la altul, iar Pardon părea că spune: „Aş fi pus prinsoare! A observat şi el asta!”

Tissot zâmbea.

— Complimentele mele, dragă domnule comisar. Constat că v-aţi gândit la toate.

Apoi, după o ezitare, adăugă:

— Vorbisem înainte cu Pardon, întrebându-mă dacă poliţia va remarcă acest lucru. Într-un fel, tocmai de aceea, dar şi pentru că de mult doresc să vă cunosc, m-a invitat la cină cu soţia.

În tot acest timp, stătuseră în picioare. Doctorul de pe strada Picpus le propuse să se aşeze într-un colţ, lângă fereastră, de unde auzeau vag un aparat de radio. Ploua încă, atât de uşor, încât picăturile mici păreau că se aşază delicat unele peste altele ca să formeze pe pavaj un fel de lac negru.

Maigret vorbi primul.

— Ştiţi, domnule profesor, care e problemă ce mă tulbură cel mai mult şi care, după părerea mea, dacă ar fi rezolvată, ar permite prinderea asasinului?

— Vă ascult.

— Omul ăsta nu-i un copil. Prin urmare, a trăit un anumit număr de ani, douăzeci, treizeci sau chiar mai mult, fără să fi comis vreo crimă.

Or, în şase luni, a ucis de cinci ori. Problema pe care mi-o pun este cea a momentului când a început. De ce, în ziua de 2 februarie, a încetat brusc să mai fie un cetăţean inofensiv şi a devenit un maniac periculos? Dumneavoastră, un savant, vedeţi vreo explicaţie?

Tissot zâmbi din nou şi se uită iar la confratele său.

— Lumea ne atribuie cu uşurinţă nouă, savanţilor, cum aţi spus, cunoştinţe şi puteri pe care nu le avem. Totuşi, voi încerca să vă răspund, nu doar în ceea ce priveşte şocul iniţial, ci şi cazul în sine. De altfel, nu voi folosi nici un termen ştiinţific său tehnic, deoarece aceştia nu folosesc de cele mai multe ori decât ca să mascheze ignoranţa noastră. Nu-i aşa, Pardon?

Probabil că făcea aluzie la vreun confrate împotriva căruia avea un dinte, pentru că părură să se înţeleagă imediat.

— În faţa unei serii de crime ca aceasta, reacţia fiecăruia este să spună că e vorba de un maniac sau de un nebun. *Grosso modo,* e adevărat.

A ucide cinci femei în condiţiile în care au fost comise cele cinci asasinate, fără vreun motiv aparent, şi să le sfâşii apoi hainele nu înseamnă să ai un comportament de om normal aşa cum ni-l imaginăm noi. De ce şi cum a început totul constituie o problemă foarte complexă, la care e greu de găsit răspuns. Aproape în fiecare săptămână sunt chemat în calitate de expert la un proces. În cursul carierei mele, am văzut simţul responsabilităţii în materie criminală evoluând cu o rapiditate atât de mare, încât, după părerea mea, toate concepţiile noastre despre justiţie s-au schimbat ori au fost zdruncinate profund. Pe vremuri eram întrebaţi: „în momentul crimei, acuzatul era răspunzător de faptele sale?” Iar cuvântul responsabilitate avea un sens destul de precis. Astăzi ni se cere să evaluăm responsabilitatea Omului, cu O mare, în aşa măsură încât am deseori impresia că nu magistraţii şi juraţii hotărăsc soarta unui criminal, ci noi, psihiatrii. Numai că, în majoritatea cazurilor, nu ştim mai mult decât profanii. Psihiatria e o ştiinţă atâta timp cât există traumatism, tumoare, transformare anormală a unei glande sau a unei

funcţii. În astfel de cazuri, într-adevăr, putem declara cu toată convingerea că omul este sănătos sau bolnav, răspunzător de actele sale sau iresponsabil. Dar acestea sunt cazurile cele mai rare şi cei mai mulţi dintre aceşti indivizi se află în azile. Ceilalţi - precum, probabil, şi cel despre care vorbim - de ce acţionează diferit de semenii lor? Cred, domnule comisar, că în privinţa asta ştiţi tot atât, dacă nu mai mult decât noi.

Doamna Pardon se apropiase de ei cu sticla de armaniac.

— Continuaţi, domnilor. Şi noi suntem ocupate cu schimbul de reţetele culinare. Încă puţin armaniac, domnule profesor?

— O jumătate de păhărel.

Îşi continuară astfel discuţia, învăluiţi într-o lumină la fel de blândă ca ploaia care cădea afară, până după unu dimineaţa. Maigret nu reţinuse tot ce se discutase în acea lungă conversaţie, care se abătuse deseori spre subiecte paralele.

Îşi amintea că Tissot spusese, de exemplu, cu ironia unui om care are o veche răfuială:

— Dacă m-aş lua orbeşte după teoriile lui Freud, Adler şi chiar ale psihanaliştilor de astăzi, n-aş ezită să spun că omul nostru e un obsedat sexual, deşi nici una dintre victime nu a fost agresată sexual. Aş putea şi să vorbesc despre complexe, să merg până la impresii din copilăria individului...

— Respingeţi această explicaţie?

— Nu resping nici una, dar mă feresc de cele prea facile.

— Nu aveţi nici o teorie personală?

— O teorie, nu. Poate o idee, dar mărturisesc că mi-e puţin teamă să vă vorbesc despre ea, pentru că nu uit că dumneavoastră purtaţi pe umeri răspunderea anchetei. E adevărat că aveţi umeri la fel de laţi că ai mei. Fiu de ţăran, nu?

— Din Allier.

— Eu din Cântai. Tatăl meu are optzeci şi opt de ani şi încă mai lucrează la ferma lui.

Ai fi putut jura că era mai mândru de asta decât de titlurile lui ştiinţifice.

— Mi-au trecut prin mână mulţi alienaţi sau semi-alienaţi, ca să folosesc o expresie mai puţin savantă, care au comis acte criminale şi, în materie de constante, cum aţi spus mai adineauri, există una pe care am descoperit-o aproape întotdeauna la ei: o nevoie conştientă sau inconştientă de a se afirma. Înţelegeţi ce vreau să spun?

Maigret făcu semn că da.

— Aproape toţi, pe bună dreptate sau nu, au fost consideraţi mult timp, în anturajul lor, nişte fiinţe fără vlagă, mediocre sau retardate şi s-au simţit umiliţi. Prin ce mecanism această umilinţă, mult timp refulată, izbucneşte brusc sub forma unei crime, a unui atentat, a unui gest oarecare de sfidare sau de bravadă? Nici eu şi nici colegii mei, după câte ştiu, nu am reuşit să stabilim. Ceea ce spun aici poate că nu e ortodox, mai ales rezumat în câteva cuvinte, dar sunt convins că cele mai multe dintre crimele considerate ca fiind fără motiv, şi mai ales dintre crimele în serie, sunt o manifestare a orgoliului.

Maigret căzuse pe gânduri.

— Asta concordă cu o remarcă de-a mea, murmură el.

— Care?

— Că, dacă criminalii, mai devreme sau mai târziu, nu ar simţi nevoia să se laude cu faptele lor, ar exista mult mai puţini în închisori. În cazul unei crime cu jaf, ştiţi unde căutăm în primul rând făptaşul? Pe vremuri, în casele de toleranţă; astăzi, când ele nu mai există, în paturile femeilor mai mult sau mai puţin uşoare. Şi vorbesc! Sunt convinşi că în faţa acestora nu are nici o importanţă, că nu riscă nimic, ceea ce e adevărat în majoritatea cazurilor. Se destăinuie şi, deseori, mai şi exagerează.

— Aţi încercat şi de data asta?

— În ultimele luni, nici o prostituată din Paris n-a scăpat neinterogată, mai ales în sectorul Clichy-Montmartre.

— Şi nimic?

— Nimic.

— Atunci e şi mai rău.

— Vreţi să spuneţi că, deoarece nu s-a destins, va continua inevitabil să ucidă?

— Aproape inevitabil.

În ultimul timp, Maigret studiase toate cazurile istorice având o oarecare asemănare cu cele din arondismentul XVIII, de la Jack Spintecătorul până la Vampirul din Diisseldorf, fără să-i uite pe lampagiul din Viena sau pe polonezul de la fermele din Aisne.

— Credeţi că nu se opresc singuri? întrebă el.

Există totuşi precedentul lui Jack Spintecătorul, care s-a oprit brusc.

— De unde ştim că n-a fost victima unui accident sau n-a murit de boală? Voi merge şi mai departe, domnule comisar, şi acum nu mai vorbeşte medicul-şef de la Sainte-Anne, pentru că mă îndepărtez prea mult de teoriile oficiale. Indivizii de genul celui pe care îl căutaţi sunt îmboldiţi, fără să-şi dea seama, de nevoia de a fi prinşi, şi asta e tot o formă de orgoliu. Nu suportă gândul că oamenii din jurul lor continuă să-i considere nişte fiinţe obişnuite. Trebuie să strige în faţa tuturor ce-au făcut, de ce-au fost în stare. Asta nu înseamnă că se lasă prinşi intenţionat, dar, aproape întotdeauna, pe măsură ce crimele lor se înmulţesc, îşi iau tot mai puţine măsuri de precauţie, par să sfideze poliţia, destinul. Unii mi-au mărturisit că arestarea a fost pentru ei o adevărata uşurare.

— Şi eu am avut parte de mărturisiri asemănătoare.

— Vedeţi!

De la cine venise ideea? Seara aceea fusese atât de lungă, atâta întorseseră subiectul pe toate feţele, încât, după aceea, era greu să stabileşti ce spusese unul şi ce spusese altul.

Poate că sugestia fusese făcută de profesorul Tissot, dar atât de discret, încât nici Pardon nu băgase de seamă.

Era deja trecut de miezul nopţii când Maigret murmurase, parcă pentru sine:

— Presupunând că altcineva e arestat şi ia într-un fel locul ucigaşului nostru, uzurpând ceea ce acesta consideră a fi gloria lui...

Ajunseseră şi aici.

— Într-adevăr, răspunse profesorul Tissot, cred că adevăratul făptaş ar trăi un sentiment de frustrare.

— Rămâne de văzut cum ar reacţiona. Şi *când* ar reacţiona.

Maigret mergea deja mai departe decât ei, părăsind teoria şi gândindu-se la soluţiile practice.

Nu se ştia nimic despre asasin. Nu i se cunoşteau semnalmentele. Până acum, operase într-un singur cartier, într-un anumit sector, dar nimic nu dovedea că mâine nu va lovi în alt punct din Paris sau din altă parte.

Ameninţarea era cu atât mai angoasantă cu cât rămânea vagă, imprecisă.

Va mai trece o lună până la următoarea lui crimă? Vor trece doar trei zile?

Poliţia nu putea păzi la infinit fiecare stradă din Paris. Chiar şi femeile, care rămâneau în casă după fiecare asasinat, reveneau treptat la o existentă aproape normală şi se aventurau să iasă seara, spunându-şi că pericolul trecuse.

— Am cunoscut două cazuri, continuă Maigret, după o scurtă tăcere, în care criminalii au scris ziarelor ca să protesteze contra arestării unor oameni nevinovaţi.

— Aceşti oameni scriu deseori ziarelor, împinşi de ceea ce eu numesc exhibiţionismul lor.

— Asta ne-ar ajuta.

Chiar şi o scrisoare compusă din cuvinte decupate din ziare putea să devină un punct de plecare într-o anchetă în care nu exista nimic de care să te poţi agăţa.

— Evident, are în faţă şi altă soluţie...

— M-am gândit şi eu la asta.

O soluţie foarte simplă: imediat după arestarea aşa-zisului vinovat, comiterea unei alte crime asemenea cu celelalte! Poate chiar comiterea a două, trei...

Se despărţiră pe trotuar, în faţa maşinii profesorului, care se întorcea cu soţia la Ville-d'Avray.

— Vă duc acasă?

— Locuim în cartier şi obişnuim să mergem pe jos.

— Cred că acest caz mă va aduce încă o dată ca expert la tribunal.

— Cu condiţia să pun mâna pe vinovat.

— Am toată încrederea.

Dădură mina şi Maigret avu impresia că în seara aceea se legase o prietenie.

— N-ai avut ocazia să stai de vorbă cu ea, spuse doamna Maigret puţin mai târziu, în timp ce mergeau împreună pe lângă zidurile caselor.

Păcat, pentru că e femeia cea mai inteligentă pe care am întâlnit-o. Cum e soţul ei?

— Grozav.

Ea se prefăcu că nu vede ce făcea Maigret, pe furiş, ca atunci când era copil. Ploaia aceea era atât de răcoroasă, atât de savuroasă, încât, din când în când, scotea limba ca să prindă câteva picături, care aveau un gust special.

— Mi s-a părut că discutaţi foarte serios.

— Da...

Şi nu mai pomeniseră nici unul despre acest subiect. Ajunseră la ei acasă, în apartamentul lor, unde ferestrele rămăseseră deschise, iar doamna Maigret se grăbi să şteargă apa de pe parchet.

Maigret luă hotărârea înainte de a adormi sau poate dimineaţă, la trezire. Iar întâmplarea făcu să fie vizitat la birou, în cursul dimineţii, de Pierre Mazet, fostul lui inspector, pe care nu-l mai văzuse de opt ani.

— Ce faci la Paris?

— Nimic, şefule. Sunt în convalescenţă. Ţânţarii africani mi-au afectat sănătatea şi medicii insistă să mă mai odihnesc câteva luni. După care, mă întreb dacă n-ar fi un loc şi pentru mine la Poliţia Judiciară.

— Chiar aşa!

De ce nu Mazet? Era inteligent şi nu risca decât prea puţin să fie recunoscut.

— Vrei să-mi faci un serviciu?

— Mă mai întrebaţi?

— Vino pe la douăsprezece şi jumătate să luăm împreună masa de prânz.

Nu la braseria *Dauphine,* unde n-ar fi trecut neobservaţi.

— Nu te mai întoarce aici, nu te duce prin birouri şi aşteaptă-mă în staţia de metrou de la Chatelet.

Luaseră masa într-un restaurant de pe strada Saint-Antoine, iar comisarul îi explicase lui Mazet ce aştepta de la dânsul.

Şi, ca să fie şi mai veridic, era mai bine să nu fie adus la Poliţia Judiciară de cineva de acolo, ci de inspectorii de la arondismentul XVIII, iar comisarul se gândise imediat la Lognon. Cine ştie?

Ar fi putut fi o şansă pentru el. În loc să patruleze pe străzile din Montmartre, ar fi luat parte mai concret la anchetă.

— Alege un coleg care să nu vorbească.

Lognon îl alesese pe Alfonsi.

Şi înscenarea se derulase cu succes deplin în privinţa presei, deoarece toate ziarele scriau deja despre o arestare senzaţională.

Maigret îi repetă judecătorului Comeliau:

— Au asistat la o oarecare vânzoleala şi au tras singuri concluziile. Nici eu şi nici colaboratorii mei nu le-am spus nimic. Ba chiar am tăgăduit.

Rareori vedeai un zâmbet, fie şi ironic, pe buzele judecătorului Comeliau.

— Şi dacă, diseară sau mâine, oamenii nu-şi mai iau măsuri de precauţie din cauza acestei arestări - sau false arestări - şi e comisă o nouă crimă?

— M-am gândit la asta. Mai întâi, în serile următoare, toţi oamenii disponibili din serviciile noastre şi de la comisariatul arondismentului XVIII vor supraveghea îndeaproape cartierul.

— Mi se pare că asta s-a făcut deja fără nici un rezultat, nu?

Era adevărat. Dar chiar nu mai trebuia încercat nimic?

— Am luat şi o altă măsură de precauţie. Am fost la prefect.

— Fără să mă anunţi?

— După cum v-am spus, vreau să port singur responsabilitatea a ceea ce se poate întâmpla. Eu sunt un simplu poliţist. Dumneavoastră sunteţi magistrat.

Cuvintele îi făcură plăcere lui Comeliau care, pe loc, îşi supraveghe şi mai atent ţinuta corpului.

— Ce i-ai cerut prefectului?

— Permisiunea de a folosi, ca voluntare, un anumit număr de femei din cadrul poliţiei municipale.

În general, corpul auxiliar se ocupă doar de copii şi prostituţie.

— A adunat un anumit număr care corespund unor condiţii determinate.

— De exemplu?

— Înălţimea şi corpolenţa. Am ales, dintre voluntare, pe cele care se apropie cât mai mult de tipul fizic al celor cinci victime. Ca şi ele, vor fi îmbrăcate obişnuit. Şi, asemenea femeilor din cartier, vor părea că se duc dintr-un loc în altul, iar unele vor căra un pachet sau o paporniţă.

— Pe scurt, îi pregăteşti o capcană.

— Toate femeile alese au urmat cursuri de educaţie fizică şi au fost antrenate la judo.

Comeliau era totuşi puţin nervos.

— Să-i spun şi procurorului general?

— Mai bine nu.

— Ştii, comisare, că nu-mi place deloc povestea asta?

Atunci Maigret răspunse cu o candoare dezarmantă:

— Nici mie, domnule judecător!

Şi era adevărat.

Dar nu trebuia oare să încerce prin toate mijloacele să împiedice continuarea asasinatelor?

— În mod oficial, nu ştiu nimic, nu-i aşa? spuse magistratul, conducându-şi vizitatorul până la uşă.

— Nu ştiţi absolut nimic.

Şi Maigret ar fi preferat să fie adevărat.

Capitolul 3
Un cartier în stare de asediu

Baronul, care, ca reporter, frecventa Poliţia Judiciară de aproape tot atâţia ani ca Maigret, Rougin, foarte tânăr, dar deja mult mai şmecher decât confraţii lui, alţi patru-cinci de mai mică anvergură, printre care Maguy, cea mai periculoasă, pentru că nu ezita să deschidă cu un aer nevinovat uşile rămase din neglijenţă neîncuiate sau să-şi însuşească documente lăsate la voia întâmplării, precum şi unu-doi fotografi, chiar mai mulţi la un moment dat, îşi petrecură o bună parte din zi pe culoarul Poliţiei Judiciare, din care făcuseră cartierul lor general.

Din când în când, cei mai mulţi se duceau să bea ceva răcoritor la braseria *Dauphine* sau să telefoneze, dar lăsau întotdeauna pe cineva la faţa locului, astfel încât uşa lui Maigret să nu rămână nesupravegheată.

Rougin avusese chiar ideea să pună un om de la ziar pe urmele lui Lognon, care se pomeni că e filat încă din momentul în care îşi părăsea, dimineaţa, domiciliul din Piaţa Constantin-Pecqueur.

Oamenii ăştia, după propria lor expresie, „ştiau care e treaba" şi erau la fel de cunoscători în ale poliţiei că un inspector hărşit.

Totuşi, nici unul nu bănui operaţiunea care se derulă aproape sub ochii lor, impresionantul dispozitiv a cărui organizare începuse la primele ore ale zilei, cu mult înainte de vizita lui Maigret la judecătorul Comeliau.

De exemplu, inspectorii din arondismentele îndepărtate, precum XII, XIV sau XV, plecaseră de acasă cu alte haine decât cele de toate zilele, unii luând cu ei o valiză, şi, conform instrucţiunilor primite, se deplasaseră mai întâi la una dintre gările capitalei.

Căldura era la fel de insuportabilă ca în ziua precedentă, iar viaţa se derula parcă cu încetinitorul, cu excepţia cartierelor frecventate de turişti.

Aproape peste tot puteai vedea autocare înţesate cu străini şi auzeai vocea ghizilor.

În arondismentul XVIII, îndeosebi în sectorul unde fuseseră comise cele cinci crime, taxiurile se opreau în faţa hotelurilor, iar din ele coborau oameni ale căror bagaje indicau că veneau din provincie şi care cereau o cameră, insistând aproape întotdeauna să aibă ferestrele spre stradă.

Totul se făcea după un plan precis şi unii inspectori primiseră ordin să fie însoţiţi de soţiile lor.

Rareori erau luate astfel de măsuri de precauţie. Dar, de data asta, puteai oare să te încrezi în cineva? Nu se ştia nimic despre ucigaş. Acesta era un alt aspect al problemei pe care Maigret şi profesorul Tissot îl discutaseră în cursul cinei de la Pardon.

— În fond, în afara crizelor, se comportă obligatoriu ca un om normal, altfel bizareriile lui ar fi atras deja atenţia anturajului.

— Aşa e, obligatoriu, aprobase psihiatrul. Ba chiar e probabil ca, prin aspect, atitudini şi profesie, să fie fiinţa pe care ai bănui-o cel mai puţin.

Nu era vorba de un obsedat sexual ca toţi ceilalţi, deoarece aceştia erau ţinuţi sub observaţie şi, din 2 februarie, fuseseră supravegheaţi fără nici un rezultat. Nu era nici una dintre acele epave sau fiinţe neliniştitoare după care întorci capul pe stradă.

Ce făcuse până la prima sa crimă? Ce făcea în timpul dintre două crime?

Era oare un singuratic, trăind într-un apartament sau într-o cameră cu chirie?

Maigret ar fi jurat că nu, că era un bărbat căsătorit, ducând o viaţă normală, iar Tissot înclina şi el spre această ipoteză.

— Orice e posibil, spusese profesorul, oftând.

Dacă mi s-ar spune că e unul dintre confraţii mei, n-aş protesta. Poate fi oricine, muncitor, funcţionar, mic comerciant sau om de afaceri important.

Putea să fie deci şi unul dintre patronii de hoteluri luate cu asalt de inspectori, ceea ce însemnă că nu puteau, ca în majoritatea cazurilor, să se ducă la ei şi să le spună:

— Poliţia! Dă-mi o cameră cu fereastra spre stradă şi nu suflă o vorbă nimănui!

Era mai bine să nu se încreadă nici în portari, nici în informatorii de care dispuneau în cartier.

După ce plecă de la Comeliau şi se întoarse la biroul lui, Maigret se pomeni asaltat de jurnalişti, cum se întâmplase şi cu o zi în urmă.

— Aţi avut o convorbire cu judecătorul de instrucţie?

— I-am făcut o vizită, ca în fiecare dimineaţă.

— I-aţi adus la cunoştinţă interogatoriul de ieri?

— Am stat puţin de vorbă.

— Tot nu ne spuneţi nimic?

— N-am nimic de spus.

Trecu pe la şeful lui. Raportul se terminase de destul de mult timp. Şeful cel mare era şi el preocupat.

— Coméliau nu ţi-a cerut să renunţi?

— Nu. Bineînţeles, dacă iese prost, el se spală pe mâini.

— Tot mai eşti încrezător?

— Trebuie.

Maigret nu făcea această experienţă cu dragă inimă şi îşi dădea seama de răspunderile pe care şi le asumă.

— Crezi că reporterii se vor lăsa duşi până la capăt?

— Mă dau peste cap să fie aşa.

De obicei, lucra în colaborare cordială cu presa, care aduce uneori servicii preţioase. De data asta, nu avea voie să rişte vreo indiscreţie involuntară.

Nici măcar inspectorii care invadau pur şi simplu cartierul Grandes-Carrières nu ştiau încă exact ce se punea la cale. Primiseră ordin să acţioneze într-un anumit fel, să se posteze în anumite locuri şi să aştepte instrucţiuni. Fireşte, bănuiau că era vorba de ucigaş, dar nu ştiau nimic despre întreaga operaţiune.

— Credeţi că e inteligent? îl întrebase Maigret pe Tissot în seara dinainte.

Avea o idee în privinţa asta, dar dorea să primească o confirmare.

— E vorba de inteligenţa pe care o au cei mai mulţi dintre aceşti oameni. De exemplu, probabil

că e în stare, din instinct, să joace teatru într-un mod superior. Presupunând că e căsătorit, e obligat, de exemplu, să-şi recapete aspectul normal, fără a mai vorbi de stăpânirea de sine, când se întoarce acasă după o crimă. Dacă e celibatar, se întâlneşte totuşi cu alţi oameni, măcar cu proprietăreasa sau portarul, menajera... A doua zi, se duce la birou sau la atelier, şi acolo sunt obligatoriu oameni care îi vorbesc despre asasinul din Montmartre. Or, în şase luni, nimeni nu l-a bănuit.

De asemenea, în şase luni, nu s-a înşelat nici măcar o dată în privinţa elementului timp şi a elementului loc. Nici un martor nu poate să spună că l-a văzut acţionând sau măcar fugind de la locul vreuneia dintre crimele lui.

Asta adusese în discuţie un aspect care îl tulbura pe comisar.

— Aş vrea să vă aflu părerea asupra unui lucru precis. Aţi spus că majoritatea timpului se comportă ca un om normal, ceea ce înseamnă că şi gândeşte mai mult sau mai puţin ca un om normal?

— Înţeleg. Probabil că da.

— De cinci ori a avut ceea ce aş numi o criză, de cinci ori a ieşit din normalitatea lui ca să ucidă. În ce moment are loc impulsul? înţelegeţi ce vreau să spun? în ce moment încetează să se mai comporte ca dumneavoastră şi ca mine şi începe să se comporte ca un ucigaş? îl apucă oricând, în cursul zilei, şi aşteaptă să se facă noapte, pregătindu-şi planul de acţiune? Sau are impulsul doar în momentul în care se prezintă ocazia, atunci când, trecând pe o stradă pustie, zăreşte o posibilă victimă?

Pentru el, răspunsul era de o importanţă capitală, deoarece putea să restrângă sau să lărgească aria cercetărilor.

Dacă impulsul se producea în momentul în care ucidea, atunci omul locuia neapărat în cartierul Grandes-Carrieres sau în împrejurimi - oricum,

prezenţa lui acolo în timpul serii era impusă de profesie sau de alte motive banale.

În caz contrar, era posibil să vină de oriunde, să aleagă străzile din Piaţa Clichy până la strada Lamarck şi Rue des Abbesses din motive de oportunitate sau din raţiuni cunoscute doar de el.

Tissot se gândise ceva timp, apoi răspunsese:

— Evident, nu pot să pun un diagnostic ca şi cum aş avea pacientul în faţa mea...

Spusese „pacient” de parcă ar fi fost vorba de unul dintre bolnavii lui, iar cuvântul, care nu-i scăpă comisarului, îi făcu plăcere. Asta îi confirma faptul că amândoi vedeau drama în aceeaşi lumină.

— Totuşi, după părerea mea, folosind o comparaţie, există un moment în care pleacă la vânătoare, ca un animal sălbatic, ca o felină sau pur şi simplu ca o pisică. Aţi observat cu atenţie o pisică?

— Deseori, când eram tânăr.

— Mişcările ei nu mai sunt aceleaşi. Se ghemuieşte şi are toate simţurile treze. E în stare să perceapă cel mai mic sunet, cel mai mic freamăt, cel mai slab miros de la distanţe destul de mari.

Din acel moment, simte pericolul şi îl evită.

— Înţeleg.

— Ai zice că, atunci când se află în această stare, omul nostru ar vedea şi cu ochii minţii.

— Presupun că nimic nu vă permite să emiteţi o ipoteză asupra a ceea ce declanşează mecanismul?

— Nimic. Poate să fie o amintire, vederea unei trecătoare în mulţime, izul unui parfum, o frază auzită în treacăt. Poate să fie orice, inclusiv vederea unui cuţit sau a unei rochii de o anumită culoare. Aţi studiat culoarea hainelor purtate de victime? Presa n-a vorbit despre asta.

— Culorile erau diferite, aproape toate destul de neutre ca să nu fie remarcate în întuneric.

Când intră în birou, îşi scoase haina, ca în ziua precedentă, cravata, se descheie la cămaşă şi, pentru că soarele cădea direct pe fotoliul lui, trase

storul. După care deschise uşa de la biroul inspectorilor.

— Eşti aici, Janvier?

— Da, şefule.

— Nimic nou? Nici o scrisoare anonimă?

— Doar scrisori de la oameni care îşi denunţă vecinii.

— Să se verifice. Şi să-mi fie adus Mazet.

Acesta nu dormise în arest, ci se dusese acasă, ieşind din Palatul de Justiţie pe o uşă lăturalnică.

De la opt dimineaţa, fusese însă nevoit să-şi reia locul la Souricière.

— Să cobor eu?

— Ar fi mai bine.

— Tot fără cătuşe?

— Tot.

Nu voia să trişeze chiar atât de mult faţă de jurnalişti. Să tragă ce concluzii doreau din ceea ce vedeau. Maigret nu voia să umble cu cărţi măsluite.

— Alo! Dă-mi comisariatul din Grandes-Carrières, te rog... Cu inspectorul Lognon... Alo! Lognon? Nimic nou pe-acolo?

— Cineva m-a aşteptat în dimineaţa asta în faţa casei şi m-a urmărit. Acum stă în faţa comisariatului.

— Nu se ascunde?

— Nu. Cred că e un jurnalist.

— Pune pe cineva să-i verifice actele. Totul merge aşa cum a fost prevăzut?

— Am găsit trei camere, la prieteni. Nu ştie nici unul nimic. Vreţi adresele?

— Nu. Să fii aici peste aproximativ trei sferturi de oră.

Când Pierre Mazet îşi făcu apariţia între doi inspectori, ascunzându-şi faţa cu pălăria, pe culoar se repetă aceeaşi scenă ca în ziua precedentă.

Fotografii intrară în acţiune. Jurnaliştii puseră întrebări care rămaseră fără răspuns. Maguy reuşi

să dea jos pălăria şi tot ea o ridică de pe podea în timp ce ex-colonialul îşi acoperea faţa cu mâinile.

Uşa se închise şi biroul lui Maigret căpătă curând aspectul unui post de comandă.

Instalarea dispozitivului continua, discret, pe străzile liniştite din Montmartre, unde multe prăvălii erau închise pentru cincisprezece zile sau pentru o lună din cauza vacanţei.

Mai bine de patru sute de persoane aveau de jucat un rol, nu doar cei care pândeau în hoteluri şi în cele câteva apartamente de care se putuse dispune fără primejdia unor indiscreţii, ci şi cei care urmau să ocupe poziţii bine determinate în staţiile de metrou, de autobuz, în cele mai mici cafenele şi restaurante deschise seara.

Ca să nu pară o invazie, se acţiona în etape.

Femeile din corpul auxiliar primeau şi ele, telefonic, instrucţiuni detaliate şi, ca la un cartier general, erau desfăşurate planuri, pe care erau notate poziţiile tuturor.

Douăzeci de inspectori, dintre cei care nu apăreau în mod obişnuit în public, închiriaseră, nu doar din Paris, ci şi de la periferie şi chiar de la Versailles, automobile cu plăci de înmatriculare anodine, care urmau să staţioneze la momentul potrivit în locuri strategice, unde nu aveau să se remarce printre celelalte maşini.

— Comandă bere, Lucas.

— Şi sandvişuri?

— Şi. E mai bine aşa.

Nu doar din cauza jurnaliştilor, ca să-i facă să creadă că are loc un nou interogatoriu, ci şi pentru că toţi erau ocupaţi şi nimeni nu avea să aibă când să meargă la masă.

Lognon sosi şi el, tot cu cravată roşie şi pălăria de pai. La prima vedere, te întrebai ce era schimbat la dânsul şi constatai cu surprindere cât de mult poate să-l transforme pe un om culoarea unei cravate. Părea aproape vesel.

— Tipul s-a ţinut după tine?

— Da. A rămas pe culoar. E într-adevăr un reporter.

— Nu mai e nici unul prin apropierea comisariatului?

— Doar unul care stă chiar în comisariat.

Un prim ziar dădu vestea pe la ora prânzului. Reluă informaţiile din ziarele de dimineaţă, adăugând că febra din zilele importante continua să domnească pe Quai des Orfèvres, dar că în privinţa omului arestat se păstra în continuare un secret desăvârşit.

Dacă ar fi putut, se spunea printre altele, *cu siguranţă că poliţia i-ar fi pus prizonierului o mască de fier.*

Asta îl amuză pe Mazet. Îi ajută pe ceilalţi, dădea şi el telefoane, trasa pe planuri cruci cu creionul albastru sau roşu, fericit că trăia în atmosfera aceea, în care se simţea deja ca la el acasă.

Atmosfera se schimbă însă când chelnerul de la braseria *Dauphine* bătu la uşă, deoarece, chiar şi în faţa lui, trebuiau să joace teatru. După care toţi se repeziră la bere şi la sandvişuri.

Ziarele de după-amiază nu publicau nici un mesaj al asasinului, care nu părea să aibă intenţia să se adreseze presei.

— Îmi trag un moment sufletul, copii. Diseară trebuie să fiu odihnit.

Maigret traversă biroul inspectorilor, intră într-un mic birou unde nu era nimeni şi se aşează într-un fotoliu, unde aţipi în câteva minute.

Pe la ora trei, îl trimise înapoi pe Mazet la Souricière şi le ordonă lui Janvier şi Lucas să se odihnească cu rândul. Lapointe, îmbrăcat într-o salopetă albastră, se plimba pe străzile din cartierul Grandes-Carrières cu un triciclu. Cu şapca pe-o ureche şi ţigara lipită de buza de jos, părea de optsprezece ani şi, din când în când, de la câte o cafenea unde se oprea să bea un pahar de vin alb, telefonă la cartierul general.

Pe măsură ce timpul trecea, toată lumea începea să-şi piardă răbdarea, şi chiar Maigret îşi pierdea puţin din siguranţă.

Nimic nu indică faptul că în seara aceea se va întâmpla ceva. Chiar dacă omul hotăra să ucidă din nou ca să se afirme, lucrul acesta s-ar fi putut întâmpla a doua zi seara, după două, opt sau zece zile, şi nu era posibil să menţii atâta timp în alertă efective aşa de mari.

După cum la fel de imposibil era să păstrezi, timp de o săptămână, un secret cunoscut de atât de multă lume.

Şi dacă omul hotăra să acţioneze imediat?

Maigret îşi amintea încă de conversaţia cu profesorul Tissot şi în minte îi veneau tot timpul frânturi din ea.

În ce moment va simţi impulsul? La ora aceea, în timp ce se organiza capcana, pentru cei din preajma lui era doar un om ca toţi ceilalţi. Oamenii îi vorbeau, probabil îl serveau la masă, dădeau mina cu el. Iar el vorbea, zâmbea, râdea poate.

Oare declicul se produsese deja? Sau avusese loc încă de dimineaţă, la citirea ziarelor?

Nu va crede mai curând că, din moment ce era convinsă că a arestat vinovatul, poliţia îşi va înceta căutările şi astfel dânsul va fi în siguranţă?

Ce dovedea că Tissot şi comisarul nu se înşelaseră, că nu judecaseră greşit reacţia celui căruia profesorul îi spusese „pacient”?

Până atunci, asasinase doar seara, aşteptând să se facă întuneric. Dar, chiar la acea oră, din pricina vacanţei, a căldurii, existau în Paris o mulţime de străzi unde se scurgeau şi câteva minute până să zăreşti un trecător.

Maigret îşi amintea de străzile din sudul Franţei, vara, la ora siestei, cu obloanele închise, de amorţeala zilnică a unui întreg sat său oraş copleşit de soarele fierbinte.

Chiar şi acum, în Montmartre, existau străzi aproape asemănătoare.

Poliţia făcuse reconstituiri.

În fiecare dintre punctele unde fusese comisă o crimă, topografia locului îi permitea asasinului să dispară în cel mai scurt timp. Un timp mai scurt noaptea decât ziua, desigur. Dar, chiar şi în plină zi, în împrejurări favorabile, putea să ucidă, să sfâşie hainele victimei şi să se îndepărteze în mai puţin de două minute.

De altfel, de ce toate astea s-ar fi petrecut obligatoriu pe stradă? Ce-l împiedica să bată la uşa unui apartament unde ştia că va găsi o femeie singură şi să acţioneze aşa cum făcea în stradă?

Nimic, doar faptul că maniacii - ca majoritatea criminalilor şi chiar a hoţilor - folosesc *aproape întotdeauna* aceleaşi tehnici şi se repetă în cele mai mici detalii.

Va fi lumină până pe la nouă seara; nu se va face cu adevărat întuneric decât pe la nouă şi jumătate. Luna, la al treilea pătrar, nu va fi prea strălucitoare şi existau şanse să fie acoperită de nori, ca în ajun.

Toate aceste detalii aveau importanţa lor.

— Tot mai sunt pe culoar?

— Numai Baronul.

Uneori, se înţelegeau între ei să rămână doar unul şi să-i anunţe şi pe ceilalţi dacă se întâmpla ceva.

— La şase, vom pleca toţi ca de obicei. Lucas va rămâne de serviciu şi Torrence i se va alătura pe la opt.

Maigret plecă cu Janvier, Lognon şi Mauvoisin să bea un aperitiv la braseria *Dauphine.*

La şapte, se întoarse acasă. Luă masa de seară cu fereastra deschisă spre bulevardul Richard-Lenoir, acum mai liniştit decât în orice alt moment al anului.

— Ţi-a fost cald! remarcă doamna Maigret, privindu-i cămaşa. Dacă pleci iar, ar fi mai bine să te schimbi.

— Plec.

— N-a mărturisit?

Preferă să nu răspundă, pentru că nu-i plăcea s-o mintă.

— Vii târziu?

— Mai mult ca sigur.

— Mai speri că, după rezolvarea acestui caz, vom putea pleca în vacanţă?

În cursul iernii, vorbiseră despre un sejur în Bretagne, la Beuzec-Conq, lingă Concarneau, dar, aşa cum se întâmplă aproape în fiecare an, vacanţa era amânata de la o lună la alta.

— Poate! răspunse Maigret, oftând.

Dacă nu, ar însemna că dăduse greş, că ucigaşul trecuse prin ochiurile plasei întinse de el sau că nu reacţionase aşa cum se aşteptaseră el şi Tissot. Şi ar mai însemna noi victime, enervarea publicului şi a presei, ironia sau furia judecătorului Comeliau, ba chiar, aşa cum se întâmpla destul de des, interpelări la Cameră şi explicaţii de dat la nivel înalt.

Însă ar mai însemna îndeosebi femei moarte, femei scunde şi durdulii, cu înfăţişarea unor casnice cumsecade care se duc la cumpărături sau într-o vizită seara în cartierul lor.

— Pari obosit.

Nu se grăbea să plece. După cină umblă de colo-colo prin apartament, fumându-şi pipa, ezitând să-şi toarne un păhărel de rachiu de porumbe, oprindu-se din când în când în faţa ferestrei şi sprijinindu-se în cele din urmă cu coatele de pervaz.

Doamna Maigret nu-l mai deranja. Doar când îşi căută haina, ea îi aduse o cămaşă curată şi îl ajută s-o îmbrace. Încercă să se mişte cât mai discret posibil, dar ea îl văzu deschizând un sertar, luând pistolul şi punându-l în buzunar.

Nu i se întâmplă prea des. Nu dorea să omoare pe nimeni, nici măcar o fiinţă atât de periculoasă că asasinul. Totuşi, dăduse ordin tuturor colaboratorilor să fie înarmaţi şi să protejeze femeile *cu orice preţ.*

Nu se întoarse pe Quai des Orfèvres. Era ora nouă când ajunse în colţul bulevardului Voltaire, unde îl aştepta o maşină care nu era a poliţiei, cu un om la volan. Omul, ataşat comisariatului din arondismentul XVIII, purta o uniformă de şofer.

— Pornim, şefule?

Maigret se aşeză pe bancheta din spate, în penumbră, iar maşina părea astfel una dintre cele pe care turiştii le închiriau cu ziua de lângă Piaţa Madeleine sau Piaţa Operei.

— Piaţa Clichy?

— Da.

Pe drum, nu rosti nici un cuvânt, iar în Piaţa Clichy se mulţumi să mormăie:

— Mergi pe strada Caulaincourt, nu foarte repede, ca şi cum ai încerca să citeşti numerele caselor.

În apropiere de bulevarde, străzile erau destul de populate şi, cam peste tot, oamenii ieşiseră la ferestre să se răcorească. Lume în ţinută mai mult sau mai puţin neglijentă era şi pe terasele celor mai mici cafenele, iar majoritatea restaurantelor îşi serveau clienţii la. mesele de pe trotuar.

Comiterea unei crime în astfel de condiţii părea imposibilă. Totuşi, condiţiile erau aproape aceleaşi ca atunci când ultima victimă, Georgette Lecoin, fusese ucisă pe strada Tholoze, la mai puţin de cincizeci de metri de un local de dans, a cărui firmă de neon roşu lumina trotuarul.

Pentru cine cunoştea foarte bine cartierul, existau, foarte aproape de arterele populate, o sută de străduţe pustii, o sută de unghere unde o crimă putea fi comisă cu uşurinţă.

Două minute. Se calculase că asasinul avea nevoie doar de două minute şi, dacă se mişca repede, poate că i-ar fi fost de ajuns şi mai puţin.

Ce-l împingea, după comiterea crimei, să sfâşie hainele victimei?

Nu se atingea de aceasta. Nu lăsa descoperite, ca în unele cazuri cunoscute, părţile sexuale. Sfâşia

pânza cu lovituri puternice de cuţit, cuprins de un fel de furie, ca un copil care vrea să rupă o păpuşă sau care calcă în picioare o jucărie.

Tissot pomenise şi el de asta, dar cu reticenţă.

Se simţea că ar fi fost tentat să adopte unele teorii ale lui Freud şi ale discipolilor acestuia, dar ai fi spus că i se părea ceva prea facil.

— Ar trebui să-i cunoaştem trecutul, inclusiv copilăria, să-i găsim şocul iniţial, de care poate că şi el a uitat...

De fiecare dată când se gândea astfel la asasin, Maigret era cuprins de o nerăbdare febrilă. Ar fi vrut cât mai repede să-şi poată imagina un chip, nişte trăsături precise, o siluetă umană în locul acelui soi de entitate vagă căreia unii îi spuneau asasinul, dementul sau monstrul şi pe care Tissot, ca atunci când ai un lapsus, o numise „pacient”.

Era furios pe propria neputinţă. Aproape că era o sfidare personală la adresa lui.

Ar fi vrut să se afle faţă în faţă cu individul, oriunde, să-l privească în ochi şi să-i comande:

— Acum, vorbeşte...

Trebuia să ştie. Aşteptarea îl angoasă, îl împiedică să-şi concentreze întreaga atenţie asupra detaliilor materiale.

Îşi repera mecanic oamenii în diferitele locuri unde îi poştaşe. Nu-i cunoştea pe toţi. Mulţi nu ţineau de serviciul lui. Totuşi, ştia că, la o fereastră, o anumită siluetă din spatele perdelei corespundea unui anumit nume, că o femeie care trecea, gâfâind, ducându-se Dumnezeu ştie unde cu un mers sacadat din cauza tocurilor prea înalte, făcea parte din corpul auxiliar. Din februarie, de la prima lui crimă, individul întârziase de fiecare dată ora atentatelor, trecând de la opt seara la nouă şi patruzeci şi cinci de minute. Dar acum, când zilele se micşorau în loc să se lungească, când se făcea mai repede noapte?

Dintr-un moment în altul se putea auzi strigătul unui trecător lovindu-se în întuneric de un corp

întins pe trotuar. Aşa fuseseră descoperite majoritatea victimelor, aproape întotdeauna după câteva minute; o singură dată, după spusele medicului legist, durase aproximativ un sfert de oră.

Maşina trecuse de strada Lamarck şi intrase într-un sector unde nu se întâmplase nimic până atunci.

— Ce fac, şefule?

— Mergi mai departe şi te întorci pe Rue des Abbesses.

Ar fi putut rămâne în contact cu unii dintre colaboratorii lui, luând o maşină înzestrată cu staţie radio, dar vehiculul ar fi bătut prea tare la ochi.

Poate că, înainte de fiecare atentat, individul urmărea toată vânzoleala din cartier ore în şir.

Aproape întotdeauna ştii că un asasin face parte dintr-o anumită categorie; chiar dacă nu i se cunosc semnalmentele, poţi să-ţi faci o idee despre aspectul lui general, despre mediul social în care trăieşte.

— Dă Doamne să nu fie nici o victimă în seara asta!

Era o rugăciune aşa cum făcea în copilărie, înainte de a adormi. Nici măcar nu-şi dădea seama că se roagă.

— Aţi văzut?

— Ce?

— Beţivul de lângă stâlpul de felinar.

— Cine e?

— Unul dintre colegii mei, Dutilleux. Îi place la nebunie să se deghizeze, mai ales în beţiv.

La zece fără un sfert, nu se întâmplase nimic.

— Opreşte în faţa braseriei *Pigalle.*

Maigret comandă o bere, se închise în cabină telefonică şi sună la Poliţia Judiciară. Îi răspunse Lucas.

— Nimic?

— Încă nimic. Doar o prostituată care se plânge că a fost brutalizată de un marinar străin.

— Torrence e cu tine?

— Da.

— Baronul?

— Probabil că s-a dus la culcare.

Ora la care fusese comisă ultima crimă trecuse. Asta însemna că individul era mai puţin preocupat de oră decât de întuneric? Sau că falsă arestare nu avusese nici un efect asupra lui?

Maigret zâmbi ironic întorcându-se la maşină, iar ţinta ironiei era el însuşi. Cine ştie? Poate că omul pe care îl hăituia astfel pe străzile din Montmartre se afla, în acel moment, în vacanţă pe o plajă din Calvados sau la ţară, într-o pensiune de familie.

Îl cuprindea descurajarea, brusc, parcă de la o secundă la alta. Eforturile lui şi ale colaboratorilor săi i se păreau zadarnice, aproape ridicole.

Pe ce se baza toată acea operaţiune a cărei organizare luase atâta timp? Pe nimic. Chiar mâi puţin decât nimic. Pe un fel de intuiţie pe care o avusese după o cină bună, flecărind, într-un salon tihnit de pe strada Picpus, cu profesorul Tissot.

Dar oare n-ar fi fost chiar Tissot înspăimântat dacă ar fi aflat cum se folosise comisarul de o discuţie la un pahar de băutură?

Şi dacă individul nu era deloc îmboldit de orgoliu, de nevoia de a se afirma?

Chiar şi toate acele cuvinte pe care le rostise ca şi cum ar fi făcut o descoperire parcă îl îngreţoşau acum.

Se gândise prea mult la asta. Se ocupase prea mult de problemă. Nu mai credea în ea, aproape că ajunsese să se îndoiască de realitatea asasinului.

— Unde, şefule?

— Unde vrei.

Uimirea pe care o citi în ochii omului de la volan, întors cu capul spre el, îl făcu să-şi conştientizeze descurajarea, şi Maigret se ruşină.

În faţa colaboratorilor, nu avea dreptul să-şi piardă încrederea.

— Mergi pe strada Lepic până la capăt.

Trecu pe lângă *Moulin de la Galette* şi privi locul exact de pe trotuar unde fusese găsit cadavrul moaşei Joséphine Simmer.

Avea realitatea în faţa ochilor. Fuseseră comise cinci crime. Iar asasinul era încă în libertate, poate gata să lovească din nou.

Oare femeia la vreo patruzeci de ani, fără pălărie, care mergea pe stradă cu paşi mici, ducând un caniş în lesă, nu făcea parte din corpul auxiliar?

Erau şi altele, pe străzile din jur, riscându-şi viaţa chiar în acel moment. Erau voluntare. Dar sarcina le fusese încredinţată de dânsul. El avea obligaţia să le protejeze.

Oare fuseseră luate toate măsurile necesare?

După-amiază, pe hârtie, planul i se păruse perfect. Fiecare sector considerat periculos era supravegheat. Femeile din corpul auxiliar erau pregătite.

Poliţişti ascunşi stăteau gata să intervină.

Dar nu fusese uitat oare nici un ungher? Nu s-ar fi putut ca un om să slăbească, fie şi numai un minut, supravegherea?

După descurajare, acum îl cuprindea tracul şi, dacă ar mai fi fost posibil, poate că ar fi dat ordin să se oprească totul.

Oare experienţa nu durase destul? Era ora zece. Nu se întâmplase nimic. Nu avea să se mai întâmple nimic, şi era mai bine aşa.

În Piaţa Tertre, cu aspect de bâlci, era lume multă la măsuţele unde se servea vin roze şi se auzea muzică din toate colţurile; unul înghiţea flăcări, altul, în tot acel vacarm, se încăpăţâna să cânte la vioară o melodie de la 1900. Dar, la mai puţin de o sută de metri, străduţele erau pustii şi asasinul putea să acţioneze fără teamă.

— Să ne întoarcem.

— Pe acelaşi drum?

Mai bine s-ar fi limitat la metodele obişnuite, chiar dacă erau lente, chiar dacă nu duseseră la nici un rezultat timp de şase luni.

— Ia-o spre Piaţa Constantin-Pecqueur.

— Pe Avenue Junot?

— Dacă vrei.

Câteva perechi mergeau agale pe trotuare, braţ la braţ, iar Maigret zări una sărutându-se, cu ochii închişi, într-un ungher, chiar sub un felinar.

Două cafenele încă erau deschise în Piaţa Constantin-Pecqueur, iar ferestrele lui Lognon nu erau luminate. Inspectorul, care cunoştea cel mai bine cartierul, cutreiera străzile pe jos, ca un câine de vânătoare care bate hăţişurile, şi, pentru o clipă, Maigret şi-l imagină cu limba scoasă şi răsuflarea fierbinte, asemenea unui prepelicar.

— Cât e ceasul?

— Zece şi zece. Mai exact, zece şi nouă.

— Sst...

Îşi încordară auzul. Li se păru că aud paşii unor oameni care aleargă, puţin mai departe, spre Avenue Junot, pe unde tocmai trecuseră.

Înaintea paşilor, se auzise altceva, un fluierat, poate două.

— Unde-s?

— Nu ştiu.

Era greu să-ţi dai seama de direcţia exactă din care veneau sunetele.

În timp ce staţionau, o maşină mică de culoare neagră a Poliţiei Judiciare trecu foarte aproape de ei, îndreptându-se cu viteză spre Avenue Junot.

— După ea!

Alte maşini staţionate, care păreau neocupate cu câteva minute mai înainte, se puseseră şi ele în mişcare, gonind toate în aceeaşi direcţie. Apoi răsunară alte două fluierături, mai aproape de astă dată, pentru că maşina lui Maigret străbătuse deja cinci sute de metri.

Se auzeau voci de bărbaţi şi de femei. Cineva alerga pe un trotuar, iar altă siluetă cobora în grabă

scările de piatră.

În sfârşit se întâmplase ceva.

Capitolul 4
O întâlnire periculoasă

La început, totul a fost atât de confuz pe străzile prost luminate, încât a fost cu neputinţă să se ştie ce se întâmplase. Abia mult mai târziu, punând cap la cap mărturii mai mult sau mai puţin exacte, s-a putut contura o idee de ansamblu.

Maigret, al cărui şofer gonea pe străduţele în pantă care, noaptea, căpătau aspectul unui decor de teatru, nu mai ştia exact unde se află, doar că se apropia de Piaţa Tertre, de unde i se părea că aude zvon de muzică.

Confuzia era sporită de mişcarea în ambele sensuri. Maşini care goneau, oameni care alergau - probabil majoritatea poliţişti - spre un punct ce părea să fie undeva pe strada Norvins, în timp ce alte siluete, o bicicletă fără far, două maşini, apoi trei se năpusteau în sens invers.

— Pe-aici! strigă cineva. L-am văzut trecând...

Era urmărit un om, şi poate că era unul dintre cei zăriţi de comisar. Maigret văzu şi un individ scund, care alerga foarte repede şi îşi pierduse pălăria, şi i se păru că îl recunoaşte pe inspectorul Nasolu', dar nu era sigur.

În acel moment, pentru el conta să ştie dacă asasinul reuşise, dacă o femeie era moartă, şi, când zări în sfârşit un grup de vreo zece persoane pe un trotuar, se uită mai întâi cu îngrijorare spre pavaj.

Dar oamenii nu păreau să se uite în jos. Îi vedea gesticulând şi, deja, la colţul unei străduţe, un agent în uniformă, ivit Dumnezeu ştie de unde,

încerca să-i oprească pe curioşii care veneau dinspre Piaţa Tertre.

Pe când cobora din maşină, cineva ivit din întuneric se apropie de el.

— Şefu', dumneavoastră sunteţi?

Fasciculul unei lanterne îi lumină faţa, ca şi cum nimeni nu ar fi avut încredere în nimeni.

— Nu-i rănită.

Îi trebui un anumit timp ca să-l recunoască pe cel care îi vorbea, un inspector din serviciul lui.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu ştiu exact. Individul a scăpat. Îi urmărim. Cu tot cartierul în stare de asediu, m-aş mira să scape.

În sfârşit, ajunse în centrul acelei agitaţii: o femeie îmbrăcată într-o rochie de un albastru destul de deschis, care îi amintea ceva, cu pieptul încă palpitând, încerca să zâmbească, dar era un zâmbet tremurător, ca al celor care au scăpat ca prin urechile acului.

Femeia îl recunoscu pe Maigret.

— Îmi cer scuze că n-am putut să-l ţin, spuse ea. Încă mă întreb cum a reuşit să-mi scape.

Nu mai ştia cui povestise deja începutul aventurii.

— Uitaţi! Am rămas în mână cu un nasture de la haină lui.

Îl întinse comisarului: un nasture mic, lucios şi negru, care mai avea încă nişte aţă şi poate chiar o bucată de stofă rămasă agăţată.

— Te-a atacat?

— Pe când treceam prin faţa acestei alei.

Un fel de culoar învăluit în beznă, fără poartă, dădea direct în stradă.

— Stăteam la pândă. Zărind aleea, am avut un fel de intuiţie şi a trebuit să fac un efort ca să merg mai departe cu acelaşi pas.

Lui Maigret i se părea acum că o recunoaşte - sau, cel puţin, că recunoaşte albastrul rochiei.

Nu era oare aceeaşi tânără pe care o zărise puţin mai devreme într-un ungher, lipită de un bărbat, sărutându-se cu el?

— M-a lăsat să trec şi, exact atunci, am simţit o mişcare, un curent de aer în spatele meu.

O mina a încercat să mă prindă de gât şi, nu ştiu cum, am reuşit o priză de judo.

Probabil că zvonul celor întâmplate ajunsese până în Piaţa Tertre şi cei mai mulţi noctambuli, părăsind mesele acoperite cu material în pătrăţele roşii şi albe, lampioanele şi carafele cu vin roze, se repezeau în aceeaşi direcţie. Agentul în uniformă nu mai făcea faţă. O dubă a poliţiei venea dinspre strada Caulaincourt. Urma să se încerce restabilirea ordinii.

Oare câţi inspectori, pe străzile vecine, întortocheate, pline de cotloane, îl hăituiau pe fugar?

Maigret avu impresia că, măcar din acest punct de vedere, partida era deja pierdută. Încă o dată, asasinul avusese o sclipire de geniu, aceea de a acţiona la mai puţin de o sută de metri de un fel de bâlci, ştiind că, dacă se dădea alarma, mulţimea va provoca mai mult ca sigur haos.

După câte îşi amintea - nu-şi consultă planul de acţiune -, responsabil de acel sector era Mauvoisin şi, în consecinţă, el era ocupat cu dirijarea operaţiunilor. Îl căută cu privirea, dar nu-l văzu.

Prezenţa comisarului era inutilă. Restul era acum mai curând o chestiune de noroc.

— Urcă în maşina mea, îi spuse Maigret tinerei.

O recunoscuse că făcând parte din corpul auxiliar şi încă îl stânjenea faptul că o zărise mai devreme în braţele unui bărbat.

— Cum te cheamă?

— Marthe Jusserand.

— Ai douăzeci şi doi de ani?

— Douăzeci şi cinci.

Era cam de aceeaşi talie cu cele cinci victime ale asasinului, dar numai muşchi.

— La Poliţia Judiciară! îi ceru Maigret omului de la volan.

Era mult mai bine pentru el să fie acolo unde aveau să ajungă inevitabil toate informaţiile decât să stea în mijlocul unei agitaţii care părea dezordonată.

Puţin mai departe, îl zări pe Mauvoisin care le dădea instrucţiuni colaboratorilor săi.

— Mă întorc la birou, îi strigă el. Să fiu ţinut la curent cu tot ce se întâmpla!

Se apropia o maşină cu staţie radio. Altele două, care probabil patrulau prin împrejurimi, urmau să sporească în scurt timp întăririle.

— Ţi-a fost teamă? o întrebă Maigret pe însoţitoarea lui când ajunseră pe străzi mai liniştite.

În Piaţa Clichy, lumea ieşea de la cinematograf.

Cafenelele şi barurile erau luminate, iar pe terase încă erau clienţi.

— Pe moment, nu foarte tare, dar imediat după, da. Am crezut chiar că n-o să mă mai ţină picioarele.

— L-ai văzut?

— O clipă, faţa lui a fost foarte aproape de a mea, şi totuşi mă întreb dacă aş fi în stare să-l recunosc. Am fost trei ani instructor de educaţie fizică şi apoi am dat examen ca să intru în poliţie.

Să ştiţi că sunt foarte puternică. Am făcut judo, ca şi celelalte fete de la auxiliari.

— N-ai ţipat?

— Nu mai ştiu.

Avea să se afle mai târziu, de la inspectorul postat la fereastra unui hotel destul de apropiat, că strigase după ajutor abia după ce agresorul o luase la fugă.

— Poartă un costum închis la culoare. Are părul şaten deschis şi pare destul de tânăr.

— Cam ce vârsta, cu aproximaţie?

— Nu ştiu. Eram prea speriată. Aveam clar în cap ce trebuie să fac în caz de atac, dar, când s-a

întâmplat, am uitat tot. Mă gândeam la cuţitul din mâna lui.

— L-ai văzut?

Ea rămase tăcută preţ de câteva secunde.

— Acum mă întreb dacă l-am văzut sau doar mi s-a părut că-l văd pentru că ştiam că trebuie să fie în mâna lui. În schimb, aş jura că are ochii albaştri sau cenuşii. Părea că suferă. Reuşisem o priză a antebraţului şi probabil că îl durea foarte tare. În câteva secunde era obligat să cedeze şi să se întindă pe trotuar.

— Şi a reuşit să scape?

— Aşa se pare. Mi-a alunecat din mâini, şi acum mă întreb cum. Am apucat ceva, nasturele hainei, iar în clipa următoare nu mai aveam între degete decât acest nasture, în timp ce o siluetă se depărta în fugă. Totul s-a întâmplat foarte repede.

Mie, evident, mi s-a părut că a durat mult.

— Nu vrei să bei ceva ca să-ţi mai revii?

— Nu beau. Dar tare aş fuma o ţigară.

— Te rog.

— N-am. Acum o lună am hotărât să mă las.

Maigret opri maşina la cel mai apropiat debit de tutun.

— De care?

— Americane.

Probabil că era pentru prima dată când comisarul cumpăra ţigări americane.

La Poliţia Judiciară, unde o pofti să urce înaintea lui, îi găsiră pe Lucas şi Torrence vorbind la telefon. Maigret îi privi întrebător şi fiecare răspunse cu o strâmbătură.

Individul încă nu fusese prins.

— Stai jos, domnişoară.

— Acum mă simt foarte bine. Să le fie de bine ţigărilor! Zilele următoare îmi va fi însă mai greu să nu fumez.

Maigret îi reproduse lui Lucas, care terminase de vorbit la telefon, semnalmentele aflate de la tânără.

— Transmite-le tuturor, inclusiv la gări.

Apoi, tinerei:

— Cât era de înalt?

— Nu mai înalt ca mine.

Aşadar, individul era mai curând mic de statură.

— Slab?

— În orice caz, nu gras.

— Douăzeci de ani? Treizeci? Patruzeci?

Ea spusese „tânăr”, dar acest cuvânt poate să aibă sensuri foarte diferite.

— Aş zice mai curând treizeci.

— Alt detaliu nu-ţi mai aminteşti?

— Nu.

— Purta cravată?

— Presupun.

— Semăna cu un vagabond, un muncitor, un funcţionar?

Tânăra coopera cum se pricepea mai bine, dar amintirile ei erau fragmentare.

— Cred că, pe stradă, cu altă ocazie, nu l-aş fi remarcat. Părea ceea ce numim un om decent.

Ridică brusc mâna, ca o elevă la şcoală - nici nu trecuse mult timp de când nu mai era şcolăriţă.

— Avea un inel pe deget!

— Un inel sau o verighetă?

— O clipă...

Închise ochii, părând că revedea în minte poziţia pe care o avea în momentul luptei.

— Mai întâi l-am simţit cu degetele, apoi, în cursul prizei de judo, mina i-a ajuns lângă faţa mea... Inelul ar fi fost mai mare... Ar fi avut o piatră... Era cu siguranţă o verighetă...

— Ai auzit Lucas?

— Da, şefule.

— Avea părul lung, scurt?

— Nu scurt. Mi-l reamintesc căzut pe una din urechi, când avea capul aplecat, aproape paralel cu trotuarul.

— Notezi?

— Da.

— Vino la mine în birou.

Îşi scoase maşinal haina, deşi noaptea era destul de rece, cel puţin în comparaţie cu ziua.

— Stai jos. Eşti sigură că nu vrei să bei nimic?

— Sigură.

— Mai înainte ca individul să te atace, te-ai mai întâlnit cu cineva?

Tânăra se îmbujoră brusc. Urechile i se înroşiră.

Deşi avea muşchi de sportivă, pielea îi rămăsese foarte fină, foarte delicată.

— Da.

— Spune-mi tot.

— Asta e, am greşit. Sunt logodită.

— Cu ce se ocupă logodnicul?

— E în ultimul an la Drept. Vrea să intre şi el în poliţie...

Nu cum făcuse Maigret cândva, de jos, începând cu ordinea publică, ci prin examene.

— Te-ai întâlnit cu el în seara asta?

— Da.

— I-ai spus ce se pregătea?

— Nu. I-am cerut să petreacă seara în Piaţa Tertre.

— Îţi era teamă?

— Nu. Am vrut să nu-l ştiu prea departe de mine.

— Şi i-ai dat altă întâlnire?

Era stânjenită şi se lăsa când pe un picior, când pe celălalt, încercând să afle, prin scurte priviri, dacă Maigret era sau nu supărat.

— O să vă spun tot adevărul, domnule comisar.

Dacă am greşit, asta e. Ni s-a spus să ne comportăm cât mai natural posibil, ca orice tânără sau orice femeie care iese seara din casă dintr-un motiv oarecare. Iar seara pot fi deseori văzute perechi care se sărută, după care se despart şi fiecare pleacă în altă direcţie.

— De aceea ţi-ai chemat logodnicul?

— Jur. Fixasem întâlnirea la zece. Teoretic, ar fi trebuit să se întâmple până atunci. Aşa că nu

riscăm nimic, la zece, dacă încercam altceva.

Maigret se uita la ea cu atenţie.

— Nu te-ai gândit că, dacă asasinul te vedea plecând din braţele unui bărbat şi mergând mai departe singură, asta îi putea declanşa criza?

— Nu ştiu. Presupun că a fost doar o întâmplare.

Am greşit?

Maigret preferă să nu răspundă. Era veşnica dilemă între disciplină şi spiritul de iniţiativă.

Dar nu încălcase şi el în mod serios disciplina în noaptea aceea şi în zilele dinainte?

— Nu te grăbi. Aşază-te la biroul meu. Şi, ca la şcoală, povesteşte în scris ce s-a întâmplat în seara asta, străduindu-te să-ţi aminteşti cele mai mici amănunte, chiar şi cele care nu par importante.

Ştia din experienţă că aşa ceva dă adesea rezultate.

— Pot să folosesc stiloul dumneavoastră?

— Dacă vrei. Când termini, mă chemi.

Se întoarse în biroul inspectorilor, unde Lucas şi Torrence vorbeau în continuare la telefon. Într-o cămăruţă de la capătul culoarului, un radiotelefonist înregistra mesajele maşinilor cu staţie radio şi le trimitea, pe foi de hârtie, prin aprod.

Poliţia reuşise să împrăştie treptat grosul mulţimii, dar, după cum era de aşteptat, reporterii, prinzând de veste, dăduseră fuga la faţa locului.

La început fuseseră încercuite trei grupuri compacte de case, apoi patru, apoi un cartier întreg, pe măsură ce timpul trecea şi individul avusese mai multe oportunităţi să se îndepărteze.

Erau controlate hotelurile, camerele de închiriat, toată lumea era trezită din somn pentru verificarea cărţii de identitate şi pentru a răspunde la câteva întrebări.

Existau toate şansele că asasinul să le fi scăpat printre degete, probabil încă din primele minute, în momentul când se auziseră fluierăturile, când

oamenii începuseră să alerge, iar curioşii dăduseră năvală dinspre Piaţa Tertre.

Mai exista o posibilitate: că asasinul să locuiască în cartier, aproape de locul unde se petrecuse ultima sa tentativă, şi să se fi întors pur şi simplu acasă.

Maigret se juca maşinal cu nasturele dat de Marthe Jusserand, un nasture banal, de un gri închis cu vagi vinişoare albastre. Nu purta nici o marcă. De el rămăsese agăţat un fir gros de aţă, iar de fir, câteva frânturi din stofa costumului.

— Telefonaţi-i lui Moers să vină imediat.

— Aici sau la laborator?

— Aici.

Învăţase din experienţă că o oră pierdută într-un anumit moment al anchetei poate să însemne un avans de câteva săptămâni pentru criminal.

— Lognon vrea să vă vorbească, şefule.

— Unde e?

— Undeva în Montmartre, într-o cafenea.

— Alo! Lognon?

— Da, şefule. Vânătoarea continuă. Au încercuit o bună parte din cartier. Dar sunt aproape sigur că l-am văzut pe individ coborând în fugă scările din Piaţa Constantin-Pecqueur, chiar în faţa locuinţei mele.

— N-ai putut să-l ajungi din urmă?

— Nu. Alergam şi eu cât puteam de repede, dar e mai iute decât mine.

— N-ai tras?

Ordinul era totuşi clar: foc fără somaţie, de preferinţă la picioare, cu condiţia să nu fie puşi în pericol trecătorii.

— N-am îndrăznit, din cauza unei bătrâne beţive care dormea pe ultimele trepte. Aş fi putut s-o rănesc. Pe urmă, a fost prea târziu. S-a pierdut în întuneric, ca şi cum ar fi intrat în zid. Am bătut împrejurimile metru cu metru. Tot timpul am avut impresia că nu era departe, că-mi urmărea cu privirea fiecare mişcare.

— Asta e tot?

— Da. Au venit şi alţi colegi şi am explorat amănunţit terenul.

— Şi n-aţi descoperit nimic?

— Doar că un bărbat a intrat pe la ora aceea într-un bar de pe strada Caulaincourt, unde câţiva clienţi jucau belotă. S-a dus direct în cabina telefonică, fără să se oprească la tejghea. Înseamnă că avea deja fise. A vorbit cu cineva şi a ieşit aşa cum intrase, fără o vorbă, fără să se uite la patron şi la jucători. Ăsta le-a atras atenţia. Oamenii aceia nu aveau habar de ce se întâmpla afară.

— Altceva?

— E blond, destul de tânăr, zvelt şi nu purta pălărie.

— Cum avea costumul?

— Închis la culoare. Eu unul cred că a chemat pe cineva care a venit să-l ia cu maşina dintr-un loc anume. Nimeni nu s-a gândit să oprească maşinile în care se aflau mai multe persoane.

Ar fi fost pentru prima dată în analele criminale când un maniac de acest fel nu acţiona singur.

— Mulţumesc, bătrâne.

— Rămân în zonă. Continuăm căutările.

— Altceva n-avem ce face.

Poate că era doar o coincidenţă. Oricine ar fi putut să intre într-un bar ca să dea un telefon şi să nu aibă chef său timp să bea ceva.

Totuşi, asta îl tulbura pe Maigret. Se gândea la verigheta despre care îi vorbise tânăra agresată.

Oare individul, ca să treacă de cordonul de poliţie care îl înconjura, avusese tupeul să-şi cheme soţia? în acest caz, ce explicaţie îi dăduse? Dimineaţa, femeia avea să citească în ziare tot ce se întâmplase în Montmartre.

— Vine Moers?

— Imediat, şefule. Stătea în pat şi citea. I-am spus să ia un taxi.

Marthe Jusserand îşi aduse „compunerea”, adică raportul evenimentelor aşa cum le trăise.

— Bineînţeles, nu m-am străduit în privinţa stilului. Am încercat să nu uit nimic şi să fiu cât mai obiectivă.

Maigret citi cele două pagini, nu găsi nici un element nou şi abia când tânăra se întoarse ca să-şi ia poşeta observă că avea rochia ruptă la spate. Acest detaliu materializa brusc pericolul la care o expusese pe Marthe Jusserand, ca şi pe celelalte colege ale ei.

— Poţi să mergi la culcare. Voi da dispoziţie să fii dusă acasă.

— Nu-i nevoie, domnule comisar. Cu siguranţă că Jean e jos cu maşinuţa lui.

Comisarul o privi întrebător şi amuzat.

— Sper că nu i-ai dat întâlnire la Poliţia Judiciară, pentru că nu aveai de unde să ştii că vei veni aici cu mine.

Nu. Dar a fost printre primii sosiţi în fugă din Piaţa Tertre. L-am recunoscut printre curioşi şi inspectori. M-a văzut şi el când vorbeam cu dumneavoastră şi când am urcat în maşină. Precis a bănuit că mă veţi aduce aici.

Uluit, Maigret îi întinse mâna şi nu putu decât să murmure:

— Ei bine, drăguţo, îţi urez noroc cu Jean! îţi mulţumesc. Şi îmi cer scuze pentru emoţiile prin care ai trecut. Bineînţeles, presa nu trebuie să ştie în continuare nimic despre capcana pregătită de noi. Nu-i vom da numele tău.

— E mai bine aşa.

— Noapte bună...

O conduse amabil până în capătul de sus al scărilor şi se întoarse la inspectori, dând din cap.

— Ciudată fată, mormăi el.

Torrence, care avea ideile lui despre tânăra generaţie, murmură:

— Toate sunt aşa azi.

Moers îşi făcu şi el apariţia după câteva minute, vioi de parcă ar fi dormit bine o noapte întreagă.

Nu ştia nimic. Planurile pentru hăituirea asasinului nu fuseseră comunicate şi celor de la laboratoare.

— Ceva treabă, şefule?

Maigret îi întinse nasturele. Moers se strâmbă.

— Asta-i tot?

— Da.

Moers îl tot sucea şi răsucea între degete.

— Vreţi să urc la laborator şi să-l examinez?

— Vin şi eu cu tine.

O făcea aproape din superstiţie. Telefoanele sunau întruna. Maigret nu-şi recăpătase încrederea. Totuşi, nu se putea abţine să nu tresară de fiecare dată, sperând într-un miracol. Poate că, dacă n-ar mai sta acolo, minunea se va produce în sfârşit şi vor veni la laborator să-l anunţe că asasinul fusese prins!

Moers aprinse lămpile, folosi mai întâi o lupă, pensete, o serie întreagă de instrumente delicate, după care examină la microscop firul de aţă şi frânturile de stofă.

— Presupun că vreţi să ştiţi unde a fost confecţionat costumul căruia i-a fost smuls acest nasture?

— Vreau să ştiu tot ce se poate şti.

— Mai întâi, nasturele, în pofida aspectului său obişnuit, e de foarte bună calitate. Nu e dintre cei folosiţi la hainele de serie. Cred că nu va fi greu, mâine dimineaţă, să descoperim unde a fost fabricat, pentru că nu există multe fabrici de nasturi. Aproape toate au birourile pe strada Petits-Champs, uşă în uşă cu angrosiştii de stofe.

— Firul de aţă?

— Aceeaşi aţă pe care o folosesc aproape toţi croitorii. Mai mult mă interesează stofa. După cum vedeţi, urzeala e de un gri destul de banal, dar e amestecată cu un fir albastru deschis, care îl face caracteristic. Aş jura că stofa nu e fabricată în Franţa şi că a fost importată din Anglia.

Iar aceste importuri trec prin mâinile unui număr limitat de misiţi. Pot să vă fac o listă cu ei.

Moers avea tot felul de liste, anuare şi cataloage cu ajutorul cărora putea determina rapid proveniența unui obiect, fie că era vorba de o armă, de o pereche de pantofi sau de o batistă.

— Uitaţi! După cum vedeţi, jumătate dintre importatori îşi au birourile tot pe strada Petits-Champs...

Noroc că la Paris angrosiştii sunt şi acum mai mult sau mai puţin grupaţi pe cartiere!

— Nici un birou nu se deschide înainte de opt, iar cele mai multe, abia la nouă.

— O să începem cu cele care deschid la opt.

— Nu mai avem nimic în noaptea asta?

— Doar dacă crezi că se mai poate face şi altceva.

— O să încerc, pentru orice eventualitate.

Voia probabil să caute, pe firul de aţă, în frânturile de stofă, ceva praf, un indiciu. În urmă cu trei ani, un criminal fusese identificat după urmele de rumeguş de pe o batistă, iar altul, după o pată de cerneală tipografică.

Maigret se simţea dintr-o dată obosit. Tensiunea din ultimele zile, din ultimele ore dispăruse, iar acum era lipsit de forţă, fără chef de nimic, fără optimism. Dimineaţă va trebui să-i înfrunte pe judecătorul Comeliau şi pe jurnaliştii care îl vor hărţui cu întrebări stânjenitoare. Ce le va spune?

Nu putea să le mărturisească adevărul. Nici să-i mintă de la cap la coadă.

Când coborî, constată că trebuia deja să dea piept cu reporterii. Baronul nu se afla acolo, dar erau alţi trei, printre care Rougin, căruia îi luceau ochii de exaltare.

— Ne primiţi în biroul dumneavoastră, domnule comisar?

Maigret dădu din umeri, îi pofti să intre şi se uită la toţi trei cum stăteau cu blocnotesurile în mina şi creioanele pregătite.

— Arestatul a evadat?

Nu se putea să nu fie întrebat de omul care îşi ascunsese faţa cu pălăria şi care devenea foarte stânjenitor acum, când evenimentele se precipitaseră.

— Nimeni n-a evadat.

— L-aţi eliberat?

— Nimeni n-a fost eliberat.

— Totuşi, în noaptea asta a avut loc o nouă tentativă a asasinului, nu-i aşa?

— O tânără a fost atacată pe stradă, nu departe de Piaţa Tertre, dar s-a ales doar cu spaimă.

— N-a fost rănită?

— Nu.

— Agresorul a scos cuţitul la ea?

— Nu e sigură.

— Nu mai e aici?

Jurnaliştii se uitau în jur, neîncrezători. Probabil li se spusese în Montmartre că tânăra urcase în maşina comisarului.

— Cum o cheamă?

— Numele ei n-are nici o importanţă.

— Îl ţineţi secret?

— Să spunem că publicarea lui ar fi inutilă.

— Din ce motiv? E căsătorită? Se află undeva unde n-ar fi trebuit să fie?

— E şi asta o explicaţie.

— Cea corectă?

— Nu ştiu.

— Nu vi se pare că sunt prea multe mistere?

— Misterul care mă preocupă cel mai mult e identitatea asasinului.

— L-aţi descoperit?

— Nu încă.

— Aveţi noi elemente cu ajutorul cărora speraţi să-l descoperiţi?

— Poate.

— Bineînţeles, nu putem afla care anume?

— Bineînţeles.

— Tânără persoană al cărei nume trebuie să rămână secret şi-a văzut atacatorul?

— Nu foarte bine, dar îndeajuns ca să vă dau semnalmentele.

Ceea ce şi făcu, oricât de incomplete erau, dar fără să sufle o vorbă despre nasturele de la haină.

— Cam vag, nu-i aşa?

— Ieri era şi mai vag, pentru că nu ştiam absolut nimic.

Era prost dispus şi îi părea rău că-i trata astfel, îşi făceau meseria, ca şi el. Ştia că îi enerva cu răspunsurile şi mai ales cu tăcerile lui, dar nu reuşea să fie cordial ca de obicei.

— Sunt obosit, domnilor.

— Vă duceţi acasă?

— Imediat ce îmi veţi permite.

— Vânătoarea continuă în Montmartre?

— Da.

— Îl veţi elibera pe omul adus de inspectorul Lognon alaltăieri şi pe care l-aţi interogat de două ori?

Trebuia să găsească un răspuns.

— Acel om n-a fost niciodată anchetat. Nu era un suspect, ci un martor, a cărui identitate nu poate fi divulgată din anumite motive.

— Din precauţie?

— Poate.

— Se află tot sub paza poliţiei?

— Da.

— N-a avut posibilitatea să se ducă noaptea asta în Montmartre?

— Nu. Alte întrebări?

— Când am sosit, eraţi la laborator.

Cunoşteau Poliţia Judiciară aproape la fel de bine ca şi el.

— Nu acţionăm după presupuneri, ci pe baza unor probe.

Îi privea fără să clipească.

— Se poate trage concluzia că omul de pe strada Norvins a lăsat ceva în urma lui, poate chiar în

mâinile victimei?

— Ar fi preferabil, în interesul anchetei, să nu se tragă nici o concluzie din deplasările mele.

Domnilor, sunt frânt de oboseală şi vă cer permisiunea să mă retrag. Peste douăzeci şi patru de ore sau peste patruzeci şi opt de ore, poate că voi avea ceva să vă spun. Deocamdată, trebuie să vă mulţumiţi cu semnalmentele pe care vi le-am dat.

Era unu şi jumătate dimineaţa. Telefoanele sunau mai rar în biroul alăturat, unde Maigret se duse să dea mâna cu Lucas şi Torrence.

— Tot nimic?

Era destul să-i priveşti ca să-ţi dai seama de inutilitatea întrebării. Cartierul era înconjurat şi cercetat în continuare străduţă cu străduţă, casă cu casă, până când zorii aveau să lumineze pubelele de la marginea trotuarelor.

— Noapte bună, copii.

Pentru orice eventualitate, păstrase maşina, al cărei şofer se plimba prin curte. Ca să găsească o bere rece, ar fi trebuit să meargă departe, în Montparnasse sau pe lângă Piaţa Pigale, şi nu avea curajul.

Doamna Maigret, în cămaşă de noapte, îi deschise uşa mai înainte ca el să scoată cheia din buzunar şi îl văzu îndreptându-se, posac, încruntat, spre bufetul unde se afla carafa mică cu rachiu de porumbe. Dar nu de rachiu îi era lui poftă, ci de bere! Totuşi, golind paharul pe nerăsuflate, avea oarecum impresia că se răzbună.

Capitolul 5
Arsura de ţigară

Ar fi putut să dureze săptămâni în şir. În dimineaţa aceea, la Poliţia Judiciară, toată lumea era extenuată şi toţi simţeau un gust amar. Unii, ca Maigret, dormiseră trei-patru ore. Alţii, care locuiau la periferie, nu dormiseră deloc. Iar alţii încă scotoceau cartierul Grandes-Carrieres, supravegheau metrourile şi observau oamenii care ieşeau din imobile.

— Aţi dormit bine, domnule comisar?

Era tânărul Rougin, proaspăt şi bine dispus, mai vioi ca de obicei, adresându-i-se pe culoar cu vocea lui stridentă, puţin metalică. Părea deosebit de vesel în dimineaţa aceea, iar comisarul înţelese abia după ce găsi pe birou ziarul la care lucra tânărul reporter. Şi el riscase. În cursul zilei precedente, apoi în timpul serii şi, mai târziu, când veniseră toţi trei pe Quai des Orfevres să-l hărţuiască cu întrebări pe Maigret, reporterul intuise adevărul.

Probabil că-şi petrecuse restul nopţii punând întrebări anumitor oameni, îndeosebi patroni de hoteluri.

Fapt e că ziarul lui scria cu litere mari:

Asasinul a scăpat din capcana pusă la cale de poliţie.

Pe culoar, Rougin aştepta probabil reacţia lui Maigret.

Bunul nostru prieten, comisarul Maigret, scria jurnalistul, *probabil că nu ne va contrazice dacă vom spune că arestarea făcută alaltăieri şi care a fost înconjurată, intenţionat, de un mare mister era doar o stratagemă destinată atragerii asasinului din Montmartre într-o capcană...*

Rougin mersese şi mai departe. Trezise în crucea nopţii un psihiatru celebru, căruia îi pusese întrebări destul de asemănătoare cu cele pe care comisarul i le adresase profesorului Tissot.

S-a contat oare pe faptul că asasinul va veni să dea târcoale Poliţiei Judiciare ca să-l zărească pe

cel acuzat în locul lui? Posibil. Totuşi, mai probabil e că s-a dorit, rănindu-i vanitatea, să fie împins să lovească încă o dată, într-un cartier înţesat de poliţişti...

Era singurul ziar care prezenta astfel evenimentele. Ceilalţi reporteri bâjbâiseră prin ceaţă.

— Tot aici eşti? mormăi Maigret, zărindu-l pe Lucas. Nu te duci la culcare?

— Am dormit într-un fotoliu, m-am dus să fac o baie la piscina Deligny şi m-am bărbierit în cabina mea.

— Cine e disponibil?

— Aproape toţi.

— Nimic nou, nu-i aşa?

Lucas se mulţumi să dea din umeri.

— Cheamă-i pe Janvier, Lapointe şi alţi doi-trei.

Nu băuse toată noaptea decât o bere şi un pahar de rachiu de porumbe, totuşi simţea un fel de mahmureală. Cerul se acoperise de nori, dar nu de nori adevăraţi, care ar fi adus cât de cât răcoare.

Un fel de văl cenuşiu se întinsese treptat peste oraş şi un abur lipicios se lăsa încet pe străzi, încărcat de praf şi de un miros puternic de benzină.

Maigret deschise fereastra şi o închise aproape imediat, deoarece aerul de afară era mai greu de respirat decât cel din birou.

— Daţi fugă pe strada Petits-Champs, copii.

Uitaţi câteva adrese. Dacă nu găsiţi nimic, căutaţi altele în cartea de telefon. Unii vă ocupaţi de nasturi, ceilalţi de stofă.

Le explică ce îi spusese Moers despre angrosişti şi importatori.

— S-ar putea ca de data asta să avem noroc.

Mă ţineţi la curent cu tot ce aflaţi.

Era tot posac, dar nu, aşa cum credeau toţi, pentru că suferise un eşec şi individul pe care îl vânau reuşise să le scape printre degete.

Se aşteptase la asta. În realitate, nu se putea vorbi de un eşec, pentru că previziunile lui

fuseseră confirmate şi aveau în sfârşit un indiciu, un punct de plecare, oricât de neînsemnat ar fi părut.

Se gândea la asasinul a cărui imagine începea să se contureze în mintea lui, acum, când cel puţin o persoană îl întrezărise. Şi-l imagină încă tânăr, blond, probabil melancolic sau trist. De ce Maigret ar fi fost în stare acum să pună prinsoare că era de familie bună, obişnuit cu o viaţă confortabilă?

Purta verighetă. Aşadar, avea o soţie. Avusese un tată şi o mamă. Fusese şcolar, poate student.

În dimineaţa aceea, asasinul era singur contra poliţiei din Paris, contra întregii populaţii pariziene, şi probabil că şi el citise articolul scris de tânărul Rougin.

Oare dormise după ce scăpase din capcană în care fusese cât pe ce să rămână prins?

Dacă crimele sale îi aduceau liniştea, ba chiar o anumită euforie, ce stare îi provoca un atentat ratat?

Maigret nu aşteptă să fie chemat de Comeliau, ci se duse la biroul lui, unde îl găsi pe judecător citind ziarele.

— Te-am prevenit, comisare. Nu poţi pretinde că ţi-am primit planul cu entuziasm, nici că l-am aprobat.

— Oamenii mei au pornit pe o pistă.

— Serioasă?

— Au un indiciu material. Asta va duce negreşit undeva. Ar putea fi nevoie de câteva săptămâni sau de numai două ore.

N-a fost nevoie nici măcar de două ore. Lapointe se dusese întâi, pe strada Petits-Champs, la o firmă ale cărei birouri aveau pereţii acoperiţi cu nasturi de tot felul. *Societate înfiinţată în anul 1782,* se putea citi pe uşă, sub numele a doi asociaţi. Iar colecţia astfel expusă cuprindea toate modelele de nasturi fabricaţi de la înfiinţare.

După ce-şi arătase insigna de poliţist, Lapointe întrebase:

— E posibil să aflăm proveniența acestui nasture?

Pentru el, pentru Maigret, pentru oricine, era un nasture ca oricare altul, dar angajatul care îl examina răspunse fără ezitare:

— Provine de la Mullerbach, din Colmar.

— Mullerbach are birouri la Paris?

— Tot în acest imobil, cu două etaje mai sus.

Întreaga clădire, după cum putură să constate Lapointe şi colegul lui, era ocupată de negustori de nasturi.

Nu mai exista domnul Mullerbach, ci doar fiul unui ginere al ultimului Mullerbach. Acesta îi pofti foarte amabil pe poliţişti în biroul lui, cercetă cu atenţie nasturele şi întrebă:

— Ce doriţi să ştiţi?

— Dumneavoastră aţi fabricat acest nasture?

— Da.

— Aveţi o listă cu croitorii cărora le-aţi vândut astfel de nasturi?

Industriaşul apăsă o sonerie metalică şi le explică:

— După cum poate ştiţi, fabricanţii de ţesături schimbă în fiecare an tonurile şi chiar urzeala majorităţii produselor lor. Înainte de a-şi pune noutăţile în vânzare, ne trimit eşantioane ca să putem fabrica şi noi nasturi asortaţi. Aceştia sunt vânduţi direct croitorilor...

Intră un tânăr toropit de căldură.

— Domnule Jeanfils, vă rog să căutaţi fişa acestui nasture şi să-mi aduceţi lista cu toţi croitorii cărora le-am vândut unii la fel.

Domnul Jeanfils ieşi fără zgomot, fără să fi deschis gura. În absenţa lui, patronul continuă să le expună în detaliu poliţiştilor mecanismul de vânzare a nasturilor. După nici zece minute, domnul Jeanfils bătu la uşa cu geam, intră şi aşeză pe birou nasturele şi o foaie de hârtie dactilografiată.

Era o listă de vreo patruzeci de croitori: patru din Lyon, doi din Bordeaux, unul din Lille, alţi câţiva din diferite oraşe ale Franţei şi restul din Paris.

— Poftim, domnilor, vă urez noroc.

Ajunseră iar în stradă, a cărei animaţie zgomotoasă aproape că te şoca în momentul în care ieşeai din acele birouri unde domnea un calm senin de sacristie.

— Ce facem? întrebă Broncard, care îl însoţea pe Lapointe. Pornim imediat la treabă? Am numărat. Douăzeci şi opt sunt din Paris. Dacă luăm un taxi...

— Ştii unde a intrat Janvier?

— Da. În clădirea aia mare sau, mai curând, în birourile din fundul curţii.

— Aşteaptă-l.

Lapointe intră într-un băruleţ cu podeaua acoperită cu rumeguş, comandă un pahar de vin alb şi se închise în cabina telefonică. Maigret încă era la judecătorul Comeliau, unde i se dădu legătura.

— Patruzeci de croitori în total, explică el.

Douăzeci şi opt la Paris. Mă apuc să-i colind?

— Păstrează doar patru-cinci nume. Dictează-le pe celelalte lui Lucas, care va trimite oameni.

Până să termine cu dictatul, Janvier, Broncard şi încă unul intrau în cafenea, aşteptându-l la bar. Păreau mulţumiţi toţi trei. La un moment dat, Janvier întredeschise uşa cu geam.

— Să nu închizi. Trebuie să vorbesc şi eu cu el.

— Nu e şefu', e Lucas.

— Dă-mi-l oricum.

Pentru că nu dormiseră, aveau un fel de înfrigurare, răsuflarea fierbinte, ochii obosiţi şi strălucitori.

— Tu eşti, bătrâne? Spune-i şefului că totul merge bine. Janvier aici, da. Am nimerit la fix. Avem noroc că tipul poartă haine din stofă englezească. O să-ţi explic. Cunosc acum toată

procedura. Pe scurt, doar vreo zece croitori au comandat până acum stofa asta. Eşantioane au primit mult mai mulţi. Aceste eşantioane le arată clientului şi, după comandarea costumului, îşi procură materialul necesar. Pe scurt, putem spera că treaba va merge repede, cu excepţia cazului improbabil în care costumul ar fi fost făcut în Anglia.

Afară se despărţiră, luând fiecare o bucăţică de hârtie cu două-trei nume, ca la loterie. Unul dintre cei patru, probabil, avea să obţină, poate chiar în dimineaţa aceea, numele căutat de şase luni.

Lapointe câştiga potul cel mare. Se ocupase de malul stâng al Senei, partea de pe lângă bulevardul Saint-Germain, pe care o cunoştea bine deoarece locuia acolo.

Primul croitor, de pe bulevardul Saint-Michel, comandase într-adevăr un metraj din stofa respectivă. Ba chiar îi arătă inspectorului costumul pe care îl făcuse, pentru că încă nu fusese livrat: doar cu o mânecă şi fără guler, îşi aştepta clientul pentru probă.

A doua adresă era cea a unui mic croitor polonez, care locuia la etajul trei într-o clădire pe strada Vanneau şi avea un singur lucrător. Lapointe îl găsi la masa de lucru. Purta ochelari cu ramă metalică.

— Recunoaşteţi stofa asta?

Janvier ceruse mai multe eşantioane pentru colegii lui.

— Sigur că da. De ce? Doriţi un costum?

— Doresc numele clientului pentru care aţi făcut unul.

— A trecut ceva timp de atunci.

— Cât timp?

— Era în toamna trecută.

— Nu vă amintiţi clientul?

— Mi-l amintesc.

— Cine e?

— Domnul Moncin.

— Cine e domnul Moncin?

— Un domn foarte respectabil căruia îi lucrez de câţiva ani.

Tremurând, Lapointe abia dacă îndrăznea să creadă. Miracolul se înfăptuia. Individul atât de căutat, care făcuse să curgă atâta cerneală şi pentru prinderea căruia întreaga poliţie irosise atâta timp căpăta deodată un nume. Urma să capete o adresă, o stare civilă şi, curând, probabil, avea să apară în carne şi oase.

— Locuieşte în cartier?

— În apropiere, pe bulevardul Saint-Germain, lângă staţia de metrou Solférino.

— Îl cunoaşteţi bine?

— Aşa cum îmi cunosc fiecare client. E un om bine-crescut, fermecător.

— E mult de când n-a mai trecut pe-aici?

— Ultima dată a fost în noiembrie anul trecut.

A comandat un pardesiu, la puţin timp după ce-i făcusem acest costum.

— Aveţi adresa lui?

Croitorul răsfoi paginile unui caiet în care erau scrise cu creionul nume şi adrese, însoţite de cifre - preţurile hainelor, probabil, pe care le tăia cu o cruce roşie după ce fuseseră plătite.

— 228 bis.

— Ştiţi cumva dacă e căsătorit?

— Da, de câteva ori a venit cu soţia. Îl însoţeşte ca să-l ajute să aleagă materialul.

— E tânără?

— Presupun că are cam treizeci de ani. E o persoană distinsă, o adevărată doamnă.

Lapointe nu reuşea să-şi stăpânească tremurul care îi pusese stăpânire pe întreg corpul. Era la un pas de panică. Ajuns atât de aproape de ţintă, se temea să nu rateze totul din cauza vreunui lucru neprevăzut.

— Mulţumesc. Poate că voi mai veni să stăm de vorbă.

Uită să întrebe cu ce se ocupa Marcel Moncin, coborî în grabă scara şi se repezi spre bulevardul Saint-Germain, unde imobilul cu numărul 228 bis i se păru de-a dreptul fascinant. Totuşi, era o clădire obişnuită, în acelaşi stil ca toate celelalte de pe bulevard, cu balcoane de fier forjat. Uşa era deschisă spre un culoar vopsit în bej, la capătul căruia se zărea ascensorul şi, la dreapta, cămăruţa portăresei.

Simţea o nevoie aproape dureroasă: să intre, să se informeze, să urce în apartamentul lui Moncin, să pecetluiască singur soarta faimosului asasin, dar ştia că nu avea dreptul să acţioneze astfel.

Exact în faţa intrării metroului stătea de pază un agent de poliţie în uniformă şi Lapointe i se adresă, spunând cine e.

— Vă rog să supravegheaţi acest imobil câteva minute până când telefonez la Poliţia Judiciară.

— Ce trebuie să fac?

— Nimic. Sau, dacă iese un bărbat de vreo treizeci de ani, zvelt, mai curând blond, faceţi cumva să-l reţineţi, cereţi-i actele la control, orice.

— Cine e?

— Îl cheamă Marcel Moncin.

— Ce-a făcut?

Lapointe preferă să nu-i spună că, după toate probabilităţile, era vorba de asasinul din Montmartre.

După câteva clipe, intra într-o cabină telefonică.

— Poliţia Judiciară? Daţi-mi-l imediat pe comisarul Maigret. Aici Lapointe.

Era atât de febril, încât se bâlbâia.

— Şefu'? Aici Lapointe. Da. Am găsit... Cum?...

Da... Numele, adresa... Sunt în faţa clădirii unde stă...

Îi trecu deodată prin minte că şi alte costume fuseseră făcute din aceeaşi stofă şi că poate nu acela era omul căutat.

— Janvier n-a telefonat? Ba da? Ce-a spus?

Fuseseră găsite trei costume, dar semnalmentele nu corespundeau cu descrierea făcută de Marthe Jusserand.

— Vă telefonez de pe bulevardul Saint-Germain...

I-am pus un agent de poliţie la uşă... Da... Da...

Vă aud... O clipă... Mă uit la numele cafenelei...

Ieşi din cabină şi citi, invers, numele scris pe geam.

— Cafeneaua *Solferino...*

Maigret îi recomandase să stea acolo, fără să se arate. După mai puţin de un sfert de oră, în picioare la bar, în faţa unui pahar de vin alb, recunoscu maşinile poliţiei, care opreau în diferite locuri.

Din una coborî chiar Maigret, iar lui Lapointe i se păru mai masiv şi mai greoi ca de obicei.

— A fost atât de uşor, şefule, încât nu-mi vine să cred...

Maigret era oare la fel de nervos ca el? Dacă da, atunci nu se vedea. Sau, pentru cei care îl cunoşteau bine, nervozitatea lui se traducea printr-un aer posac, încăpăţânat.

— Ce bei?

— Un vin alb.

Maigret se strâmbă.

— Aveţi bere la halbă?

— Bineînţeles, domnule Maigret.

— Mă cunoaşteţi?

— V-am văzut destul de des fotografia în ziare.

Iar anul trecut, când v-aţi ocupat de cazul de la ministerul de vizavi, aţi venit de câteva ori să beţi un pahar.

Goli halba şi spuse:

— Vino.

În acest timp, avusese loc instalarea dispozitivului, care, deşi mai puţin masiv ca noaptea trecută, urmărea acelaşi lucru. Doi inspectori urcaseră până la ultimul etaj al imobilului. Alţii erau pe trotuar, alţii vizavi şi la

colţul străzii, fără a mai pune la socoteală maşina cu staţie radio din apropiere.

Probabil că totul avea să fie inutil. Astfel de asasini se apără rareori, cel puţin cu arme.

— Vă însoţesc?

Maigret făcu semn că da şi intrară împreună la portăreasă. Era un interior burghez, cu un salonaş despărţit de bucătărie printr-o perdea de catifea roşie. Portăreasa, în vârstă de vreo cincizeci de ani, îi întâmpina calmă şi zâmbitoare.

— Ce doresc domnii?

— La ce etaj stă domnul Moncin?

— Etajul doi, pe stânga.

— Nu ştiţi dacă e acasă?

— Probabil că e. Nu l-am văzut plecând.

— Doamna Moncin e şi ea sus?

— S-a întors de la piaţă cam acum o jumătate de oră.

Maigret nu putea să nu se gândească la discuţia avută acasă la Pardon cu profesorul Tissot.

Casa era calmă, confortabilă, iar aspectul ei demodat, stilul de la mijlocul secolului al XlX-lea aveau ceva liniştitor. Ascensorul, bine uns, cu mânerul uşii din cupru lustruit, îi aştepta să-i ducă la etaj, dar preferară să urce pe scară, acoperită de un covor gros, stacojiu. Cele mai multe ştergătoare din faţa uşilor de lemn întunecat, aveau una sau două iniţiale de culoare roşie şi toate butoanele soneriilor erau bine lustruite; nu auzeai nimic din ce se petrecea în apartamente, iar pe casa scărilor nu veneau mirosuri de bucătărie.

Una dintre uşile de la etajul unu avea alături placa unui specialist în boli de plămâni.

La etajul doi, în stânga, pe o placă de cupru de acelaşi format se putea citi, cu litere mai stilizate, mai moderne:

Marcel Moncin

Arhitect-decorator

Cei doi bărbaţi se opriră un moment, se uitară unul la altul, iar Lapointe avu impresia că Maigret

era la fel de emoţionat că el. Comisarul întinse mina şi apăsă pe butonul soneriei. Nu auziră sunetul, care probabil că răsuna destul de departe în apartament. Trecu un timp, care li se păru destul de lung, apoi uşa se deschise şi o slujnică cu şorţ alb, care nu împlinise douăzeci de ani, îi privi cu uimire şi întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Domnul Moncin e acasă?

Tânăra păru încurcată şi bâigui:

— Nu ştiu.

Însemna că este.

— Vă rog să aşteptaţi un minut. Mă duc s-o întreb pe doamna...

Dar, chiar în acel moment, la capătul celălalt al culoarului apărea o femeie încă tânără care, întorcându-se de la piaţă, îşi pusese pe ea capotul ca să-i fie probabil mai răcoare.

— Ce-i, Odile?

— Doi domni vor să vorbească cu domnul, doamnă.

Femeia se apropie, încheindu-şi capotul parte peste parte, privindu-l fix pe Maigret, ca şi cum faţa lui i-ar fi amintit de cineva.

— Ce doriţi? întrebă ea, încercând să înţeleagă.

— Soţul dumneavoastră e acasă?

— Păi...

— Asta înseamnă că este.

Ea roşi uşor.

— Da. Dar doarme.

— Sunt obligat să vă rog să-l treziţi.

Ezită şi murmură:

— Cu cine am onoarea?

— Poliţia Judiciară.

— Comisarul Maigret, nu-i aşa? Mi s-a părut mie că vă recunosc...

Maigret, care înaintase pe nesimţite, se afla acum în antreu.

— Vă rog să vă treziţi soţul. Presupun că s-a întors târziu noaptea trecută?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Doarme în mod obişnuit până după unsprezece în fiecare dimineaţă?

Ea zâmbi.

— I se întâmpla destul de des. Îi place să lucreze seara, uneori şi o parte din noapte. E un cerebral, un artist.

— N-a ieşit din casă noaptea trecută?

— Nu, după câte ştiu. Vă rog să aşteptaţi în salon, mă duc să-l anunţ.

Deschisese uşa cu geam a unui salon de un modernism neaşteptat într-un imobil vechi, dar care nu avea nimic agresiv, şi Maigret remarcă faptul că ar fi putut să trăiască într-un astfel de decor. Doar picturile de pe pereţi nu-i plăceau, pentru că nu le înţelegea deloc.

Lapointe supraveghea uşa de la intrare. De altfel, era inutil, pentru că toate ieşirile erau bine păzite la ora aceea.

Tânăra femeie, care se îndepărtase în foşnetul mătăsos al capotului, lipsi doar două-trei minute, apoi reveni, după ce-şi aranjase puţin părul.

— Vine imediat. Marcel are o pudoare ciudată, mi se întâmpla chiar să-l tachinez: nu-i place să se arate sumar îmbrăcat.

— Dormiţi separat?

Ea avu un mic şoc, dar răspunse cu simplitate:

— Ca mulţi oameni căsătoriţi, nu?

Oare nu era aproape o regulă într-un anumit mediu? Asta nu însemna nimic. Ceea ce încerca el să-şi dea seama era dacă femeia juca un rol, dacă ştia ceva sau dacă se întreba cu adevărat ce legătură putea să existe între comisarul Maigret şi soţul ei.

— Soţul dumneavoastră lucrează acasă?

— Da.

Ea deschise o uşă laterală, lăsând să se vadă un birou destul de mare, cu două ferestre care dădeau spre bulevardul Saint-Germain. Erau acolo planşe de desen, suluri de hârtie şi nişte machete ciudate

din placaj sau sârmă care te duceau cu gândul la nişte decoruri de teatru.

— Munceşte mult?

— Prea mult pentru sănătatea lui. N-a fost niciodată vânjos. Acum ar fi trebuit să fim la munte, ca în fiecare an, dar a acceptat o comandă care ne va împiedica să plecăm în vacanţă.

Rareori văzuse o femeie atât de calmă, atât de stăpână pe sine. Nu ar fi trebuit oare să intre în panică, când ziarele erau pline de isprăvile asasinului, când se ştia că Maigret conducea ancheta şi acum îl vedea prezentându-se la domiciliul ei?

Dar ea se mulţumea să-l observe atent, curioasă, parcă, să vadă de aproape un om atât de celebru.

— Mă duc să văd dacă e gata.

Maigret, aşezat într-un fotoliu, îşi umplu fără grabă pipa, o aprinse şi schimbă din nou o privire cu Lapointe, care nu mai putea de nerăbdare.

Când uşa pe care dispăruse doamna Moncin se redeschise, în locul ei îşi făcu apariţia un bărbat ce părea atât de tânăr, încât se putea crede că fusese o neînţelegere.

Îmbrăcase un costum de interior de un bej delicat, care îi scotea în evidenţă părul blond, fineţea tenului şi albastrul deschis al ochilor.

— Îmi cer scuze, domnilor, că v-am făcut să aşteptaţi...

Zâmbetul lui avea ceva gingaş, copilăresc.

— Soţia m-a trezit spunându-mi...

Tânăra femeie nu era oare curioasă să afle scopul vizitei lor? Nu mai venise. Poate că asculta la uşa pe care soţul ei o închisese?

— Am lucrat mult în ultimul timp la decorarea unei vile imense, pe care un prieten o construieşte pe coasta normandă...

Scoase din buzunar o batistă şi îşi şterse fruntea şi buzele, pe care avea picături fine de sudoare.

— E şi mai cald decât ieri, nu-i aşa?

Se uită afară şi văzu cerul de culoarea lavandei.

— Nu foloseşte la nimic să deschizi ferestrele.

Sper să urmeze o furtună.

— Îmi cer scuze, dar trebuie să vă pun câteva întrebări indiscrete, începu Maigret. Aş vrea mai întâi să ne arătaţi costumul pe care l-aţi purtat ieri.

Lucrul acesta păru să-l surprindă, fără să-l sperie însă. Deschise ochii puţin mai mult. Buzele i se răsfrânseră. Părea că spune: „Ciudată idee!”

Apoi se îndreptă spre uşă.

— Scuzaţi-mă o clipă.

Se întoarse după cel mult o jumătate de minut, aducând un costum gri, bine îndoit pe braţ. Maigret îl examină şi găsi în interiorul buzunarului numele croitorului de pe strada Vanneau.

— L-aţi purtat ieri?

— Sigur că da.

— Ieri-seară?

— Până imediat după cină. Atunci m-am schimbat şi am îmbrăcat această ţinută de interior, înainte de a începe să lucrez. Lucrez mai ales noaptea.

— N-aţi ieşit după opt seara?

— Am rămas în biroul meu până la două-două şi jumătate dimineaţa, de aceea şi dormeam când aţi venit. Am nevoie de multe ore de somn, ca toţi marii emotivi.

Părea că le cere aprobarea, făcându-te să-l asemeni mai mult cu un student decât cu un bărbat trecut de treizeci de ani.

Totuşi, de aproape, pe faţa lui se zărea o uzură care contrasta cu tinereţea sa aparentă. Era în el ceva maladiv, un fel de ofilire, care îi conferea totuşi un anumit farmec, cum se întâmpla la unele femei mai coapte.

— Îmi puteţi arăta toată garderoba?

De data asta deveni ceva mai ţeapăn şi poate că puţin a lipsit să nu protesteze, să-i refuze.

— Dacă asta vă face plăcere. Veniţi pe aici...

Dacă soţia lui asculta cumva la uşă, avusese destul timp să se retragă, deoarece o văzură la

capătul celălalt al culoarului, vorbind cu slujnica într-o bucătărie luminoasă şi modernă.

Moncin deschise altă uşă, cea a unui dormitor unde predomina o nuanţă deschisă de havan, în mijloc cu un pat-divan desfăcut. Trase perdelele, pentru că încăperea era cufundată în penumbră, şi împinse într-o parte uşile culisante ale dulapului care ocupa o întreagă porţiune de perete.

Şase costume erau atârnate în partea dreaptă, toate perfect călcate, ca şi cum n-ar fi fost purtate sau ca şi cum ar fi ieşit atunci de la curăţătorie.

Mai erau trei pardesiuri, dintre care unul de primăvară-toamnă, precum şi un smoking şi un frac.

Nici unul dintre costume nu era din aceeaşi stofă ca eşantionul din buzunarul lui Lapointe.

— Mi-l dai? ceru comisarul.

I-l întinse stăpânului casei.

— Toamna trecută, croitorul dumneavoastră v-a livrat un costum din această stofă. Vă amintiţi?

Moncin o examina.

— Îmi amintesc.

— Ce s-a întâmplat cu acest costum?

Păru că se gândeşte.

— Ştiu, spuse el în cele din urmă. Cineva, pe platforma unui autobuz, mi l-a ars cu ţigara.

— L-aţi dat la reparat?

— Nu. Am oroare de lucrurile deteriorate. E o mânie, dar aşa am fost întotdeauna. Când eram copil, aruncam o jucărie zgâriată.

— Aţi aruncat costumul? Vreţi să spuneţi că l-aţi aruncat la gunoi?

— Nu. L-am dat cuiva.

— Personal?

— Da. L-am luat pe braţ, într-o seară când mă duceam să mă plimb pe cheiuri, cum mi se întâmpla uneori, şi l-am dat unui vagabond.

— Demult?

— Acum două-trei zile.

— Precizaţi.

— Alaltăieri.

În partea dreaptă a dulapului, cel puţin o duzină de perechi de pantofi erau aşezate pe policioare, iar la mijloc, sertarele conţineau cămăşi, chiloţi, pijamale şi batiste, totul într-o ordine perfectă.

— Unde sunt pantofii pe care i-aţi purtat ieri-seară?

Moncin nu se tulbură.

— N-am purtat pantofi, ci papucii pe care îi am şi acum în picioare, pentru că mă aflam în birou.

— Vreţi să chemaţi slujnica? Ne putem întoarce în salon.

— Odile! strigă el spre bucătărie. Vino o clipă.

Tânăra probabil că nu sosise de mult timp din satul ei, pentru că nu-şi pierduse prospeţimea.

— Comisarul Maigret doreşte să-ţi pună câteva întrebări. Îţi cer să-i răspunzi.

— Bine, domnule.

Nici ea nu se tulbură, fiind doar emoţionată că se afla în faţa unui personaj oficial despre care scriau ziarele.

— Dormi aici?

— Nu, domnule. Am camera mea la etajul şase, cu ceilalţi servitori din casă.

— Ieri-seară te-ai dus târziu la culcare?

— Pe la nouă, ca aproape în fiecare zi, imediat după ce-am spălat vasele.

— Unde se afla domnul Moncin în acel moment?

— În birou.

— Cum era îmbrăcat?

— Cum e acum.

— Eşti sigură?

— Sigură.

— De când nu i-ai mai văzut costumul gri cu dunguliţe albastre?

Slujnica se gândi.

— Trebuie să vă spun că nu mă ocup de hainele domnului. E foarte... foarte deosebit în privinţa asta.

Fusese gata să spună „maniac”.

— Vrei să spui că le calcă el cu mâna lui?

— Da.

— Şi că n-ai voie să-i deschizi dulapul cu haine?

— Doar ca să-i pun lenjeria când e adusă de la spălătorie.

— Nu ştii când a purtat costumul gri cu urzeală albastră ultima dată?

— Cred că acum două-trei zile.

— Ai auzit cumva, de exemplu, la masă, când serveai, să fi fost vorba de o arsură la rever?

Ea se uită la Moncin, vrând parcă să-i ceară ajutor, şi bâigui:

— Nu ştiu... Nu... Nu ascult ce spun la masă...

Vorbesc aproape întotdeauna despre lucruri pe care eu nu le înţeleg...

— Poţi pleca.

Marcel Moncin aştepta, calm, zâmbitor, dar cu broboane de sudoare pe buza de sus.

— Vă rog să vă îmbrăcaţi şi să mă urmaţi la Poliţia Judiciară. Inspectorul meu vă va însoţi în dormitor.

— Şi în baie?

— Şi în baie, îmi cer scuze. În acest timp, voi sta de vorbă cu soţia dumneavoastră. Îmi pare rău, domnule Moncin, dar nu pot să fac altfel.

Arhitectul-decorator făcu un gest vag care părea să însemne: „Cum doriţi”.

Abia când ajunse la uşă se întoarse şi întrebă:

— Aş putea să ştiu pentru ce...

— Nu, nu acum. Puţin mai târziu, la mine la birou.

Şi Maigret, din uşa culoarului, o strigă pe doamna Moncin, aflată tot în bucătărie:

— Vreţi să veniţi puţin, doamnă?

Capitolul 6

— De data asta nu ne mai păcăliţi? întrebase zeflemitor Rougin, în timp ce comisarul şi Lapointe străbăteau culoarul de la Poliţia Judiciară împreună cu Moncin.

Maigret se mulţumise să se oprească o clipă, să întoarcă încet capul şi să-l pironească cu privirea pe reporter. Acesta tuşise încetişor şi chiar şi fotografii îşi făcuseră treaba cu mai puţină înverşunare.

— Staţi jos, domnule Moncin. Dacă vă e prea cald, puteţi să vă scoateţi haina.

— Mulţumesc. Obişnuiesc să stau cu haina pe mine.

Într-adevăr, ţi-l imaginai cu greu în cămaşă.

Maigret îşi scosese haina şi intrase în biroul inspectorilor ca să dea instrucţiuni. Parcă era apăsat de o greutate nevăzută, avea capul tras între umeri şi privea parcă în gol.

După ce reveni în birou, îi făcu semn lui Lapointe să rămână şi să înregistreze interogatoriul, apoi îşi aranjă pipele şi îşi umplu tacticos două. Unii virtuozi se aşază astfel, ezitanţi, îşi potrivesc înălţimea scaunului şi ating pianul doar pe ici, pe colo, vrând parcă să-l îmblânzească.

— De mult timp sunteţi căsătorit, domnule Moncin?

— De doisprezece ani.

— Îmi puteţi spune câţi ani aveţi?

— Am treizeci şi doi de ani. M-am căsătorit la douăzeci.

Urmă o tăcere destul de lungă, timp în care Maigret îşi privi mâinile aşezate pe birou.

— Sunteţi arhitect?

Moncin îl corectă:

— Arhitect-decorator.

— Asta înseamnă, presupun, că sunteţi un arhitect specializat în decoraţiuni interioare?

Remarcase o oarecare roşeaţă pe faţa interlocutorului său.

— Nu chiar.

— N-aţi vrea să-mi explicaţi?

— N-am dreptul să fac planurile unui imobil, deoarece n-am, propriu-zis, o diplomă de arhitect.

— Ce diplomă aveţi?

— Am început prin a face pictură.

— La ce vârstă?

— La şaptesprezece ani.

— Aveaţi bacalaureatul?

— Nu. Când eram foarte tânăr, voiam să devin artist. Tablourile pe care le-aţi văzut în salonul meu sunt pictate de mine.

Maigret nu fusese în stare, puţin mai devreme, să-şi dea seama ce reprezentau, dar îl stânjeniseră pentru că aveau ceva trist, morbid. Nici liniile, nici culorile nu erau clare. Tonul dominant era un roşu-violaceu, care se amesteca cu nuanţe ciudate de verde, ducându-te cu gândul la o lumină submarină, şi ai fi zis că pasta se întinsese singură, ca o pată de cerneală pe o sugativă.

— Pe scurt, nu aveţi diplomă de arhitect şi, dacă înţeleg bine, oricine îşi poate spune decorator?

— Apreciez modul dumneavoastră amabil de a face această precizare. Presupun că vreţi să-mi daţi de înţeles că sunt un ratat?

Pe buzele lui apăruse un zâmbet plin de amărăciune.

— Aveţi tot dreptul. Mi s-a mai spus, continuă el.

— Aveţi mulţi clienţi?

— Prefer puţini, dar care să aibă încredere în mine şi să-mi dea mâna liberă, nu mulţi şi care să-mi ceară să fac concesii.

Maigret goli pipa şi aprinse alta. Rareori un interogatoriu începuse atât de mocnit.

— V-aţi născut la Paris?

— Da.

— În ce cartier?

Moncin avu o ezitare.

— Pe strada Caulaincourt, colţ cu strada Maistre.

Altfel spus, chiar în mijlocul sectorului unde avuseseră loc cele cinci crime şi atentatul ratat.

— Aţi stat mult timp acolo?

— Până m-am căsătorit.

— Părinţii mai trăiesc?

— Doar mama.

— Unde locuieşte?

— În acelaşi imobil, acolo unde m-am născut.

— Sunteţi în relaţii bune cu ea?

— M-am înţeles întotdeauna bine cu mama.

— Cu ce se ocupă tatăl dumneavoastră, domnule Moncin?

Şi de data asta Maigret remarcă o ezitare, pe care Moncin nu o avusese atunci când fusese vorba de mama lui.

— Era măcelar.

— În Montmartre?

— La adresa pe care v-am spus-o.

— A murit?

— Când aveam paisprezece ani.

— Mama dumneavoastră a vândut măcelăria?

— A dat-o un timp în administrare, apoi a vândut-o, păstrând imobilul, unde are un apartament la etajul patru.

Cineva bătu discret la uşă. Maigret se îndreptă spre biroul inspectorilor, de unde reveni însoţit de patru bărbaţi care aveau aproape aceeaşi vârsta, aceeaşi înălţime şi acelaşi aspect general ca Moncin.

Erau angajaţi ai Prefecturii, aduşi în grabă de Torrence.

— Vreţi să vă ridicaţi, domnule Moncin, şi să vă aşezaţi, împreună cu aceşti domni, lângă perete?

Urmară câteva minute de aşteptare în care nimeni nu rosti nici un cuvânt, apoi cineva bătu

din nou la uşă.

— Intră! strigă comisarul.

Marthe Jusserand îşi făcu apariţia. Surprinsă să găsească atâta lume în birou, se uită mai întâi la Maigret, apoi la bărbaţii înşiraţi la perete şi se încruntă când dădu cu ochii de Moncin.

Toţi îşi ţineau răsuflarea. Tânăra pălise la faţă, pentru că înţelesese brusc şi era conştientă de responsabilitatea pe care o avea. Era chiar atât de conştientă, încât îşi dădură seama că era gata să izbucnească într-un plâns nervos.

— Nu te grăbi, o sfătui comisarul, cu o voce încurajatoare.

— El e, nu-i aşa? murmură dânsa.

— Ar trebui să ştii mai bine decât oricine, pentru că eşti singura care l-a văzut.

— Am impresia că el e. Sunt convinsă. Şi totuşi...

— Totuşi?

— Aş vrea să-l văd din profil.

— Aşezaţi-vă din profil, domnule Moncin.

Decoratorul făcu întocmai, fără să-i tresară nici un muşchi al feţei.

— Sunt aproape sigură. Nu era îmbrăcat la fel.

Şi nici ochii lui nu aveau aceeaşi expresie...

— Diseară, domnişoară Jusserand, vă vom duce pe amândoi în locul unde v-aţi văzut atacatorul, în aceeaşi lumină, poate cu aceleaşi haine.

Inspectorii băteau cheiurile, Piaţa Maubert şi toate locurile din Paris unde bântuiau vagabonzi, în căutarea hainei cu un nasture lipsă.

— Mai aveţi nevoie de mine?

— Nu. Vă mulţumesc. Iar dumneavoastră, domnule Moncin, vă puteţi aşeza din nou pe scaun.

O ţigară?

— Mulţumesc. Nu fumez.

Maigret îl lăsă în paza lui Lapointe, care avea ordin să nu-l întrebe nimic, să nu-i vorbească şi să-i răspundă doar evaziv dacă ar fi fost întrebat ceva.

În biroul inspectorilor, comisarul îl întâlni pe Lognon, venit după instrucţiuni.

— Intră în birou la mine şi, pentru orice eventualitate, uită-te la tipul care e acolo cu Lapointe.

Între timp, Maigret dădu un telefon judecătorului Comeliau şi trecu câteva clipe pe la şeful lui ca să-l pună la curent cu ultimele evenimente.

Când dădu iar ochii cu inspectorul Nasolu', acesta, încruntat, arăta ca unul care încearcă zadarnic să-şi amintească ceva.

— Îl cunoşti?

Lognon lucra la comisariatul din Grandes-Carrieres de douăzeci şi doi de ani. Locuia la cinci sute de metri de locul unde se născuse Moncin.

— Sunt sigur că l-am mai văzut. Dar unde? în ce împrejurări?

— Tatăl lui era măcelar pe strada Caulaincourt.

A murit, dar mama lui locuieşte şi acum în imobil.

Hai cu mine.

Luară o maşină a Poliţiei Judiciare, cu un inspector la volan, şi se îndreptară spre Montmartre.

— Mă tot gândesc. E enervant. Sunt sigur că-l cunosc. Aş jura chiar că am avut odată treabă cu el...

— Poate i-ai făcut un proces-verbal de contravenţie?

— Nu asta. O să-mi amintesc.

Măcelăria era destul de mare, cu trei-patru angajaţi şi o femeie durdulie la casă.

— Vin şi eu?

— Da.

Când îi văzu urcând în ascensorul strâmt, portăreasa veni în fugă la ei.

— Pe cine căutaţi?

— Pe doamna Moncin.

— La etajul patru.

— Ştiu.

Imobilul, deşi curat şi bine întreţinut, era totuşi cu una-două clase sub cel de pe bulevardul Saint-Germain. Casa scărilor era mai mică, la fel şi uşile, treptele, date cu ceară sau lăcuite, nu aveau covor, iar cărţile de vizită lipite pe uşi înlocuiau de cele mai multe ori plăcile de cupru.

Femeia care le deschise era mult mai tânără decât s-ar fi aşteptat Maigret, dar foarte slabă şi atât de nervoasă, încât avea ticuri.

— Ce doriţi?

— Sunt comisarul Maigret de la Poliţia Judiciară.

— Şi vreţi să vorbiţi cu mine?

Pe cât de blond era fiul ei, pe atât de brunetă era dânsa. Avea ochi mici şi strălucitori şi câteva fire de păr deasupra buzei de sus.

— Intraţi. Făceam curat.

În apartament domnea însă ordinea. Încăperile erau mici. Mobila data de pe timpul căsătoriei proprietarei.

— V-aţi văzut cu fiul dumneavoastră ieri-seară?

Comisarul simţi imediat răceala provocată de întrebarea lui.

— Ce treabă are poliţia cu fiul meu?

— Vă rog să răspundeţi la întrebare.

— De ce să mă fi văzut cu el?

— Presupun că vine uneori să vă viziteze?

— Deseori.

— Cu soţia?

— Nu văd de ce v-ar interesa asta.

Nu-i invita să ia loc şi stătea în picioare, ca şi cum ar fi sperat ca discuţia să fie scurtă. Pe pereţi se puteau vedea fotografii cu Marcel Moncin la toate vârstele, unele făcute la ţară, precum şi desene şi picturi naive, pe care acesta le făcuse probabil pe când era copil.

— Fiul dumneavoastră a venit aici ieri-seară?

— Cine v-a spus?

— A venit?

— Nu.

— Nici astă noapte?

— N-are obiceiul să mă viziteze noaptea. Îmi explicaţi sau nu ce înseamnă toate astea? Vă avertizez că nu mai vreau să aud nici o întrebare.

Sunt la mine acasă. Sunt liberă să nu răspund.

— Doamnă Moncin, vă informez cu regret că fiul dumneavoastră este bănuit că a comis cinci asasinate în cursul ultimelor luni.

Ea nu se tulbură, fiind gata să-l înfrunte.

— Ce spuneţi?

— Avem motive întemeiate să credem că el este cel care atacă femeile pe străzile din Montmartre şi care a ratat atacul de astă noapte.

Femeia începu să tremure şi Maigret avu impresia, fără vreun motiv precis, că juca teatru. I se părea că reacţia ei nu era reacţia normală a unei mame care nu se aştepta la aşa ceva.

— Îndrăzniţi să-l acuzaţi pe Marcel!... Dar dacă eu vă spun că nu-i adevărat, că e nevinovat, că e la fel de nevinovat ca...

Se uită la fotografiile cu fiul ei când era mic şi, cu degetele crispate, continuă:

— Ia uitaţi-vă la el! Uitaţi-vă bine şi nu veţi mai îndrăzni să spuneţi astfel de monstruozităţi...

— Fiul dumneavoastră n-a venit aici în ultimele douăzeci şi patru de ore, nu-i aşa?

Ea repetă cu hotărâre:

— Nu, nu şi nu!

— Când l-aţi văzut ultima dată?

— Nu ştiu.

— Nu vă amintiţi de vizitele lui?

— Nu.

— Spuneţi-mi, doamnă Moncin, a avut vreo boală gravă în copilărie?

— Doar pojar şi o bronşită. Ce vreţi să mă faceţi să recunosc? Că e nebun? Că a fost nebun întotdeauna?

— Când s-a căsătorit, aţi fost de acord?

— Da. Am fost destul de proastă. Ba chiar eu am...

Nu-şi termină fraza, părând că se răzgândise în ultima clipă.

— Dumneavoastră aţi pus la cale căsătoria?

— Acum nu mai are importanţă.

— Şi aţi ajuns să nu mai fiţi în relaţii bune cu nora?

— Ce vă pasă? E vorba de viaţa privată a fiului meu, care nu priveşte pe nimeni, auziţi, nici pe mine, nici pe dumneavoastră. Dacă femeia asta...

— Dacă femeia asta...?

— Nimic! L-aţi arestat pe Marcel?

— Se află în biroul meu, la Poliţia Judiciară.

— Cu cătuşe la mâini?

— Nu.

— Îl veţi băga la închisoare?

— E posibil, ba chiar foarte posibil. Tânără pe care a atacat-o astă noapte l-a recunoscut.

— Minte. Vreau să-l văd. Vreau s-o văd şi pe ea şi să-i spun...

Era a patra sau a cincea frază pe care nu o ducea până la capăt. Ochii îi străluceau de surescitare sau de furie, dar nu vărsase nici o lacrimă.

— Aşteptaţi-mă un minut. Vă însoţesc.

Maigret şi Lognon se uitară unul la altul. Nu fusese invitată. Dintr-o dată, ea era cea care lua hotărârile, iar cei doi o auzeau, în camera vecină, a cărei uşă o lăsase întredeschisă, cum îşi schimba rochia şi scotea o pălărie dintr-o cutie de carton.

— Dacă vă deranjează să mergem împreună, iau metroul.

— Vă avertizez că inspectorul rămâne aici şi vă percheziţionează apartamentul.

Femeia se uită la uscăţivul Lognon ca şi cum ar fi vrut să-l apuce de ceafă şi să-i facă vânt în jos pe scară.

— El?

— Da, doamnă. Dacă vreţi ca lucrurile să se desfăşoare conform tuturor regulilor, sunt dispus

să semnez un mandat de percheziţie.

Fără să răspundă, dar bombănind cuvinte pe care ei nu le înţeleseră, se îndreptă spre uşă şi îi ordonă lui Maigret:

— Haideţi!

Şi, de pe palier, îi strigă lui Lognon:

— Pe dumneata cred că te-am mai văzut undeva.

Dacă ai ghinionul să spargi ceva ori să-mi faci dezordine prin şifoniere...

Tot drumul, în maşină, unde se aşezase lângă Maigret, vorbi încetişor, pentru sine:

— A, nu, asta nu va rămâne aşa!... Voi merge până sus... Mă voi duce la ministru, la preşedintele republicii, dacă va fi nevoie... Iar ziarele vor trebui să publice ce le voi spune şi...

Femeia zări fotografii pe culoarul Poliţiei Judiciare şi, când aceştia îşi îndreptară spre ea aparatele, se duse direct la ei, cu intenţia evidentă să le smulgă din mâinile lor. Fotografii trebuiră să bată în retragere.

— Pe-aici.

Când se pomeni brusc în biroul lui Maigret, unde, în afară de Lapointe, care părea că aţipise, mai era doar Moncin, se opri, îl privi uşurată şi spuse, fără să se repeadă spre fiul ei, dar învăluindu-l cu o privire protectoare:

— Nu-ţi fie teamă, Marcel. Sunt aici.

Moncin se ridică şi îi aruncă lui Maigret o privire plină de reproşuri.

— Ce-ţi fac oamenii ăştia? Sper că nu te-au brutalizat?

— Nu, mamă.

— Sunt nebuni! Îţi spun eu că sunt nebuni!

Dar voi găsi cel mai bun avocat din Paris. N-are importanţă cât îmi cere. Îi voi da tot ce am dacă va trebui. Voi vinde casa. Voi cerşi pe stradă.

— Linişteşte-te, mamă.

Abia dacă îndrăznea s-o privească în ochi şi părea că se scuză faţă de poliţişti pentru atitudinea

mamei sale.

— Yvonne ştie că eşti aici?

O căuta cu privirea. Cum de nora ei nu se afla într-un astfel de moment lângă soţul său?

— Ştie, mamă.

— Ce-a spus?

— Vă rog să staţi jos, doamnă.

— N-am nevoie să stau jos. Vreau să-mi fie înapoiat fiul. Haide, Marcel. Să vedem dacă vor îndrăzni să te reţină.

— Vă spun cu regret că aşa vom face.

— Aşadar, îl arestaţi?

— În orice caz, îl ţin la dispoziţia justiţiei.

— E totuna. V-aţi gândit bine? Vă daţi seama ce răspundere vă asumaţi? Vă avertizez că n-am să mă las şi că voi răsturna cerul şi pământul...

— Vă rog să staţi jos şi să răspundeţi la câteva întrebări.

— Nimic!

De astă dată, se apropie de fiul ei şi îl sărută pe obraji.

— Nu-ţi fie teamă, Marcel. Nu te lăsa impresionat. Mama e aici. Mă ocup de tine. O să vezi.

Şi, privindu-l cu duritate pe Maigret, se îndreptă spre uşă cu un aer hotărât. Lapointe, prin atitudine, cerea instrucţiuni. Maigret îi făcu semn s-o lase să plece şi o auziră pe culoar strigându-le ceva jurnaliştilor.

— Se pare că vă iubeşte mult.

— Doar pe mine mă are.

— Era foarte ataşată de soţul ei?

Moncin deschise gura să răspundă, dar preferă să nu spună nimic şi comisarul păru să înţeleagă.

— Ce fel de om era tatăl dumneavoastră?

Celălalt ezită din nou.

— Mama dumneavoastră nu era fericită cu el?

Atunci, Moncin răspunse cu o voce din care răzbătea ranchiuna:

— Era un măcelar.

— Vă era ruşine?

— Vă rog, domnule comisar, nu-mi mai puneţi astfel de întrebări. Ştiu foarte bine unde vreţi să ajungeţi şi pot să vă spun că vă înşelaţi total. Aţi văzut în ce stare aţi adus-o pe mama.

— Nu i-am făcut nimic.

— Presupun că, la mine acasă sau în altă parte, oamenii dumneavoastră o supun acum la acelaşi tratament şi pe soţia mea?

Maigret nu răspunse.

— N-aveţi ce afla de la ea. Nici de la mama.

Nici de la mine. Pe mine interogaţi-mă cât doriţi, dar pe ele lăsaţi-le în pace.

— Staţi jos.

— Iar? Va dura mult?

— Probabil.

— Presupun că nu voi primi nici de mâncat, nici de băut?

— Ce doriţi?

— Apă.

— Nu preferaţi bere?

— Nu beau bere, nici vin, nici alcool.

— Şi nu fumaţi, spuse Maigret, visător.

Îl luă pe Lapointe deoparte şi, în uşă, îi spuse:

— Începe interogatoriul, dar ia-l uşor, fără să intri în miezul problemei. Adu-i aminte de costum: întreabă-l ce-a făcut pe 2 februarie, pe 3 martie, la toate datele când au fost comise crime în Montmartre. Încearcă să afli dacă îşi vizita mama într-o zi fixă, în cursul zilei sau al serii, şi de ce s-au certat cele două femei...

Iar el se duse să ia masa de prânz, singur la o masă în braseria *Dauphine,* unde comandă o tocană de viţel, care avea un miros plăcut de mâncare gătită în casă.

Îi telefonă soţiei sale, îi spuse că nu vine la masă, şi puţin lipsi să nu-l sune şi pe profesorul Tissot. I-ar fi plăcut să se vadă cu el, să stea de vorbă cu dânsul aşa cum făcuseră în salonul lui

Pardon. Dar Tissot era un om la fel de ocupat. În plus, Maigret nu prea ştia ce să-l întrebe.

Era ostenit, melancolic, fără vreun motiv precis.

Se simţea foarte aproape de ţintă. Evenimentele se derulaseră mai repede decât sperase. Atitudinea Marthei Jusserand era clară şi, dacă nu fusese mai categorică, motivul erau scrupulele. Povestea cu costumul dat unui vagabond nu stătea în picioare. De altfel, aveau să afle curând adevărul, pentru că nu erau chiar atât de mulţi vagabonzi în Paris şi poliţia îi cunoştea aproape pe toţi.

— Mai aveţi nevoie de mine, şefule? întrebă Mazet.

Acesta jucase rolul presupusului vinovat şi acum nu mai avea ce face.

— Am trecut pe la Poliţia Judiciară. M-au lăsat să-l văd pe tip. Credeţi că el e ucigaşul?

Maigret dădu din umeri. Înainte de orice, trebuia să înţeleagă. E uşor să înţelegi un om care a furat, care a ucis ca să nu fie prins, din gelozie, într-un acces de furie sau ca să obţină o moştenire.

Aceste crime - obişnuite, într-un fel - îi dădeau câteodată de furcă, dar nu-l tulburau.

— Nişte idioţi! obişnuia el să mormăie.

Pentru că pretindea, ca unii dintre iluştrii săi predecesori, că, dacă criminalii ar fi inteligenţi, nu ar avea nevoie să ucidă.

Dar era în stare să se pună în pielea lor, să le reconstituie raţionamentul său înlănţuirea emoţiilor.

În faţa unuia ca Marcel Moncin se simţea că un neofit, în aşa măsură încât nu îndrăznise încă să-l supună unui interogatoriu serios.

Nu mai era vorba de un om ca oricare altul care a încălcat legile societăţii, care s-a poziţionat mai mult sau mai puţin conştient la marginea ei.

Era un om diferit de ceilalţi, un om care ucidea din motive neînţelese de nimeni, într-un mod aproape copilăresc, sfâşiind apoi cu cuţitul, parcă de plăcere, hainele victimelor.

Or, într-un anumit sens, Moncin era inteligent.

Tinereţea lui nu avusese nimic anormal. Se căsătorise şi părea că se înţelege bine cu soţia lui. Şi chiar dacă mama lui era puţin cam exagerată, între ei existau afinităţi.

Îşi dădea oare seama că era pierdut? îşi dăduse seama de dimineaţă, când soţia se dusese să-l trezească şi-i spusese că poliţia îl aştepta în salon?

Cum reacţionează un om ca el? Suferea? Oare, între crize, îi era ruşine sau se ura pe sine şi propriile instincte? Ori, dimpotrivă, încerca o anumită satisfacţie simţindu-se diferit de ceilalţi, o diferenţă care, în mintea lui, poate că se numea superioritate?

— Cafea, domnule Maigret?

— Da.

— Un coniac?

— Nu!

Dacă bea, risca să aţipească, şi se simţea deja destul de greoi, aşa cum se întâmplă aproape întotdeauna într-un anumit punct al anchetei, când încerca să se identifice cu personajele cu care avea de-a face.

— Se pare că aţi pus mâna pe el.

Se uită cu ochii mari la patronul braseriei.

— Scrie în ziarul de la prânz. S-ar părea că de data asta chiar l-aţi prins. V-a dat ceva bătaie de cap! Unii spuneau că nu va fi descoperit niciodată, ca Jack Spintecătorul.

Bău cafeaua, aprinse o pipă şi ieşi în aerul cald, încremenit, prizonier între pavaj şi cerul acoperit, care devenea cenuşiu.

Un fel de sărăntoc stătea pe un scaun, cu şapca în mină, în biroul inspectorilor, purtând pe el o haină care contrasta cu restul ţinutei.

Era faimoasă haină a lui Marcel Moncin.

— Unde aţi dat de ăsta? îşi întrebă Maigret oamenii.

— Pe chei, lângă podul Austerlitz.

Nu punea întrebări vagabondului, ci inspectorilor.

— Ce spune?

— Că a găsit haina pe mal.

— Când?

— În dimineaţa asta, la ora şase.

— Şi pantalonii?

— Şi. Dar erau doi şi şi-au împărţit costumul, încă n-am dat de cel care are pantalonii, dar îl vom găsi curând.

Maigret se apropie de amărât, se aplecă şi văzu, într-adevăr, gaura din rever făcută de o ţigară.

— Scoate haina.

Nu avea cămaşă pe dedesubt, ci doar o vestă ruptă.

— Eşti sigur că ai găsit-o în dimineaţa asta?

— O să vă spună şi prietenul meu, Marele Paul. Toţi aceşti domni îl cunosc.

Îl cunoştea şi Maigret, care îi întinse haina lui Torrence.

— Du-o la Moers. Nu ştiu dacă e posibil, dar cred că ar trebui să putem stabili prin analize dacă o arsură dintr-o stofă e recentă sau mai veche. Spune-i că în cazul de faţă ne interesează dacă e mai veche sau mai recentă de patruzeci şi opt de ore. Ai înţeles?

— Am înţeles, şefule.

— Dacă reverul a fost ars noaptea trecută sau în dimineaţa asta...

Arătă spre biroul lui.

— Unde au ajuns?

— Lapointe a comandat bere şi sandvişuri.

— Pentru amândoi?

— Sandvişuri, da. Celălalt a cerut apă minerală.

Maigret deschise uşa. Lapointe, aşezat pe locul comisarului, aplecat peste hârtiile pe care lua notiţe, se gândea la o nouă întrebare.

— Nu trebuia să deschizi fereastra. Vine numai aer cald.

Se duse s-o închidă. Moncin îl urmărea cu privirea, cu un aer de reproş, ca un animal care e chinuit de copii şi nu se poate apăra.

— Ia să văd.

Citi întrebările şi răspunsurile, din care nu află nimic nou.

— A mai apărut ceva nou?

— Maestrul Riviere a telefonat ca să anunţe că asigură apărarea. Voia să vină imediat. L-am rugat să se adreseze judecătorului de instrucţie.

— Bine ai făcut. Altceva?

— A sunat şi Janvier de pe bulevardul Saint-Germain. În biroul lui a găsit tot felul de cuţitaşe cu două tăişuri, cu care ar fi putut fi comise crimele. A descoperit în dormitor şi un cuţit cu buton, un model obişnuit, cu o lamă nu mai mare de opt centimetri.

Medicul legist care făcuse autopsiile, doctorul

Paul, vorbise mult de arma folosită, care îl intrigase. De obicei, crimele de acest fel sunt comise cu cuţite de măcelărie sau de bucătărie destul de mari, sau cu pumnale, stilete.

— După forma şi adâncimea rănilor, aş fi tentat să spun că făptaşul a folosit un briceag obişnuit, declarase el. Bineînţeles, un briceag obişnuit s-ar fi pliat în două. Este indispensabil să fie cel puţin un cuţit cu buton. După părerea mea, arma nu este redutabilă în sine. Devine însă mortală din cauza îndemânării cu care e folosită.

— V-am găsit haina, domnule Moncin.

— Pe chei?

— Da.

Deschise gura, dar nu spuse nimic. Ce voise să întrebe?

— Aţi mâncat bine?

Tava încă era acolo şi mai rămăsese o jumătate de sandviş cu şuncă. Sticla de apă era goală.

— Sunteţi obosit?

Moncin răspunse cu un zâmbet abia schiţat, resemnat. La el, totul, inclusiv hainele, era în

nuanţe discrete. Păstrase, din adolescenţă, un fel de timiditate şi de delicateţe greu de exprimat.

Era ceva care ţinea oare de culoarea blondă a părului, de tenul său, de ochii albaştri sau de o sănătate fragilă?

Probabil că a doua zi avea să intre pe mână medicilor şi a psihiatrilor. Dar nu trebuia să se forţeze nota. Pe urmă ar fi fost prea târziu.

— Îţi iau locul, îi spuse Maigret lui Lapointe.

— Pot să plec?

— Aşteaptă alături. Anunţă-mă dacă Moers descoperă ceva.

După ce Lapointe închise uşa în urma lui, Maigret îşi scoase haina, se trânti în fotoliu şi îşi puse coatele pe birou. Timp de aproape cinci minute se uită la Marcel Moncin, care întorsese capul şi privea către fereastră.

— Eşti foarte nefericit? murmură el, în cele din urmă, parcă fără să vrea.

Celălalt tresări, evită să-l privească şi după o clipă răspunse:

— De ce-aş fi nefericit?

— Când ai descoperit că nu eşti ca toţi ceilalţi?

O înfiorare se văzu pe faţa decoratorului, care reuşi totuşi să răspundă:

— Vi se pare că nu sunt ca toţi ceilalţi?

— De tânăr...

— Da?

— Ai ştiut?

În acel moment, Maigret avea senzaţia că, dacă găsea exact cuvintele pe care trebuia să le spună, bariera dintre el şi cel care, aflat de cealaltă parte a biroului, stătea ţeapăn pe scaun va dispărea, înfiorarea fusese reală. Preţ de câteva secunde se produsese un decalaj, şi probabil că puţin lipsise pentru ca, de exemplu, ochii lui Marcel Moncin să se umezească.

— Ştii că nu rişti să fii condamnat la moarte şi nici la închisoare, nu-i aşa?

Se înşelase oare Maigret în privinţa tacticii?

Alesese o întrebare greşită?

Interlocutorul său devenise iar distant, stăpân pe sine, de un calm absolut în aparenţă.

— Nu risc nimic pentru că n-am făcut nimic.

— Ce n-ai făcut?

— Ceea ce-mi reproşaţi. N-am ce să vă mai spun. N-am să vă mai răspund.

Nu era o vorbă spusă în vânt. Se vedea că luase o hotărâre şi că o va respecta.

— Cum vrei, spuse comisarul oftând.

Apoi apăsă pe soneria metalică.

Capitolul 7
Ce-o fi o fi!

Maigret făcuse o greşeală. Oare altcineva, în locul lui, ar fi putut-o evita? întrebarea asta avea să şi-o pună deseori mai târziu, bineînţeles, fără să obţină vreun răspuns satisfăcător.

Pe la trei şi jumătate, urcă la laborator şi Moers îl întrebă:

— Aţi primit biletul meu?

— Nu.

— L-am trimis adineauri şi probabil că veneaţi încoace în timp ce omul meu se ducea să vi-l ducă la birou. Arsură de pe reverul hainei nu datează de mai mult de douăsprezece ore. Dacă doriţi să vă explic...

— Nu. Eşti sigur?

— Sigur. Totuşi, voi face câteva experienţe.

Presupun că nimic nu mă împiedică să ard vestonul în alte două locuri, în spate, de exemplu?

Aceste arsuri-martor vor fi de folos dacă acest caz va ajunge să fie judecat la tribunal.

Maigret dădu din cap afirmativ şi coborî. În acelaşi moment, Marcel Moncin probabil că se află deja la Identitatea Judiciară, unde se dezbrăca de haine pentru un prim examen medical şi pentru măsurătorile obişnuite, ca apoi, îmbrăcat, dar fără cravată, să fie fotografiat din faţă şi din profil.

Ziarele publicau deja fotografiile făcute de reporteri când sosise la Poliţia Judiciară, iar o mulţime de inspectori, şi ei cu poza lui, băteau încă o dată cartierul Grandes-Carrieres, punând la nesfârşit aceleaşi întrebări angajaţilor de la metrou, comercianţilor, tuturor celor care l-ar fi putut remarca pe decorator cu o zi în urmă sau cu ocazia celorlalte atentate.

În curtea Poliţiei Judiciare, comisarul urcă într-o maşină şi ceru să fie dus acasă la Moncin.

Sună şi îi deschise aceeaşi slujnicuţă că dimineaţă.

— Colegul dumneavoastră se află în salon, îi spuse ea.

Se referea la Janvier, care era singur în încăpere şi trecea pe curat însemnările făcute în timpul percheziţiei.

Cei doi bărbaţi erau la fel de obosiţi.

— Unde e femeia?

— Acum o jumătate de oră mi-a cerut voie să se întindă în pat.

— Cum s-a comportat în restul timpului?

— N-am văzut-o prea mult. Venea din când în când să arunce o privire în încăperea unde mă aflăm, ca să vadă ce fac.

— Nu i-ai pus întrebări?

— Nu mi-aţi spus.

— Presupun că n-ai găsit nimic interesant?

— Am stat de vorbă cu slujnica. E aici doar de şase luni. Soţii Moncin primeau puţine vizite şi nici ei nu ieşeau prea des din casă. Nu păreau să aibă prieteni intimi. Din când în când, se duceau să petreacă sfârşitul de săptămână la socri, care au, se pare, o vilă la Triel, unde locuiesc tot anul.

— Ce fel de oameni sunt?

— Tatăl avea o farmacie în Piaţa Clichy, dar a renunţat la ea în urmă cu câţiva ani.

Janvier îi arătă lui Maigret fotografia unui grup într-o grădină. Puteau fi recunoscuţi Moncin, îmbrăcat cu o haină deschisă la culoare, şi soţia lui, care purta o rochie subţire. Împreună cu ei apăreau şi un bărbat cu barbişon cărunt şi o femeie destul de grasă, care zâmbea prosteşte, cu o mână pe capota unui automobil.

— Iată alta. Tânăra femeie cu doi copii e sora doamnei Moncin, căsătorită cu patronul unui garaj din Levallois. Au şi un frate, care trăieşte în Africa.

Aveau la dispoziţie o cutie plină cu fotografii, în care apărea mai ales doamna Moncin - una era făcută la prima împărtăşanie -, precum şi inevitabilul portret al cuplului în ziua căsătoriei.

— Câteva scrisori de afaceri. Nu pare să aibă mai mult de o duzină de clienţi. Facturi. După cum pot vedea, le plătesc doar după ce furnizorii îşi cer de trei-patru ori banii.

Doamna Moncin, care poate că îl auzise pe Maigret intrând sau fusese anunţată de slujnică, apăru în cadrul uşii; era mai trasă la faţă decât dimineaţă şi se vedea că tocmai îşi aranjase părul şi îşi pudrase faţa.

— Nu l-aţi adus? întrebă ea.

— Nu mai înainte de a ne furniza o explicaţie satisfăcătoare despre unele coincidenţe.

— Chiar credeţi că el e ucigaşul?

Maigret nu răspunse, iar ea nu începu să protesteze cu vehemenţă, ci se mărgini să dea din umeri.

— Vă veţi da seama într-o zi că v-aţi înşelat şi veţi regreta răul pe care i-l faceţi.

— Îl iubiţi?

Dar i se păru imediat că era o întrebare prostească.

— E soţul meu, răspunse ea.

Asta însemna că îl iubea sau că, fiindu-i soţie, trebuia să fie de partea lui?

— L-aţi băgat la închisoare?

— Nu încă. E la Poliţia Judiciară. Va fi din nou interogat.

— Ce spune?

— Refuză să răspundă. Chiar nu aveţi nimic să-mi spuneţi, doamnă Moncin?

— Nimic.

— Vă daţi seama, nu-i aşa, că pe soţul dumneavoastră, chiar dacă e vinovat, după cum am toate motivele să cred, nu-l aşteaptă nici ghilotina, nici muncă silnică. I-am spus şi lui asta mai adineauri.

Nu mă îndoiesc că doctorii îl vor declara iresponsabil. Omul care a ucis de cinci ori femei pe stradă şi apoi le-a tăiat hainele e un om bolnav.

Când nu e în criză, poate să pară normal. Şi cu siguranţă că pare normal, deoarece nimeni n-a fost mirat până acum de comportamentele lui.

Mă ascultaţi?

— Ascult.

Poate că asculta, dar s-ar fi putut crede că această digresiune nu o privea şi că nu era nicidecum vorba de soţul ei. Ba chiar i se întâmpla să urmărească cu privirea o muscă ce se plimba pe perdea.

— Cinci femei au murit până acum şi, atâta timp cât asasinul, maniacul, dementul - numiţi-l cum doriţi - va rămâne în libertate, vor fi în pericol şi alte vieţi. Vă daţi seama? înţelegeţi că, dacă până acum a atacat doar femei care treceau pe stradă, procesul se poate schimba şi mâine s-ar putea să atace persoane din anturajul lui?

Nu vă e teamă?

— Nu.

— Nu aveţi impresia că luni de zile, poate ani întregi, aţi fost expusă unui pericol mortal?

— Nu.

Era descurajant. Atitudinea ei nu era nici măcar sfidătoare. Rămânea calmă, aproape senină.

— V-aţi văzut cu soacra mea? Ce-a spus?

— A protestat. Pot să vă întreb de ce nu sunteţi în relaţii bune?

— Nu vreau să vorbesc despre aceste lucruri.

N-au importanţă.

Ce să mai facă?

— Poţi să vii, Janvier.

— Nu-mi trimiteţi soţul înapoi?

— Nu.

Femeia îi conduse până la uşă şi o închise în urma lor. Asta a fost cam tot în după-amiaza aceea. Maigret luă masa de seară cu Lapointe şi Janvier, în timp ce Lucas rămânea cu Marcel Moncin în biroul comisarului. Apoi, a fost nevoie să se folosească un şiretlic pentru scoaterea suspectului din sediul Poliţiei Judiciare, pentru că jurnaliştii şi fotografii se instalaseră pe culoare şi în anticamere.

Pe pavaj căzuseră câteva picături mari de ploaie, pe la opt, şi toată lumea sperase că va ploua, dar furtuna izbucnise undeva spre est, unde cerul încă era negru-vineţiu.

Nu au aşteptat ora exactă la care avusese loc atentatul ratat din noaptea precedentă, dat fiind că, încă de la nouă, străzile erau învăluite în întuneric şi iluminatul era acelaşi.

Maigret plecă singur, pe scara cea mare, stând de vorbă cu reporterii. Lucas şi Janvier se prefăcură că îl duc pe Moncin la Souricière, cu cătuşele la mâini de data aceasta, dar, când ajunseră jos, merseră la arest, unde îl urcară într-o maşină.

S-au reîntâlnit cu toţii în colţul străzii Norvins, unde Marthe Jusserand aştepta deja împreună cu logodnicul ei.

Totul a durat doar câteva minute. L-au dus pe Moncin exact în locul unde tânără fusese atacată.

Îl puseseră să îmbrace haina arsă.

— Nu mai erau alte lumini?

Tânăra se uită în jur şi dădu din cap.

— Nu. Era exact la fel.

— Acum, încearcă să-l priveşti din unghiul din care l-ai văzut.

Tânăra se aplecă în diferite feluri şi ceru plasarea lui Moncin în două-trei locuri.

— Îl recunoşti?

Foarte emoţionată, gâfâind uşor, ea murmură, după o privire rapidă spre logodnicul său care stătea discret mai deoparte:

— E de datoria mea să spun adevărul, nu-i aşa?

— Exact.

O altă privire păru că îi cere iertare lui Moncin, care aştepta, parcă indiferent.

— Sunt sigură că el e.

— Îl recunoşti în mod categoric?

Ea dădu din cap afirmativ şi, brusc, după ce se arătase atât de curajoasă, izbucni în lacrimi.

— Nu mai am nevoie de tine în seara asta. Îţi mulţumesc, îi spuse Maigret, împingând-o în direcţia logodnicului ei. Ai auzit, domnule Moncin?

— Am auzit.

— N-ai nimic de spus?

— Nimic.

— Luaţi-l de-aici.

— Noapte bună, şefule.

— Noapte bună, copii.

Maigret urcă în altă maşină.

— La mine acasă, pe bulevardul Richard-Lenoir.

Dar, de astă dată, ceru să fie lăsat lingă scuarul Anvers, ca să bea o bere la o braserie. Rolul lui era practic încheiat. Mâine dimineaţă, judecătorul Comeliau va dori probabil să-l interogheze pe Moncin şi îl va trimite după aceea la specialişti pentru un examen mintal.

Poliţia Judiciară nu mai avea de făcut decât o muncă de rutină: să caute martori, să-i chestioneze,

să întocmească un dosar cât mai complet.

Dar de ce nu era Maigret mulţumit? Asta era altă poveste. Din punct de vedere profesional, făcuse tot ce trebuia să facă. Numai că încă nu înţelesese. „Ciocnirea” nu se produsese. Nici un moment nu avusese senzaţia unui contact uman între el şi decorator.

Şi atitudinea doamnei Moncin îl tulbura. Cu ea va mai încerca.

— Pari frânt de oboseală, remarcă doamna Maigret. Chiar s-a terminat?

— Cine spune asta?

— Ziarele. Şi radioul.

El dădu din umeri. După atâţia ani, ea mai credea ce scriu ziarele!

— Într-un anumit sens, da, s-a terminat.

Intră în dormitor şi începu să se dezbrace.

— Sper că mâine vei putea dormi până mai târziu?

Şi el spera. Nu era atât obosit, cât scârbit, fără să poată spune exact de ce.

— Eşti nemulţumit?

— Nu. Nu-ţi face griji. Ştii că aşa mi se întâmpla deseori în astfel de cazuri.

Surescitarea provocată de anchetă, de căutare dispăruse şi Maigret simţea brusc un fel de gol.

— Nu mă băga în seamă. Mai bine dă-mi un păhărel de rachiu, ca să dorm buştean zece ore la rând.

Nu se uită la ceas înainte să se culce şi se răsuci o vreme în aşternutul deja jilav, în timp ce un câine se încăpăţâna să urle undeva în cartier.

Nu mai avea noţiunea timpului, de fapt nici o noţiune, nici măcar a locului unde se afla, când răsună soneria telefonului. Îl lăsă să sune destul de mult, apoi întinse mâna cu stângăcie şi răsturnă paharul cu apă de pe noptieră.

— Alo...

Avea vocea răguşită.

— Domnul comisar?

— Cu cine vorbesc?

— Aici Lognon... Îmi cer scuze că vă deranjez...

Din vocea inspectorului Nasolu' răzbătea un fel de tristeţe.

— Da. Te ascult. Unde eşti?

— Pe strada Maistre...

Şi, coborând tonul, Lognon continuă cu regret parcă:

— A avut loc o nouă crimă... O femeie... Cu cuţitul... Rochia a fost tăiată...

Doamna Maigret aprinsese lumina. Îşi văzu soţul, care stătuse întins în pat până în acel moment, ridicându-se în capul oaselor şi frecându-se la ochi.

— Eşti sigur?... Alo! Lognon?

— Da. Eu sunt.

— Când? Şi, mai întâi, cât e ceasul?

— Douăsprezece şi zece.

— Când a avut loc?

— Acum vreo trei sferturi de oră. V-am sunat la Poliţia Judiciară. Eram singur la mine la birou.

— Vin imediat...

— Încă una? întrebă soţia lui.

El îi făcu semn că da.

— Parcă asasinul era arestat, nu?

— Moncin e la Souricière. Sună la Poliţia Judiciară până mă îmbrac.

— Alo... Poliţia Judiciară?... Comisarul Maigret vrea să vă vorbească...

— Alo! Cine e la telefon? mormăi Maigret. Tu eşti Mauvoisin? Ai aflat de la Lognon? Presupun că omul nostru nu s-a mişcat? Cum?... Tocmai ai verificat?... Mă ocup eu... Trimite-mi imediat o maşină, te rog... Da, la mine acasă...

Doamna Maigret înţelese că cel mai bun lucru în această împrejurare era să tacă şi deschise ea însăşi bufetul ca să-i toarne soţului ei un pahar de rachiu, pe care acesta îl bău ca un automat, după care ieşi în urma lui pe palier şi îi ascultă paşii pe scară.

Pe drum, Maigret nu-şi descleştă dinţii, privând ţintă înainte, şi, după ce coborî lângă un grup de vreo douăzeci de persoane, într-un loc prost luminat de pe strada Maistre, trânti portiera în urma lui.

Lognon se apropie de el. Expresia de pe faţa lui semăna cu a cuiva care anunţă un deces în familie.

— Eram de serviciu când am fost anunţat telefonic. Am venit cât am putut de repede.

O ambulanţă era staţionată lingă trotuar, iar infirmierii, pete luminoase în întuneric, aşteptau instrucţiuni. Se adunaseră şi câţiva curioşi, care nu îndrăzneau să vorbească, impresionaţi.

O siluetă feminină zăcea pe trotuar, aproape lângă zid, şi dinspre ea se scurgea un fir de sânge negricios, deja îngroşat.

— E moartă?

Cineva se apropie, un medic din cartier. Maigret îşi dădu seama ceva mai târziu.

— Am numărat cel puţin şase lovituri de cuţit, spuse el. N-am putut să fac decât o examinare superficială.

— Tot în spate?

— Nu. Cel puţin patru în piept. Alta în gât, care pare să fi fost dată după celelalte şi probabil când victima căzuse deja.

— Lovitura de graţie! spuse Maigret.

Ceea ce nu însemna oare că această crimă era şi pentru el un fel de lovitură de graţie?

— Există şi răni mai puţin adânci pe antebraţe şi pe mâini.

Asta îl făcu să se încrunte.

— Se ştie cine e? întrebă dânsul, arătând spre moartă.

— I-am găsit cartea de identitate în poşetă.

O anume Jeanine Laurent, servitoare la soţii Durandeau, domiciliaţi pe strada Clignancourt.

— Vârsta?

— Nouăsprezece ani.

Maigret preferă să n-o privească. Tânăra servitoare îmbrăcase cu siguranţă rochia ei cea mai frumoasă, din tul albastru, ca o rochie de bal.

Probabil că se ducea la dans. Purta pantofi cu toc foarte înalt, iar unul îi scăpase din picior.

— Cine a anunţat poliţia?

— Eu, domnule comisar.

Era un agent cu bicicletă, care îşi aştepta cu răbdare rândul.

— Îmi făceam rondul împreună cu colegul meu aici de faţă, când, pe trotuarul din stânga...

Nu văzuse nimic. Când se aplecase deasupra corpului, acesta era cald încă şi sângele continua să curgă din răni. Din această cauză, crezuse un moment că fata nu murise.

— Să fie dusă la Institutul Medico-Legal şi să fie anunţat doctorul Paul.

Apoi, lui Lognon:

— Ai dat instrucţiuni?

— Am trimis în cartier toţi oamenii pe care i-am putut găsi.

La ce bun? Nu se mai făcuse asta o dată, fără nici un rezultat? O maşină sosi în mare viteză, opri în scrâşnet de frâne şi tânărul Rougin îşi făcu apariţia dinăuntru, cu părul ciufulit.

— Ce ziceţi, dragă domnule comisar?

— Cine v-a anunţat?

Maigret era posac, agresiv.

— Cineva de pe stradă. Există oameni care mai cred în utilitatea presei... Deci nici ăsta n-a fost adevăratul asasin?

Apoi, fără să se mai ocupe de comisar, se repezi spre trotuar, urmat de fotograf, şi, în timp ce acesta îşi făcea treaba, el punea întrebări celor din jur.

— Ocupă-te tu de restul, mormăi Maigret, adresându-se lui Lognon.

— Nu aveţi nevoie de nimeni?

Comisarul făcu semn că nu şi se întoarse la maşină, cu capul în jos, parând cufundat într-un noian de gânduri confuze.

— Unde mergem, şefule? întrebă şoferul.

Se uită la el fără să ştie ce să răspundă.

— Ia-o spre Piaţa Clichy sau spre Place Blanche.

Nu avea nici o treabă la birou. Ce s-ar fi putut încerca în plus faţă de ceea ce făcuse deja?

Dar nu avea curajul nici să se ducă la culcare.

— Aşteaptă-mă aici.

Ajunseseră în Place Blanche, unde încă mai era lumină la terase.

— Cu ce vă servesc?

— Cu ce vrei.

— O bere? Un coniac?

— O bere.

La o masă vecină, o femeie cu părul platinat şi cu sânii pe jumătate descoperiţi de o rochie lipită pe corp se străduia, cu glas scăzut, să-şi convingă partenerul să o ducă la un local de noapte, a cărui firmă de neon se vedea exact în faţă.

— Te asigur că n-o să-ţi pară rău. Poate că e scump, dar...

Celălalt înţelegea oare? Era un american sau un englez care dădea din cap, repetând:

— *No!... No!*

— Altceva nu mai ştii să spui?... *No!... No!...*

Şi dacă şi eu aş spune „No” şi te-aş părăsi?

El îi zâmbi, placid, iar ea, pierzându-şi răbdarea, chemă chelnerul ca să le mai umple o dată paharele.

— Şi să-mi aduci şi un sandviş. Dacă tot nu vrea să mergem vizavi să gustăm ceva...

Alţii, în altă parte, discutau despre scheciurile unei reviste muzicale pe care o văzuseră într-un cabaret din împrejurimi. Un arab vindea alune.

O florăreasă bătrâna îl recunoscu pe Maigret şi preferă să se îndepărteze.

Fumă cel puţin trei pipe, fără să se mişte, privind trecătorii şi taxiurile, ascultând frânturi de conversaţie, ca şi cum ar fi avut nevoie să capete noi forţe din viaţa de toate zilele.

O femeie la vreo patruzeci de ani, grasă, dar încă atrăgătoare, aşezată singură la o măsuţă pe care se afla un pahar cu apă şi sirop de mentă, îi zâmbea ademenitor, fără să bănuiască cine era.

Maigret îi făcu semn chelnerului.

- Încă una! comandă el.

Trebuia să-şi acorde timpul necesar ca să se calmeze. Puţin mai devreme, pe strada Maistre, primul impuls fusese să se ducă valvârtej la Souricière, să intre în celula lui Marcel Moncin şi să-l scuture până când avea să vorbească.

— Recunoaşte, ticălosule, că tu eşti asasinul!

Această certitudine era aproape dureroasă. Nu era cu putinţă să se fi înşelat de la un cap la altul. Nu mai simţea faţă de falsul arhitect nici un pic de milă, nici măcar curiozitate. Era stăpânit de mânie, aproape de o furie sălbatică.

Dar ea dispărea puţin câte puţin în răcoarea relativă a nopţii, în contact cu spectacolul străzii.

Făcuse o greşeală, ştia, iar acum ştia şi care era această.

Era prea târziu s-o mai corecteze, pentru că o tânăra murise, o fată de la ţară care, ca alte mii în fiecare an, venise să-şi încerce norocul la Paris şi se dusese să danseze după o zi petrecută la bucătărie.

Era prea târziu şi ca să mai verifice ideea care îi venise. La ora aceea nu avea să mai găsească nimic. Iar dacă existau indicii, dacă avea o şansă să culeagă mărturii, toate acestea puteau să aştepte până a doua zi dimineaţă.

Oamenii lui erau la fel de obosiţi ca şi el. Totul dură de prea mult timp. Dimineaţă, când vor citi ziarele, în metrou sau în autobuz, în drum spre birou, vor simţi aceeaşi stupoare şi aceeaşi dezamăgire care puseseră stăpânire mai adineauri pe comisar. Iar unii nu se vor îndoi oare de el?

Când îi telefonase, Lognon era jenat, iar pe strada Maistre, aproape că părea că-i prezintă condoleanţe.

Îşi imagina reacţia judecătorului Comeliau, apelul lui telefonic autoritar imediat ce va deschide ziarul.

Se îndreptă, greoi, spre interiorul braseriei şi ceru o fisă de la tejghea. Voia să-i telefoneze soţiei sale.

— Tu eşti? întrebă ea, surprinsă.

— Voiam doar să te anunţ că nu mai vin acasă în noaptea asta.

De altfel, fără vreun motiv precis. Nu avea nimic de făcut imediat, doar să fiarbă în suc propriu. Simţea nevoia să fie în atmosfera familiară a Poliţiei Judiciare, a biroului, împreună cu câţiva dintre oamenii lui.

Nu voia să doarmă. Va avea destul timp după ce totul se va termina cu adevărat, şi poate că atunci se va hotărî chiar să ceară concediu.

Aşa se întâmplă mereu. Îşi punea în gând să plece în concediu, apoi, când venea momentul, găsea scuze că să rămână la Paris.

— Chelner, cât face?

Plăti şi se îndreptă spre maşină.

— La birou!

Îi găsi acolo pe Mauvoisin şi alţi doi-trei; unul dintre ei mânca mezel şi bea vin roşu.

— Nu vă deranjaţi pentru mine, copii. Nimic nou?

— Acelaşi lucru. Chestionarea trecătorilor. Au fost arestaţi doi străini care nu aveau actele în regulă.

— Telefonează-le lui Janvier şi Lapointe. Spune-le să fie aici la cinci şi jumătate dimineaţa.

Timp de aproape o oră, singur în birou, citi şi reciti procesele-verbale ale interogatoriilor, îndeosebi pe cel al mamei lui Moncin şi cel al soţiei acestuia.

Apoi se tolăni în fotoliu şi, descheiat la cămaşă, păru că moţăie, cu faţa la fereastră. Poate că aţipi. Nu-şi dădu seama. În orice caz, nu-l auzi pe

Mauvoisin intrând la un moment dat în birou şi retrăgându-se în vârful picioarelor.

Prin geamuri răzbătu o lumină palidă, cerul deveni cenuşiu, apoi albastru şi, în sfârşit, se ivi soarele. Când Mauvoisin intră a doua oară, aducea o cană cu cafea făcută de el pe reşou şi Janvier tocmai sosise. Lapointe era aşteptat să vină din clipă în clipă.

— Cât e ceasul?

— Cinci şi douăzeci şi cinci.

— Au venit?

— Janvier. Lapointe...

— Am sosit, şefule, se auzi vocea acestuia.

Erau amândoi bărbieriţi, în timp ce „noctambulii" aveau obrajii aspri şi tenul palid.

— Intraţi amândoi.

Făcea oare o altă greşeală neluând legătura cu judecătorul Comeliau? Oricum, îşi asuma şi pentru asta responsabilitatea.

— Tu, Janvier, te vei duce la mama lui Moncin, pe strada Caulaincourt. Ia cu tine un coleg, oricare, pe cel mai odihnit.

— La bătrână?

— Da. Mi-o aduci aici. Va protesta, poate va refuză.

— Asta e sigur.

Îi întinse un act pe care tocmai îl semnase ca şi cum ar fi vrut să rupă peniţa.

— Îi vei înmâna această convocare. Iar tu, Lapointe, te vei duce să mi-o aduci pe doamna Moncin.

— Îmi daţi şi mie o convocare?

— Da. Deşi, în cazul ei, mă îndoiesc că ar fi neapărat nevoie. Le duceţi pe amândouă într-un birou, încuiaţi uşa şi îmi daţi de ştire.

— Baronul şi Rougin sunt pe culoar.

— Nici nu se putea!

— N-are nimic?

— Pot să le vadă.

Intrară amândoi în biroul inspectorilor, unde becurile erau încă aprinse, iar Maigret deschise uşa dulapului său. Avea întotdeauna acolo tot ce-i trebuia ca să se bărbierească. Se bărbieri şi se tăie uşor deasupra buzei.

— Mai ai cafea, Mauvoisin? strigă el.

— Imediat, şefule. Fac acum al doilea rând.

Afară, remorcherele reveniseră primele la viaţă, mergând să-şi ia de lângă cheiuri şiragul de şlepuri pe care urmau să le ducă în sus şi în jos pe Sena. Câteva autobuze treceau podul Saint-Michel, care era aproape pustiu; chiar lângă pod se aşezase un pescar cu undiţa, ţinându-şi picioarele atârnate deasupra apei întunecate.

Maigret începu să umble de colo-colo, evitând culoarul şi reporterii, în timp ce inspectorii se fereau să-i pună întrebări şi chiar să-l privească în faţă.

— Lognon n-a telefonat?

— Pe la patru, ca să anunţe că nu apăruse nimic nou, doar că victima fusese într-adevăr să danseze într-un local din Piaţa Tertre. Mergea acolo o dată pe săptămână şi nu avea un iubit permanent.

— Plecase singură?

— Aşa cred chelnerii, dar nu sunt siguri. Au impresia că era fată cuminte.

Pe culoar se auzi deodată zgomot, o voce stridentă de femeie, fără să se poată înţelege totuşi ce spunea aceasta.

După câteva clipe, Janvier intră în birou cu mutra unui om care a îndeplinit o sarcină neplăcută.

— Gata! Dar n-a fost uşor.

— Dormea?

— Da. Mai întâi mi-a vorbit prin uşă, refuzând să deschidă. A fost nevoie s-o ameninţ că voi aduce un lăcătuş. Până la urmă a pus pe ea un capot.

— Ai aşteptat până când s-a îmbrăcat?

— Pe palier. A refuzat să mă lase să intru în apartament.

— Acum e singură?

— Da. Uitaţi cheia.

— Du-te să-l aştepţi pe Lapointe pe culoar.

După vreo încă zece minute, cei doi inspectori se prezentară împreună la Maigret.

— Sunt aici amândouă?

— Da.

— A ieşit cu scântei?

— S-au uitat doar o dată una la alta şi s-au prefăcut că nu se cunosc.

Janvier ezită, apoi întrebă:

— Acum ce facem?

— Deocamdată, nimic. Instalează-te alături, lângă uşa dintre birouri. Dacă se hotărăsc să vorbească, străduieşte-te să auzi ce spun.

— Iar dacă nu?

Maigret făcu un gest vag, care părea să însemne: „Ce-o fi o fi!”

Capitolul 8
Supărarea lui Moncin

La ora nouă, cele două femei, încuiate într-un birou mic, nu rostiseră încă nici un cuvânt. Aşezate fiecare pe un scaun obişnuit, pentru că în încăpere nu erau fotolii, stăteau nemişcate, ca în sala de aşteptare a unui medic, fără a avea însă şi posibilitatea de a răsfoi o revistă.

— Una dintre ele s-a ridicat ca să deschidă fereastra, îi spuse Janvier lui Maigret, care venise după noutăţi, apoi s-a întors la locul ei şi de atunci nu se mai aude nimic.

Maigret nu se gândise că măcar una dintre ele nu ştia de crima din cursul nopţii.

— Trimite-le ziare. Să fie puse pe birou ca şi cum aşa ar fi obiceiul şi să fie aşezate în aşa fel încât să poată vedea titlurile mari.

Comeliau telefonase deja de două ori, prima dată de acasă, unde probabil că citise ziarul la micul dejun, a doua oară de la Palatul de Justiţie.

— Răspunde-i că sunt pe-aici şi că pui pe cineva să mă caute.

O problemă importantă fusese deja rezolvată de inspectorii trimişi de către comisar de dimineaţa în misiune. În privinţa mamei lui Moncin, răspunsul era simplu. Avea posibilitatea să intre în imobilul de pe strada Caulaincourt şi să iasă la orice oră din noapte fără s-o deranjeze pe portăreasă, deoarece, ca proprietară, avea şi ea o cheie. Iar portăreasa stingea lumina şi se culca la zece seara, cel mai târziu la zece şi jumătate.

Cât priveşte imobilul de pe bulevardul Saint-Germain, soţii Moncin nu aveau cheia de la intrare. Portăreasa se culca mai târziu, pe la unsprezece. Oare de aceea, cu excepţia nopţii precedente, atentatele avuseseră loc destul de devreme? Până când nu se băga în pat şi uşa nu era închisă, portăreasa acorda doar o atenţie superficială locatarilor care se întorceau de la cinematograf, de la teatru sau de la o seară petrecută cu prietenii.

Dimineaţa, deschidea uşa pe la cinci şi jumătate, ca să tragă pubelele pe trotuar, şi se întorcea la ea ca să-şi facă toaleta. Uneori i se întâmpla să mai doarmă o oră.

Astfel se explica, în cazul lui Marcel Moncin, posibilitatea de a fi ieşit fără să fie văzut, după atentatul ratat, ca să se debaraseze de costum lăsându-l pe chei.

Soţia lui putuse oare să iasă în seara precedentă şi să se întoarcă destul de târziu, probabil după

miezul nopţii, fără ca portăreasa să-şi mai aducă aminte că trăsese de cordon ca să-i deschidă uşa?

Inspectorul, întors de la domiciliul soţilor Moncin, răspunsese că da.

— Portăreasa pretinde că nu, bineînţeles, îi explicase el lui Maigret. Locatarii nu sunt de aceeaşi părere. De când a rămas văduvă, a luat obiceiul să bea seara două-trei păhărele de tărie.

Uneori trebuie să suni de două-trei ori ca să deschidă uşa şi o face pe jumătate adormită, fără să audă numele pe care locatarul îl murmură în trecere.

Soseau şi alte informaţii, fără nici o ordine, unele prin telefon. De exemplu, aflară că Marcel

Moncin şi soţia lui se cunoşteau din copilărie şi fuseseră colegi la şcoala primară. Într-o vară, pe când Marcel avea nouă ani, soţia farmacistului de pe bulevardul Clichy îl luase în vacanţă cu copiii ei la o vilă pe care o închiriaseră la Etretat.

Mai aflară că, după căsătorie, tânăra pereche locuise timp de câteva luni într-un apartament pe care doamna Moncin-mama îl pusese la dispoziţie în imobilul de pe strada Caulaincourt, la acelaşi etaj cu apartamentul ei.

La nouă şi jumătate, Maigret hotărî:

— Aduceţi-l pe Moncin de la Souricière. Dacă nu cumva e deja în biroul lui Comeliau.

Janvier, de la postul lui de observaţie, o auzise pe una dintre femei ridicându-se, apoi foşnetul unei pagini de ziar. Nu ştia despre care dintre cele două era vorba. Nu se auzise nici o voce.

Cerul devenise din nou senin, soarele strălucea, dar căldura era mai puţin apăsătoare decât în zilele trecute, pentru că o adiere uşoară făcea să freamăte frunzişul copacilor şi, uneori, hârtiile de pe birou.

Moncin intră fără să spună nimic, se uită la comisar, salutându-l cu o mişcare imperceptibilă a capului, şi aşteptă să fie invitat să stea jos. Nu avusese posibilitatea să se bărbierească şi barba blondă îi strică puţin netezimea feţei; părea mai

moale astfel, cu trăsăturile alterate, probabil şi de oboseală.

— Ai fost anunţat despre ce s-a petrecut ieri-seară?

El răspunse cu o umbră de reproş:

— Nimeni n-a vorbit cu mine.

— Citeşte.

Îi întinse ziarul care oferea relatarea cea mai detaliată a evenimentelor petrecute pe strada Maistre. În timp ce Moncin citea, comisarul nu-şi lua ochii de la el. Avea certitudinea că nu se înşela: *prima reacţie a lui Moncin a fost iritarea.*

Se încruntase, surprins, nemulţumit.

În ciuda arestării decoratorului, o nouă victimă în Montmartre

O clipă, se gândi la o cursă, poate la un ziar trucat intenţionat ca să-l facă să vorbească. Câţi cu atenţie, verifică data în partea de sus a paginii şi se convinse că era adevărat.

Ai fi zis că era cuprins de un fel de furie reţinută, ca şi cum cineva i-ar fi stricat ceva.

În acelaşi timp, se gândea, încerca să înţeleagă şi, în sfârşit, păru să fi găsit soluţia problemei.

— După cum vezi, spuse Maigret, cineva se străduieşte să te salveze. Şi nu i-a păsat că a luat viaţa unei biete fete care abia sosise la Paris.

Nu cumva Moncin schiţase un zâmbet? Se străduia să-l ascundă, dar pe faţă tot i se citea o satisfacţie copilărească, repede stăpânită.

— Cele două femei se află aici..., continuă Maigret din vârful buzelor, prefăcându-se că nu-l priveşte.

Era o luptă ciudată, cum nu-şi mai amintea să fi purtat vreodată. Nici unul dintre ei nu se mişca pe un teren stabil. Conta şi cea mai mică nuanţă, o privire, un tremur uşor al buzelor, o clipire a ochilor.

Moncin era obosit, dar comisarul era şi mai obosit decât el şi, pe deasupra, scârbit. Fusese tentat încă o dată să predea cazul aşa cum era

judecătorului de instrucţie, care n-avea decât să se descurce.

— Vor fi aduse imediat şi vă veţi explica.

Ce sentiment a încercat Moncin în acel moment? Furie? Posibil. Pupilele lui albastre deveniră mai fixe, maxilarele i se încleştară şi îi aruncă comisarului o privire scurtă de reproş. Dar poate şi teamă, pentru că, în acelaşi timp, avea fruntea umedă ca în ziua precedentă şi broboane de transpiraţie pe buza de sus.

— Tot nu vrei să vorbeşti?

— N-am nimic de spus.

— Nu ţi se pare că e timpul ca toate astea să se termine? Nu ţi se pare, Moncin, că nu mai era nevoie şi de această crimă? Dacă ai fi vorbit ieri, asasinatul de astă noapte n-ar mai fi fost comis.

— N-am nici un amestec în ce s-a întâmplat.

— Ştii, nu-i aşa, care dintre ele a hotărât în mod stupid să te salveze?

Moncin nu mai zâmbea. Dimpotrivă, chipul îi deveni mai aspru, ca şi cum ar fi avut pică pe cea care făcuse asta.

— Să-ţi spun ce cred eu despre tine. Eşti probabil un om bolnav, pentru că vreau să cred că un om cu o minte normală n-ar face, în nici un caz, ce-ai făcut tu. Problema asta trebuie s-o rezolve psihiatrii. Atâta pagubă dacă te vor declara responsabil de actele tale!

Maigret îi pândea în continuare reacţiile.

— Recunoaşte, te-ai simţi jignit dacă s-ar decide că eşti iresponsabil?

Într-adevăr, o luminiţă se aprinsese în ochii spălăciţi ai decoratorului.

— N-are importanţă. Ai fost un copil ca toţi copiii, cel puţin în aparenţă. Un fiu de măcelar.

Te simţeai umilit că eşti fiu de măcelar?

Nu avea nevoie de răspunsul celuilalt.

— Asta o făcea să se simtă umilită şi pe mama ta, care vedea în tine un fel de aristocrat rătăcit pe strada Caulaincourt. Nu ştiu cum arăta vrednicul

tău tată. Printre atâtea fotografii păstrate cu pioşenie de mama ta, n-am găsit nici una cu el. Presupun că-i e ruşine cu dânsul. În schimb, din fragedă pruncie, ai fost fotografiat şi parafotografiat, iar la şase ani ţi-au făcut un costum scump de marchiz pentru un bal. Îţi iubeşti mama, domnule Moncin?

Decoratorul continua să tacă.

— Nu a ajuns să te apese cocoloşeala asta, faptul că erai tratat ca o fiinţă delicată care necesită îngrijiri permanente? Ai fi putut să te revolţi, ca mulţi alţii în cazul tău, să rupi firul. Ascultă-mă cu atenţie. Mai târziu, cei care se vor ocupa de tine n-o vor lua pe ocolite. Pentru mine, rămâi o fiinţă omenească. Nu înţelegi că tocmai asta încerc să obţin de la tine: mică scânteie umană? Nu te-ai revoltat pentru că eşti leneş şi ai un orgoliu imens. Alţii se nasc cu un titlu, cu o avere, servitori, confort şi lux în jurul lor. Tu te-ai născut cu o mamă care ţi-a ţinut loc de toate astea. Dacă ţi se întâmpla ceva, mama era acolo. Ştiai asta.

Puteai să-ţi permiţi orice. Numai că trebuia să accepţi preţul: docilitatea. Aparţineai acestei mame. Erai obiectul ei. Nu aveai dreptul să devii un bărbat ca toţi bărbaţii. Ea te-a căsătorit, la douăzeci de ani, de teamă să nu începi să ai aventuri?

Moncin îl pironea cu privirea, dar nu puteai să-i ghiceşti gândurile. Un lucru era sigur: era flatat că cineva se ocupa de el astfel, că un om ca Maigret se apleca asupra faptelor şi gândurilor lui.

Dacă Maigret s-ar fi înşelat la un moment dat, oare n-ar fi reacţionat, n-ar fi protestat?

— Nu cred că ai fost îndrăgostit, pentru că eşti prea preocupat de tine însuţi. Te-ai căsătorit cu Yvonne ca să ai linişte, poate în speranţa că vei scăpa astfel de influenţa mamei tale. Când era mică, Yvonne era fascinată de băiatul blond şi elegant care erai. Păreai făcut din alt aluat decât

colegii voştri, chiar dacă erai fiu de măcelar. Mama ta a căzut în plasă. A văzut în ea doar o gâsculiţă pe care o va modela după dorinţa ei şi v-a adus pe amândoi să locuiţi pe acelaşi palier cu ea, ca să vă ţină mai bine sub papuc. Dar toate astea, nu-i aşa, nu sunt suficiente Ca Să explice crimele.

Adevărata explicaţie nu va fi dată de medici, care, ca şi mine, nu vor scoate la iveală decât o faţetă a problemei. Numai tu cunoşti această problemă în întregul ei. Iar convingerea mea e că nu eşti în stare să ţi-o explici.

De data aceasta obţinu un zâmbet din care răzbătea sfidarea. Asta însemna oare că, dacă voia, Moncin putea să-şi prezinte faptele pe înţelesul tuturor?

— Termin. Gâsculiţa s-a dovedit a fi nu doar o femeie adevărată, ci şi o femelă la fel de posesivă ca şi mama ta. Între ele a început lupta, a cărei miză erai tu, şi ai ajuns să fii tras când într-o parte, când în alta. Soţia ta a câştigat prima repriză, pentru că a reuşit să te smulgă din imobilul de pe strada Caulaincourt şi să te ducă în apartamentul din bulevardul Saint-Germain. Ţi-a oferit un nou orizont, un nou anturaj, prieteni noi, dar, din când în când, reuşeai să fugi ca să te întorci în Montmartre. N-ai început atunci să nutreşti faţă de Yvonne aceleaşi sentimente de revoltă ca şi faţă de mama ta? *Amândouă te împiedicau, Moncin, să fii bărbat!*

Prizonierul îi aruncă o privire încărcată de ură, apoi lăsă ochii în podea.

— Asta îţi imaginai, asta te străduiai să crezi.

Dar, în fond, ştiai foarte bine că nu era adevărat.

Nu aveai curajul să fii bărbat. Nu erai bărbat.

Aveai nevoie de ele, de climatul pe care îl creau în jurul tău, de îngrijirea, de admiraţia, de indulgenţa lor. Şi tocmai asta te umilea.

Maigret se duse în faţa ferestrei ca să-şi tragă sufletul şi îşi şterse fruntea cu batista. Avea nervii

la fel de încordaţi că ai unui actor care întruchipează un personaj ajuns la paroxism.

— N-ai să răspunzi, foarte bine, şi ştiu şi de ce nu poţi răspunde: ar fi prea penibil pentru orgoliul tău. Laşitatea, compromisul permanent în care ai trăit sunt prea dureroase pentru tine.

De câte ori ai dorit să le omori? Nu mă refer la bietele fete necunoscute pe care le-ai atacat pe stradă, ci la mama şi la soţia ta. Aş pune prinsoare că, pe când erai copil sau adolescent, ţi-a trecut uneori prin minte să-ţi ucizi mama ca să te eliberezi. Nu, n-ai pus la cale un plan! A fost vorba doar de un gând trecător, uitat imediat, pus pe seama unui impuls de furie. Şi la fel s-a întâmplat mai târziu cu Yvonne. Erai prizonierul amândurora. Te hrăneau, te îngrijeau, te răsfăţau, dar te şi dominau în acelaşi timp. Erai obiectul lor, bunul lor, pe care şi-l disputau între ele. Iar tu, împărţit între cele două femei, deveneai un fel de umbră ca să ai linişte. În ce moment, de ce, în urma cărei emoţii, a cărei umilinţe mai violente decât celelalte s-a produs declicul? Nu ştiu. Numai tu ai putea să răspunzi la întrebare, şi poate că nici tu. Totuşi, planul de a te afirma, vag la început, a devenit din ce în ce mai precis. Cum să te afirmi? Nu în profesie, pentru că ai ştiut întotdeauna că eşti un ratat sau, şi mai rău, un amator.

Nimeni nu te ia în serios. Atunci, cum să te afirmi? Prin ce acţiune răsunătoare? Pentru că trebuia să fie ceva răsunător, ca să-ţi satisfacă orgoliul, un gest de care să vorbească toată lumea, care să-ţi dea senzaţia că pluteşti deasupra mării mase. Ţi-a venit atunci ideea să le ucizi pe cele două femei? Era periculos. Căutările s-ar fi îndreptat automat spre tine şi n-ar mai fi fost nimeni care să te susţină, să te flateze, să te încurajeze.

Totuşi, pe aceste femele dominatoare le urai tu!

Aşa că ai atacat nişte femele pe stradă, la întâmplare. Ai simţit o uşurare, Moncin, când te-ai

văzut în stare să ucizi? Asta ţi-a dat impresia că eşti superior celorlalţi bărbaţi sau că eşti pur şi simplu bărbat?

Îl privea în ochi, cu duritate, iar interlocutorul lui era aproape să cadă pe spate cu scaun cu tot.

— Pentru că, de când e omul, a ucide se consideră a fi cea mai mare crimă, există fiinţe care cred că aşa ceva presupune un curaj excepţional.

Probabil că, prima dată, în ziua de 2 februarie, crima ţi-a procurat o uşurare, un moment de exaltare. Ţi-ai luat măsuri de precauţie, pentru că nu voiai să plăteşti, nu voiai să ajungi pe eşafod, la închisoare sau în vreun ospiciu. Eşti un criminal burghez, domnule Moncin, un criminal sensibil, un criminal care are nevoie de confort şi de atenţii. De aceea, de când te-am văzut, sunt tentat să folosesc metodele atât de reproşate poliţiei. Ţi-e teamă de lovituri, de durerea fizică. Dacă ţi-aş da un dos de palmă, te-ai prăbuşi şi, de teama celei de-a două lovituri, poate că ai prefera să spui tot.

Probabil că Maigret arăta înspăimântător, fără să vrea, din cauza furiei care îl cuprinsese treptat, pentru că Moncin se făcuse mic şi devenise pământiu la faţă.

— Nu-ţi fie teamă. N-am să te lovesc. Drept să-ţi spun, nici nu ştiu dacă pe tine să te învinuiesc. Ai dovedit că eşti inteligent. Ai ales un cartier căruia îi cunoşteai şi ultimele unghere, aşa cum îl cunosc doar cei care au copilărit acolo.

Ai ales o armă discretă şi care îţi procura o satisfacţie fizică atunci când loveai. N-ar fi fost la fel dacă ar fi trebuit să apeşi pe trăgaciul unui revolver sau să foloseşti otrava. Aveai nevoie de un gest furios, violent. Trebuia să distrugi, să simţi că distrugi. Loveai, şi asta nu-ţi era de ajuns: după aceea, trebuia, ca un copil, să te înverşunezi asupra victimei. Sfâşiai rochia, lenjeria şi probabil că psihiatrii vor vedea în asta un simbol. Nu-ţi violai

victimele, pentru că nu eşti în stare, pentru că n-ai fost niciodată cu adevărat bărbat.

Moncin ridică brusc capul şi se uită ţintă la

Maigret, cu maxilarele încleştate, încât ai fi zis că era gata să-i scoată ochii.

— Distrugeai feminitatea sfâşiind rochii, combinezoane, sutiene, chiloţi. Dar mă întreb acum dacă nu cumva una dintre cele două femei te-a bănuit, nu neapărat prima dată, ci mai târziu.

Când te duceai în Montmartre îi spuneai soţiei tale că te duci să-ţi vizitezi mama? N-a făcut o legătură între crime şi vizite? Vezi, domnule Moncin, îmi voi aminti de tine toată viaţa pentru că, în cariera mea, nici un caz nu m-a tulburat atât de mult, nu m-a frământat atât de mult. Ieri, după ce-ai fost arestat, nici una dintre ele nu-şi închipuia că eşti nevinovat. Dar una a hotărât să te salveze. Dacă e vorba de mama ta, era de ajuns să facă doar câţiva paşi ca să ajungă în strada Maistre. Dacă însă a făcut-o soţia ta, asta presupune că, dacă ţi-am fi dat drumul, ar fi acceptat să trăiască lângă un criminal. Nu resping nici una dintre ipoteze. Ambele femei au fost aduse aici încă de dimineaţă la prima oră şi stau singure într-un birou fără să scoată o vorbă. Cea care a ucis ştie că a ucis. Cea care e nevinovată ştie că cealaltă nu este, şi mă întreb dacă nu cumva o invidiază în sinea ei. Oare nu se dă o luptă între ele, de ani de zile: care să te iubească mai mult, care să te domine mai mult? Şi cum să te domine mai mult decât salvându-te?

Telefonul îl întrerupse tocmai când deschidea gura.

— Alo!... Da, eu sunt... Da, domnule judecător...

E aici... Îmi cer scuze, dar mai am nevoie de el încă o oră... Nu, presa a scris adevărul... O oră!...

Sunt amândouă la noi...

Agasat, puse telefonul în furcă şi deschise uşa de la biroul inspectorilor.

— Aduceţi femeile.

Simţea nevoia să termine odată. Dacă elanul pe care şi-l luase nu-l ducea la deznodământ, îşi dădea seama că nu va fi în stare să rezolve cazul.

Ceruse doar o oră, nu pentru că era sigur pe el, ci, într-un fel, ca şi cum ar fi cerşit. După o oră, va renunţa, iar Comeliau va acţiona cum va crede de cuviinţă.

— Intraţi, doamnelor.

Patima i se ghicea doar după o anumită vibraţie a vocii şi după calmul exagerat al unor gesturi, cum ar fi oferirea unui scaun fiecăreia dintre cele două femei.

— Nu vreau să vă înşel. Închide uşa, Janvier...

Nu. Nu pleca. Rămâi aici şi notează. Spuneam că nu încerc să vă înşel, să vă fac să credeţi că Moncin a recunoscut. Aş fi putut să vă interoghez separat. După cum vedeţi, am hotărât să nu folosesc micile vicleşuguri ale meseriei.

Mama, care refuzase să stea jos, se îndreptă spre el, cu gura deschisă, dar Maigret îi spuse fără menajamente:

— Nici o vorbă! Nu acum...

Yvonne Moncin, în schimb, se aşezase cuminte pe marginea scaunului, ca o tânără doamnă în vizită. Îi aruncase soţului ei o privire scurtă şi acum se uita fix la comisar, ca şi cum, nevrând să se mulţumească doar să-l asculte, îi urmărea şi mişcarea buzelor.

— Fie că recunoaşte sau nu, a ucis, de cinci ori, şi amândouă ştiţi bine asta, pentru că îi cunoaşteţi punctele slabe mai bine decât oricine. Mai devreme sau mai târziu, lucrul acesta va fi pe deplin dovedit. Mai devreme sau mai târziu, va ajunge la închisoare sau la azil. Una dintre dumneavoastră şi-a imaginat că săvârşind o nouă crimă va reuşi să îndepărteze bănuielile care planează asupra lui.

Rămâne de aflat care a ucis-o astă noapte pe Jeanine Laurent la colţul străzii Maistre.

Mama putu în sfârşit să vorbească.

— Nu aveţi dreptul să ne interogaţi în absenţa unui avocat. Le interzic amândurora să vorbească.

E dreptul nostru să fim asistaţi legal.

— Vă rog să staţi jos, doamnă, dacă nu aveţi de făcut vreo mărturisire.

— Asta ar mai lipsi, să fac mărturisiri! Vă comportaţi că... ca un bădăran ce sunteţi, iar tu... tu...

În orele petrecute cu nora ei, adunase în tăcere atâta ură, încât nu mai reuşea să se exprime.

— Vă repet să staţi jos. Dacă veţi continua să vă agitaţi, voi cere unui inspector să vă ducă în altă parte şi să vă interogheze, în timp ce eu mă voi ocupa de fiul şi de nora dumneavoastră.

Această perspectivă o calmă pe loc. Schimbarea era vizibilă. Rămase o clipă cu gura deschisă de stupoare, apoi avu aerul că spune: „Aş vrea s-o văd şi pe-asta!”

Nu era ea mama lui? Drepturile ei nu erau mai vechi, mai evidente decât ale puştoaicei pe care fiul ei o luase de nevastă? Nu Yvonne îl născuse, ci ea.

— Cea care a sperat să-l salveze pe Moncin, continuă Maigret, comiţând o crimă asemănătoare cu ale lui, în timp ce el se afla închis, sunt convins că ştia de mult timp ce făcea dânsul. Asta înseamnă că a avut curajul să stea zi de zi cu el în aceeaşi încăpere, fără protecţie, fără nici o şansă de scăpare dacă i-ar fi trecut prin gând s-o ucidă şi pe ea. L-a iubit destul de mult, în felul ei, ca să...

Comisarului nu-i scăpă privirea aruncată de doamna Moncin nurorii sale. Probabil că niciodată nu mai văzuse atâta ură în ochii unui om.

Yvonne nici nu clipise. Cu mâinile pe poşeta din marochin roşu, părea în continuare hipnotizată de Maigret, urmărindu-i fiecare expresie a feţei.

— Îmi rămâne să vă mai spun un lucru. Moncin, aproape sigur, nu va fi condamnat la moarte.

Psihiatrii, ca de obicei, vor avea păreri divergenţe în privinţa lui, vor discuta în faţa unor

juraţi care nu vor înţelege nimic şi există toate şansele ca el să beneficieze de acest dubiu, caz în care va fi trimis pentru tot restul zilelor la un azil.

Buzele bărbatului fremătară. La ce se gândea în acel moment? Probabil că avea o teamă atroce de ghilotină, ca şi de închisoare. Sau poate că prin minte îi treceau scene din azilurile de alienaţi, aşa cum le vede imaginaţia populară?

Maigret era sigur că, dacă i s-ar fi putut promite că va avea o cameră doar a lui, o infirmieră, îngrijiri rafinate şi atenţia vreunui profesor ilustru, nu ar fi ezitat să vorbească.

— Femeia se află însă în altă situaţie. De şase luni, Parisul trăieşte sub teroare, iar oamenii nu iartă niciodată teama pe care au simţit-o. Or, juraţii vor fi parizieni, părinţi, soţi ai unor femei care ar fi putut cădea sub cuţitul lui Moncin la vreun colţ de stradă. Nu va fi vorba de nebunie.

După părerea mea, femeia va plăti. Şi ştie asta.

Una dintre voi două a riscat o condamnare la moarte ca să salveze un om sau, mai exact, ca să nu piardă ceea ce consideră a fi bunul ei.

— Nu-mi pasă dacă mor pentru fiul meu, spuse dintr-o dată, apăsat, doamna Moncin. E copilul meu. Nu mă interesează ce-a făcut. Nu mă interesează târfele care se plimbă noaptea pe străzile din Montmartre.

— Aţi ucis-o pe Jeanine Laurent?

— Nu cunosc acest nume.

— Aţi comis, noaptea trecută, crima din strada Maistre?

Ea ezită, se uită la Moncin, apoi răspunse:

— Da.

— În acest caz, puteţi să-mi spuneţi ce culoare avea rochia victimei?

Era un detaliu pe care, la cererea lui, presa nu-l publicase.

— Păi... Era prea întuneric ca să...

— S-avem iertare! Ştiţi doar că a fost atacată la mai puţin de cinci metri de un felinar...

— N-am fost atentă.

— După ce i-aţi sfâşiat cu cuţitul rochia...

Crima fusese comisă la peste cincizeci de metri de cel mai aproape felinar.

Atunci, în tăcerea din încăpere, se auzi vocea lui Yvonne Moncin, care spuse calm, ca o elevă la şcoală:

— Rochia era albastră.

Zâmbea, nemişcată, întorcând capul spre soacra ei, pe care o privea sfidător.

Oare, în mintea ei, nu ea câştigase partida?

— Într-adevăr, era albastră, recunoscu Maigret, oftând şi lăsându-şi în sfârşit nervii să se relaxeze.

Iar destinderea se produse atât de brusc, atât de violent, încât în ochi îi apărură lacrimi. Poate lacrimi de oboseală?

— Termină tu, Janvier, murmură el, ridicându-se şi luând de pe birou o pipă la întâmplare.

Mama se chircise pe scaun, îmbătrânita brusc cu zece ani, ca şi cum i s-ar fi luat unica raţiune de a trăi.

Maigret nu se uită deloc la Marcel Moncin, care îşi lăsase capul în piept.

Comisarul îşi croi drum prin mulţimea reporterilor şi fotografilor care se repeziră spre el pe culoar.

— Cine e ucigaşul? îl cunoaştem?

El dădu din cap în semn că da şi bâigui:

— Imediat... Peste câteva minute...

Şi se grăbi să ajungă la uşiţa cu geam care dădea spre Palatul de Justiţie.

Rămase doar un sfert de oră la judecătorul Comeliau. Apoi se întoarse şi dădu instrucţiuni.

— Eliberaţi-o pe mamă, bineînţeles. Comeliau vrea să-i interogheze pe ceilalţi doi cât mai curând posibil.

— Împreună?

— Da, mai întâi împreună. O să dea el un comunicat presei.

Ar fi vrut să se vadă cu cineva, dar nu într-un birou, nu pe culoare sau în sălile unui azil: cu profesorul Tissot. Ar fi stat de vorbă cu el mult timp, aşa cum făcuseră într-o seară în salonul lui Pardon.

Nu-i putea cere acestuia să organizeze altă cină.

Şi era prea obosit ca să se ducă la Sainte-Anne şi să aştepte să fie primit de profesor.

Intră în biroul inspectorilor, unde toate privirile se îndreptară spre el.

— S-a terminat, copii...

Ezită, se uită pe rând la colaboratorii lui, pe buze îi apăru un zâmbet ostenit şi spuse:

— Eu unul mă duc la culcare.

Era adevărat. Nu i se întâmplase des, nici măcar după ce stătuse treaz toată noaptea.

— Să-i spuneţi şefului...

Apoi, pe culoar, jurnaliştilor:

— La judecătorul Comeliau... Are să vă pună la curent...

Coborî scările singur, puţin adus de spate, oprindu-se pe primul palier ca să-şi aprindă fără grabă pipa pe care o umpluse.

Unul dintre şoferi îl întrebă dacă avea nevoie de maşină şi Maigret îi făcu semn că nu.

Mai întâi, simţea nevoia să se aşeze la terasa braseriei *Dauphine,* aşa cum în noaptea dinainte stătuse îndelung la o altă terasă.

— O bere, domnule comisar?

Cu ironie parcă, o ironie care îl viza pe el însuşi, răspunse ridicând privirea:

— Două!

Dormi până la şase seara, în aşternutul jilav, cu fereastra deschisă spre zgomotele Parisului, iar când intră în sufragerie, cu ochii încă umflaţi de somn, îi spuse soţiei sale:

— În seara asta mergem la cinema...

Braţ la braţ, aşa cum le era obiceiul.

Doamna Maigret nu-i puse nici o întrebare.

Simţea vag că soţul ei revenea de departe, că avea nevoie să se reobişnuiască cu viaţa de toate zilele, să fie în mijlocul oamenilor care îi aduc liniştea.

La Gatouniere, Mougins (Alpes Maritimes), 12 iulie 1955

În seria Maigret au apărut:

Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se teme
Maigret şi mortul
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Asta-i Felicie!
Maigret la New York
Maigret se înşeală
Maigret la Picratt's
Maigret şi ucigaşul
Domnul Gallet a decedat
Spânzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre
Cine a ucis-o pe Cecile ?
Maigret şi omul dublu
Maigret şi prietenul din copilărie
Memoriile lui Maigret
Prietena doamnei Maigret
Liberty Bar
Careul de aşi
Răspântia morţii
Maigret în Arizona
Maigret şi gangsterii
Capcana lui Maigret

În pregătire :
Picpus
Maigret la Vichy

Cuprins

Capitolul 1 Agitaţie la Poliţia Judiciară
Capitolul 2 Teoriile profesorului Tissot
Capitolul 3 Un cartier în stare de asediu
Capitolul 4 O întâlnire periculoasă
Capitolul 5 Arsura de ţigară
Capitolul 6 Costumul gri-albăstrui
Capitolul 7 Ce-o fi o fi!
Capitolul 8 Supărarea lui Moncin

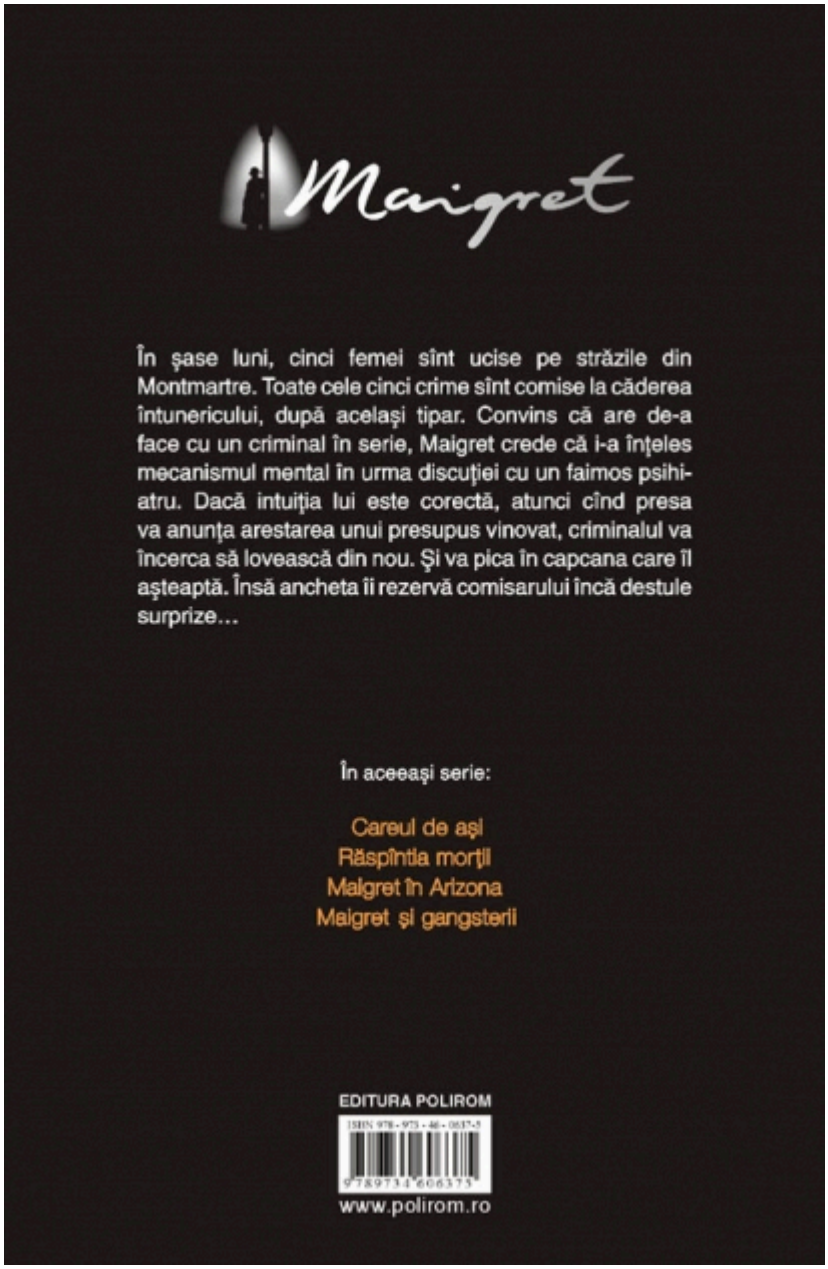
Maigret
În şase luni, cinci femei sînt ucise pe străzile din Montmartre. Toate cele cinci crime sînt comise la căderea întunericului, după acelaşi tipar. Convins că are de-a face cu un criminal în serie, Maigret crede că i-a înţeles mecanismul mental în urma discuţiei cu un faimos psihiatru. Dacă intuiţia lui este corectă, atunci cînd presa va anunţa arestarea unui presupus vinovat, criminalul va încerca să lovească din nou. Şi va pica în capcana care îl aşteaptă. Însă ancheta îi rezervă comisarului încă destule surprize…
În aceeaşi serie:
Careul de aşi
Răspîntia morţii
Maigret în Arizona
Maigret şi gangsterii
EDITURA POLIROM
www.polirom.ro

Table of Contents

Capitolul 1 Agitație la Poliția Judiciară
Capitolul 2 Teoriile profesorului Tissot
Capitolul 3 Un cartier în stare de asediu
Capitolul 4 O întâlnire periculoasă
Capitolul 5 Arsura de țigară
Capitolul 6 Costumul gri-albăstrui
Capitolul 7 Ce-o fi o fi!
Capitolul 8 Supărarea lui Moncin

Table of Contents

Capitolul 1 Agitaţie la Poliţia Judiciară 2
Capitolul 2 Teoriile profesorului Tissot 18
Capitolul 3 Un cartier în stare de asediu 34
Capitolul 4 O întâlnire periculoasă 52
Capitolul 5 Arsura de ţigară 67
Capitolul 6 Costumul gri-albăstrui 84
Capitolul 7 Ce-o fi o fi! 101
Capitolul 8 Supărarea lui Moncin 116